తాళ్ళపాక పద సాహిత్యము - సంపుటము

శృంగార సంకీర్తనలు

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తాళ్లపాక పదసాహిత్యం - సంపుటం - 8

శృంగార సంకీర్తనలు

(తాళ్లపాక అన్నమాచార్య విరచితములు)

పరిష్కర్తలు

కీ॥ శే॥ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మ

విద్వాన్ అర్చకం ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులు

ప్రచురణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

1998

TTD Religious Series - 540

ప్రథమ ముద్రణ : 1961

ద్వితీయ ముద్రణ 1998

© తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

ప్రతులు 2,000

వెల : రు. 15-00

Acc. No. 42795

ప్రచురణ

శ్రీ M K R వినాయక్, I A S

కార్యనిర్వాహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

ముద్రణ .

త్రివేణి ఆఫ్‌సెట్ ప్రింటర్స్

14/264, ఈడేపల్లి

మచిలీపట్నం - 1

ఆంధ్రప్రదేశ్

విన్నపము

ఇందరికి అభయంబు లిచ్చు చేయి
కందువగు మంచిబంగారు చేయి ॥

కలియుగ ప్రత్యక్షదైవమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని వైభవాన్ని, మాహాత్మ్యాన్ని, తత్త్వాన్ని 32,000 అధ్యాత్మ, శృంగార సంకీర్తనలుగా రచించినవాడు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు ఇందులో మనకు సుమారు 13,000 సంకీర్తనలు మాత్రమే లభించాయి వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు పదకవులే ! తాళ్లపాక కవులు క్రీ॥శ॥ 15-16 శతాబ్దాలకు చెందినవారు వీరి స్వస్థలం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కడపజిల్లా రాజంపేట తాలూకా తాళ్లపాకగ్రామం

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో వైష్ణవమత ప్రచారం కోసం తిరుమలను కేంద్రంగా చేసుకొని శ్రీ వేంకటేశ్వరాంకితంగా వేలకొలది సంకీర్తనలను, ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను రచించినవారు తాళ్లపాకకవులు శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి సేవలో తరించిన ధన్యమూర్తులు

తాళ్లపాక పదకవిత్రయంగా కీర్తిగడించిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, తాళ్లపాక పెదతిరుమలయ్య, తాళ్లపాక చినతిరుమలయ్యల సంకీర్తనల రాగిరేకులు తిరుమలలో శ్రీవారి ఆలయంలో 'తాళ్లపాక అర'లో లభించాయి

తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల భాండాగారం గూర్చిన మొదటి శాసనం క్రీ॥శ॥ 1530 సంవత్సరంలో కనిపిస్తుంది తదుపరి క్రీ॥శ॥ 1545, 1547, 1554, 1558 సంవత్సరాల నాటి శాసనాల్లోను సంకీర్తనభాండాగారం గూర్చిన ప్రస్తావన కనిపిస్తుంది ఇవి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల శాసనాలు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు క్రీ॥శ॥ 1922 సంవత్సరం నుండి తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ముద్రణకు పూనుకొన్నారు క్రీ॥శ॥ 1922 సంవత్సరం నుండి క్రీ॥శ॥ 1992 సంవత్సరం వరకు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాల ముద్రణలో వివిధ దశలు కనిపిస్తాయి

1922 సంవత్సరంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలవారు రాగిరేకుల్లోని తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను వ్రాతప్రతుల్లో వ్రాయించటానికి పూనుకొన్నారు

1935-38 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక లఘుకృతులు, తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సంపుటాలుకొన్ని వెలువడ్డాయి

1947-65 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక కవుల అధ్యాత్మ, శృంగార సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు ముద్రించబడ్డాయి

1947-1965 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో నిరాఘాటంగా కొనసాగిన తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనల ముద్రణ తరువాత ఒక దశాబ్దంపాటు కొనసాగలేదు

1975-1986 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు వరకు, మరియు అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు పునర్ముద్రింపబడ్డాయి.

తదుపరి 1992 సంవత్సరంలో ఒక సంపుటం ముద్రింపబడినది

ఇంతేకాక తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల జీవిత చరిత్ర, తాళ్లపాక కవుల ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను ఈ దశల్లోనే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముద్రించింది

ఈ వివిధ దశల్లో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలను రాగిరేకులనుండి పరిష్కరించిన మహాపండితులు కీ॥శే॥ సాధు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, పండిత విజయరాఘవాచార్య, వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి, రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, పి టి జగన్నాధరావు, గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ, శ్రీయుతులు ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారలు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ స్థాపించినప్పటినుండి తాళ్లపాక అన్నమాచార్య సంకీర్తనలకు దేశవ్యాప్తంగా విశేషవ్యాప్తి ఏర్పడింది తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సాహితీవేత్తలకు, సంగీత విద్వాంసులకు వరకవిత్వ వాణీవీణా నినాదాలైనాయి ఈ సంకీర్తనలు భక్తులకు మోక్ష మార్గాన్ని తెలిపే విశిష్టరచనలు పరిశోధకులకు, సాహిత్యచరిత్రకారులకు కొంగుబంగారమై విలసిల్లుతున్నాయి తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలకు సంగీత, సాహిత్య, భక్తలోకంలో నేడువున్న ఆదరణ ఎనలేనిది

ఈ ఆవశ్యకతను గుర్తించి వివిధ దశల్లో పరిష్కరింపబడి, ముద్రించబడిన తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను ఒక్కసారిగా సమగ్రరీతిలో ముద్రించడానికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల యాజమాన్యం సంకల్పించింది

ప్రధమత: తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను సమగ్రంగా 29 సంపుటాలుగా లోకానికి అందిస్తున్నాం

తాళ్లపాక పదకవుల సంపుటాల పునర్ముద్రణ ప్రణాళిక రూపొందించుటలో సహకరించిన శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారికి (తాళ్లపాక వాఙ్మయపరిష్కర్త) విద్వాన్ శ్రీ సింగరాజు సచ్చిదానందం గారికి (విశ్రాంత తెలుగు అధ్యాపకులు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు) ఆచార్య కె సర్వోత్తమరావుగారికి (డీన్, హ్యూమానిటీస్ & ఎక్స్‌టెన్షన్ స్టడీస్, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) డా॥ ఆచార్య ఎం శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి (డైరెక్టర్, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాసంస్థ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) మరియు ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాహిత్యపరంగా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలందించిన డా॥ముదివేడు ప్రభాకరరావు M A ,Ph D గారికి, (పరిశోధకులు, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం, తిరుపతి) హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలులు అర్పిస్తున్నాము.

దీని తర్వాత తాళ్లపాక కవుల లఘుకృతులు, ఇతర కావ్యాలు వెలువరించడానికి ప్రణాళిక సిద్ధంచేస్తున్నాం

ప్రస్తుతం వెలువడుచున్న తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారి కృపా కటాక్షంచే భక్తజనామోదం పొందగలవని విశ్వసిస్తున్నాం.

M.K.R. వినాయక్

కార్యనిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

నివేదిక

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో భక్తి, ప్రపత్తి, దేహాత్మేశ విచారాదులను తెలిపే అధ్యాత్మసంకీర్తనలు, జీవాత్మ, పరమాత్మల ఐక్యాన్నిచాటే అమలిన దివ్య శృంగార సంకీర్తనలు రచించినవారు తాళ్లపాక కవులు సకల దేవతా స్వరూపమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి తత్త్వాన్ని ఎన్నోవేల సంకీర్తనలద్వారా లోకవిదితంచేసి ఆత్మకల్యాణంతోపాటు లోక కల్యాణం సాధించిన వారు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్త్వంగా భావించి ఉభయ విభూతినాయకుడైన ఆ స్వామి కల్యాణగుణాలను ఎన్నోవేల సంకీర్తనల్లో కీర్తించారు శరణాగతి తత్త్వాన్ని ప్రబోధించారు

క్రీ॥ శ॥ 15వ శతాబ్దంలో శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నందకాంశ సంభూతుడుగా తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు జన్మించాడు తన పదహారవయేట శ్రీ వేంకటేశ్వరుని సాక్షాత్కారం పొంది స్వామి ఆదేశంతో సంకీర్తనరచనకు శ్రీకారం చుట్టి ఆనాటినుండి జీవితాంతంవరకు దినమునకు ఒక్క సంకీర్తనకు తక్కువ కాకుండా సంకీర్తన రచన సాగించాడు పల్లవి, చరణాలతో కూడిన సంకీర్తన రచనకితడు మార్గదర్శకుడై 'పదకవితాపితామహుడ'ని కీర్తి గడించాడు అన్నమయ్య పదాలలో సంగీతం, సాహిత్యం, భగవద్భక్తి త్రివేణీ సంగమంలా మేళవించాయి

శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్త్వమూర్తిగానే కాకుండా వివిధ ఆగమ సంప్రదాయాల్లో వినుతుడైన వైభవమూర్తిగా కూడా అన్నమయ్య కీర్తించాడు ఆంధ్రవాగ్గేయకారుల్లో అనేక వైష్ణవ క్షేత్రాలను సందర్శించి ఆయాక్షేత్ర మూర్తులపై వివిధ సంకీర్తనలను రచించిన ఘనత తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులదే!

అన్నమయ్య భగవత్తత్త్వాన్ని అనేక జానపద గేయరీతుల్లో రచించి సామాన్యులకు అందించే ప్రయత్నంచేశాడు అన్నమయ్య గ్రాంధిక, శిష్టవ్యావహారిక, వ్యావహారిక భాషాశైలులలో సంస్కృతాంధ్ర సంకీర్తనల్ని రచించాడు జానపదుల జీవద్భాషను సర్వతంత్ర స్వతంత్రంగా వాడి సంకీర్తనల రచనాశైలిలో తర్వాతి వాగ్గేయకారులకి మార్గదర్శకుడైనాడు

అన్నమయ్య పదాలు శ్రీ వేంకటేశ్వరముద్రాంకితాలు వీరి బాటను అనుసరించిన వారు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు

ఇహపర శ్రేయోదాయకమైన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, ఇతర తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను భక్తజనానికి అందించాలని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో సంకల్పించి అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ స్థాపించింది అప్పటినుండి అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే గానంచేయబడిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోనే కాక, ఆంధ్రేతర రాష్ట్రాలలో కూడా బహుళ ప్రచారం, ప్రాచుర్యం పొందాయి

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ తాళ్లపాక అన్నమాచార్య, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ప్రచారం-పరిశోధన -రికార్డింగ్ శాఖల సమన్వయంతో వివిధ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నది అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే వేలకొలదిగా సంగీత సభలు, పరిశోధకులచే సాహితీసమావేశాలు నిర్వహించింది మరియు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను ఆడియో క్యాసెట్లుగా విడుదలచేసి బహుజనామోదం పొందింది

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంచే 1949 సంవత్సరం నుండి ప్రతి సంవత్సరం అన్నమాచార్య వర్ధంతి ఉత్సవాలు, 1978 సంవత్సరం నుండి అన్నమాచార్య జయంతి ఉత్సవాలు జయప్రదంగా నేటికీ నిర్వహింప బడుచున్నవి మరియు అన్నమాచార్య సంకీర్తనోత్సవాలు కుగ్రామ స్థాయినుండి మహానగరాలస్థాయివరకు జరుగుచున్నాయి అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల

సమన్వయంతో తాళ్లపాక కవుల సాహితీ సదస్సులు నిర్వహిస్తున్నది తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం 1978సం॥ నుండి తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సాహిత్యంపై వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధన చేసేవారికి ఉపకారవేతనం ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నది ఈ ప్రణాళిక క్రింద ఇప్పటివరకు దాదాపు 50 సిద్ధాంతవ్యాసాలు సమర్పింపబడ్డాయి

తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలపట్ల నానాటికీ పెరుగుచున్న ప్రజాదరణ, మరియు 1935వ సంవత్సరం నుండి వివిధ దశల్లో ముద్రింపబడిన తాళ్లపాక అన్నమయ్య, తాళ్లపాక పెదతిరుమలయ్య, తాళ్లపాక చినతిరుమలయ్య సంకీర్తనల సంపుటాలు ఏనాడో చెల్లిపోయిన కారణంగా నేడు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు సమగ్రంగా పునర్ముద్రించవలసిన ఆవశ్యకత ఏర్పడింది

పూర్వముద్రణ సంపుటాల్లోని పూర్వపరిష్కర్తల పీఠికలు యథాతథంగా ముద్రింపబడుచున్నాయి పరిష్కర్తచే పీఠికలో సూచింపబడిన సంపుటాల సంఖ్యలు పూర్వముద్ర[illegible] సంబంధించినవి తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు మొదటిసారిగా సమ[illegible] పునర్ముద్రితమవుతున్నందువల్ల ముద్రణ, పాఠకుల సౌకర్యార్థం క్రమపద్ధతిలో వుండాలనే వుద్దే[illegible] పూర్వముద్రణ సంపుటాల సంఖ్యలు మార్చబడినవి సంపుటాల సంఖ్యల మార్పులు ప్రత్యే[illegible] పట్టికలో చూపబడింది

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానానికి రాగిరేకుల్లో లభించిన తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు [illegible]త్తం నేడు ముద్రించబడుచున్నందువల్ల సమగ్రమనే పదం సూచికంగా వాడబడింది

భక్తిభావ విలసితాలైన తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలను సమగ్రంగా ముద్రించుటకు ఆమోదించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ధర్మకర్తృత్వమండలి అధ్యక్షులు శ్రీ [illegible]దిండి రామచంద్రరాజుగారికి, మరియు ధర్మకర్తృత్వమండలి సభ్యులకు మా హార్దిక కృతజ్ఞతాం[illegible] [illegible]మా సంపు[illegible]

ఈ సంపుటాల ముద్రణకు అధికారికమైన ఆమోదాన్ని తెలిపిన తిరుమ[illegible] [illegible]చగలరు దేవస్థానముల కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ఎం కె ఆర్ వినాయక్ I A S గారికి కృతజ్ఞతాం

తాళ్లపాక పదకవుల సంపుటాల పునర్ముద్రణ ప్రణాళికరూపొందించుటలో [illegible] శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులు గారికి (తాళ్లపాక వాఙ్మయపరిష్కర్త), విద్వాన్ శ్రీ సింగరా సచ్చిదానందంగారికి (విశ్రాంత తెలుగు అధ్యాపకులు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు) ఆచార సర్వోత్తమరావుగారికి (డీన్, హ్యూమానిటీస్ & ఎక్స్‌టెన్షన్ స్టడీస్, శ్రీ వేంకటేశ్వర [illegible]శ్వవిద్యా[illegible] తిరుపతి) ఆచార్య ఎం శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి (డైరక్టర్, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య [illegible]రిశో[illegible] శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) మరియు ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాహిత్యపర[illegible] నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలందించిన డా॥ముదివేడు ప్రభాకరరావు M A , Ph D గారికి, (పరిశోధ[illegible] శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం, తిరుపతి) మా హార్దిక కృతజ్ఞతాంజలులు

ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాంకేతికపరమైన సహకారాన్ని అందించిన తిరుమల తి[illegible] దేవస్థానముల ముద్రణాధికారి శ్రీ ఎం లక్ష్మణరావుగారికి, వారి సిబ్బందికి తి తి దే పౌరస[illegible] శాఖాధికారి శ్రీ పి సుభాష్‌గౌడ్ గారికి కృతజ్ఞతాంజలులు

డా॥ మేడసాని మోహన్ M A , Ph

డైరక్టర్

తేది 10-2-98

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు

సంఖ్యా వివరణ పట్టిక - 1998

సంపుటాలు	మునుపటి సంఖ్య	ఇప్పటి సంఖ్య	సంకీర్తనాచార్యుని పేరు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	1	1	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	2	2	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	3	3	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ృత్మ సంకీర్తనలు	10+11(1,2భాగాలు)	4	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible] సంకీర్తనలు	12	5	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ంకీర్తనలు	4	6	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ంకీర్తనలు	13	7	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]గార [illegible]ంకీర్తనలు	14	8	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ృంగార [illegible]ర్తనలు	15	9	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ, శృం[illegible]ర సంకీర్తనలు	16	10	తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు
శృంగార సం[illegible]నలు	17	11	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible] చిన [illegible]నలు	18	12	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]లు	19	13	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]	20	14	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	21	15	తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు
[illegible]ంకీర్తనలు	22	16	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]నలు	23	17	తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు
[illegible]ర సంకీర్తనలు	24	18	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	25	19	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	26	20	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	27	21	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార [illegible]ర్తనలు	28	22	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
[illegible]ర్తనలు	29	23	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు

శృంగార సంకీర్తనలు	30	24	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	31	25	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	32	26	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	33	27	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	34	28	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	35	29	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు

* తాళ్లపాక పదసాహిత్యం మొదటిసారిగా సమగ్రంగా పునర్ముద్రణచేయబడుచున్నది ఈ సందర్భంగా సంకీర్తనల సంపుటాల సంఖ్యలు క్రమపద్ధతిలో ఉండాలనే వుద్దేశ్యంతో మార్పులు చేయబడి, పై పట్టికలో చూపబడినవి పై పట్టికలోని మునుపటి సంఖ్య వరుసలో సూచింపబడిన 33, 34, 35 సంపుటాలు ఇంతవరకు ముద్రింపబడలేదు ఇప్పుడు ప్రథమంగా ప్రచురింపబడుతున్నాయి అయినప్పటికి ప్రస్తుతం 1998 సం॥లో క్రొత్తగా 1వ సంపుటం నుండి ఇవ్వబడిన క్రమ సంఖ్యలు ఈ ప్రథమ ముద్రణ సంపుటాలకు చేర్చబడినవి వివిధ దశలలో 5, 6, 7, 8, 9 సంపుటాలు ప్రస్తుతం 1, 2, 3 సంపుటాలుగా గ్రహింప వినతి వివరములకు ఆ సంపుటాల పీఠికలు చదువగలరు ఈ మార్పును సహృదయ పాఠకులు గమనించగలరు

శ్రీ

పీఠిక

ఇది శ్రీ తాళ్ళపాకవారి సంపుటములలో 14వది. మొదటిది తాళ్ళపాకవారి చిల్లరకృతులు, రెండవది అధ్యాత్మసంకీర్తనలు, మూడు, నాలుగు శృంగారసంకీర్తనలు. ఐదునుండి పండ్రెండువరకు అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు, పదమూడు శృంగార సంకీర్తనలు. పదునాల్గవదియైన యిదిగూడ శృంగార సంకీర్తనలు. ఇప్పటికి ప్రకటింపఁబడిన శృంగార సంకీర్తనల సంపుటములలో నాల్గవదిది.

శ్రీ తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులవారి అధ్యాత్మసంకీర్తనలు పూర్తిగా ముద్రణకెక్కినవి. పెదతిరుమలాచార్య, చినతిరుమలాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనలు ముద్రణకెక్కవలసియున్నవి.

నేటికి లభ్యమైన అన్నమయ్య శృంగారపదములసంఖ్య సుమారు 12 వేలు. అనగా 2002 రేకులు. ఇందులో నేటితో ముద్రణకెక్కిన రేకులసంఖ్య 250. కాగా మిగిలిన రేకులు 1752. పెదతిరుమలయ్య, చినతిరుమలయ్యలవి కూడా కొన్నిరేకులు ముద్రణకెక్కవలసియున్నవి

అహోబలమునుండి సేకరించినరేకులలోనివి, నిడురేకులలోనివి (యివి తిరుపతిలోనివే), శ్రీ తాళ్ళపాక శేషాచార్యులవారి ప్రతినుండి, తంజావూరి సరస్వతిమహలులోని ప్రతినుండి శ్రీ వెంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయమువారు వ్రాయించుకొన్న ప్రతులలోనివి సరిచూచి యిప్పటి రేకులలో కానరాని సంకీర్తనలు ముద్రింపవలసియున్నవి.

350వ రేకులోని శోకవరాళిరాగముతోగల "ఓహోరాకాసులారా" అన్న కీర్తన 11 వ సంపుటమున 295 వ కీర్తనగా 198 వ పుటలో శ్రీ అన్నమాచార్యులదిగా ప్రకటింపబడినది. అదేకీర్తన గౌళరాగముతో కొలది పాఠభేదములతో పెదతిరుమలాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనల 24 వ రేకులో 6 వ పాటగా కలదు. ఈ కీర్తన 2 వ సంపుటము 98 వ పుటలో అన్నమాచార్యులదిగా పరిష్కర్తలు ప్రకటించిరి. ఈ కీర్తన యెవరిదో గుర్తింపవలెను. ఇట్టికీర్తనలెన్ని కలసియున్నవో.

తాళ్ళపాకవారి పై కీర్తన నేటికీ కొలది పాఠభేదములతో ధనుర్మాసపురోజులలో తెల్లవారుజామున తిరుపతిలోని భజనపరులు పాడుచున్నారు. ఎన్ని కీర్తనలు యీ విధముగా తాళ్ళపాకవారివిగా గుర్తింపరాక దేశంలో ప్రచారములోనున్నవో గుర్తింపవలసియున్నవి. నేటికీ తంజావూరు వగైరా ప్రాంతములలో తాళ్ళపాకవారి కీర్తనలు భజనపద్ధతిని పాడుదురట.

పూజ్యులు అస్మద్గురుదేవులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారి సంకల్పము యీరేకులన్నీ ముద్రణకెక్కి వెలుగుమొగముచూడవలెనని. వారు వేసిన పునాదిమీదుగా, వారిచ్చిన సలహాలను పురస్కరించుకొని యీ సంకీర్తనల పరిష్కరణము సాగుచున్నది. వారి సంకల్పము నెరవేర్చుభారము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానపు టధికారులది, శ్రీ వెంకటేశ్వరునిది.

ఏడుకొండలవానికి అంకితమైన ఈ సంకీర్తనల ముద్రణవిషయమున శ్రద్ధాభక్తులు చూపుచున్న దేవస్థానం ధర్మకర్తలసంఘమువారికి, అందులోను ముఖ్యంగా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసరు వారైన శ్రీ చెలికాని అన్నారావు గారికి సంకీర్తనల ముద్రణమున యితోధికమైన భక్తిశ్రద్ధలను, ఆయురారోగ్యములను ఒసగవలయునని ఏడుకొండలవానిని వేడుచున్నాను.

త్వరితగతిని పరిష్కరణము, ముద్రణము సాగినందున కొన్ని దోషములు దొర్లియుండవచ్చును. సహృదయులు మన్నింతురుగాక.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముద్రణాలయమువారు సకాలమునకు ముద్రణము చేసి యిచ్చినందులకు కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను.

తిరుపతి
12-3-61

అర్చకం ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులు,
తెలుగు పండితుడు,
శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ పాఠ్యపరిశోధనాలయము.

శ్రీ

శుభమస్తు

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ తాళ్ళపాక

అన్నమాచార్యుల శృంగార సంకీర్తనలు

[స్వస్తి శ్రీ జయాభ్యుదయ శాలివాహనశకవరుషంబులు ౧౩౪౬ అగు నేఁటి క్రోధి సంవత్సరమందు తాళ్ళపాకఅన్నమాచార్యులు అవతరించిన పదారుయేండ్లకు తిరువేంగళనాథుఁడు ప్రత్యక్షమైతేను అది మొదలుగాను శాలివాహనశకవరుషంబులు ౧౪౨౪ అగు నేఁటి దుందుభి సంవత్సర ఫాల్గుణ బహుళ ౧౨ నిరుధానకు[1] తిరువేంగళనాథునిమీఁదను అంకితముగాను తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు విన్నపము చేసిన శృంగార సంకీర్తనలు][2]

201-వ రేకు. మధ్యమావతి

తెగని పనులకు నింతేసి యాలే
    మొగమోటతోడివి మోహములెల్లను ॥ పల్లవి ॥

అలిగిన విభుఁడు నిన్నట్టె వేడుకొనవచ్చె
    చలమో ఫలమో సతి నీకు
    వెలలేని కోపములు వేగినంతాఁ జేసినాను
    కలయక మానేరా కాఁకలెల్లఁ దీరను ॥ తెగని ॥

తతి మాటాడనివాఁడు తానే సరసములాడీ
    వ్రతమో యితవో వనిత నీకు
    మతకాన మీరెంత మారుమోములై యుండీన
    రతిఁ గూడకుండేరా రచనలతోడను ॥ తెగని ॥

---

1 ఈ శబ్దము అపరిచితము. శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారు 'నిరోధానకు? తిరోధానానకు?' అని సందేహముతో పాఠము సూచించిరి 'సరిగా' అను పక్షమున ప్రయోగించినట్లున్నది. ఇది యింకను అన్వేషణీయము. 2. ఈ వచనము మొదటి రేకునమాత్రమే గలదు.

యేదోవున్న శ్రీవెంకటేశుఁడే యింటికి వచ్చె
ఆడికో వాడికో అంగన నీకు
పాడి పంతములతోడ బలుముటెంత చూపిన
వీడెమిచ్చి కూడితిరి వేరులయ్యేరా. ॥ తెగని ॥ 1

హిందోళ వసంతం

తనమాటే నిజము తా బొంకినా
తనువంటినంతలోనే తాపమారీనా ॥ పల్లవి ॥

తప్పక చూచినవాఁడు తలవంచుకొననేలే
నెప్పుదాఁక గురులేసి నేఁ గాననీనా
అప్పటి నే నొలయఁగ నాయములంటీ తాను
కొప్పుజారినంతలోనే కోపమారీనా ॥ తగిన ॥

తగులనాడినవాఁడు తప్పుదిద్దుకొననేలే
నిగిడి మేడెము చొచ్చి నేఁ గాననీనా
జిగి నా మొగమోటకు చేతులు చాఁచీ తాను
గగురుపొడిచితేనే కాఁకలారీనా ॥ తగిన ॥

మచ్చికె చేసినవాఁడు మంకులు నెరపనేలే
నెచ్చెలి సాకిరివెట్టి నేఁ గాననీనా
అచ్చపు శ్రీ వెంకటేశుఁడన్నిటాను నన్నునేలె
రచ్చకెక్కెనిఁక తాను రాకుండీనా. ॥ తగిన ॥ 2

నారణి

ఏల బుద్దులు చెప్పేరే యింతలో నాకు
మేలిమి విభునితోడ మేకులేలే ॥ పల్లవి ॥

తన మాటలు చెల్లించి తగవులనే చెల్లించి (?)
చనవే చేకొందుఁగాక జగడాలేలే

పెనఁగినట్టే పెనఁగి ప్రియములలో మునిఁగి
మనసు దెలిసేఁ గాక మరియాలే || ఏల ||

మాటలెల్లా నూఁకొని మచ్చికెల్లాఁ జేకొని
పాటలు పాడుదుఁ గాక పదరనేలే
కాటుకకన్నులఁ జూచి కందువవేళలు గాచి
చాటి చెప్పేఁగాక యిఁక జాగులేలే || ఏల ||

కరఁగినట్టే కరఁగి కరతలెల్లా మొరఁగి
సిరులఁ గూడుదుఁ గాక చింతలేలే
యిరవై శ్రీ వెంకటేశుఁడెనసెఁ దానే నన్ను
తొరలించుకొందుఁ గాక తోయనేలే. || ఏల || 3

వరాళి

ఇంట గెలిచి కా నీవు యిఁక రచ్చ గెలిచేది
వెంటనే ఆనతీరాదా వినవలె నేను || పల్లవి ||

మాయలెంత సేసినాను మచ్చికెంత వూసినాను
ఆయెడ వావలె నిన్నునాపె నమ్మీనా
కాయపు నీ ఘాతలివి కందువ మచ్చములివీ
యేయింతి సేసినవంటే యేమనేవు నీవు || ఇంట ||

కల్లలెన్ని ఆడినాను కదిసెంత గూడినాను
యిల్లదె నావలెనాపె యియ్యకొనీనా
తెల్లఁకన్నులతేట దిష్టమైన యాచెమట
చెల్లఁబెట్టుకొని యాపె చింతవాపఁ గలవా (దా?) || ఇంట ||

నెమ్మినెంత పొగడినా నీకు నీకే పొగడినా (?)
రమ్మని నావలెనాపె రతిఁ గూడీనా
యెమ్మెల శ్రీవెంకటేశ యెనసితివిటు నన్ను
సమ్మతించనాడనెట్టు సరస మాడేవు. || ఇంట || 4

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

మాళవిగౌళ

ఏలాతని దూరేవే యింకా నీవు
ఆలీలఁ బుణ్యఫలములవి నీకే వలదా ॥ పల్లవి ॥

గుట్టుతోడ నీమోవి గురుతు సేసినాఁడింతే
తిట్టకువే రమణుని తెరవ నీవు
వట్టిమాకులిగిరించు వనిత నీమాట వించే
నెట్టన ఆగుణములు నీకు నీకే వలదా ॥ ఏలా ॥

రేసుల నీచేతులను రెట్టింపుసేయఁగనేలే
ఆసల సాదించకువే ఆతని నీవు
వాసికిఁ బూవకపూచు వనిత నీచేఁతలకు
బాసల నీయందే అవి పతి చూపవలదా ॥ ఏలా ॥

ముంచి వొత్తిన చన్నుల ముద్రలు వొత్తినాఁడింతే
అంచల శ్రీవేంకటేశుననకు నీవు
యెంచనీతనిఁ గూడితెంచైనాఁ గావక కాచు
నించి నీజాణతనాలు నీమీఁదనే వలదా, ॥ ఏలా ॥ 5

శ్రీరాగం

పదరుదురా యిటు పైపైనే
అదన నీకు మోహపు వాఁడతఁడు ॥ పల్లవి ॥

చెలువుఁడు నీకటు సేసిన దాసలు
తలఁచుకొనఁగదవె తరుణీ
అలుగక ములుగక ఆతనిగుణములు
తెలుసుకొనఁగదవె దినదినములను ॥ పదరు ॥

అంతరంగమున నాడిన మాటలు
చింతించుకొనవె చెలియా

పంతములాడక పలుమరుఁ గొసరక
పొంతనె కనుకో పూఁటకుఁ బూఁట ॥ పదరు ॥

శ్రీవెంకటపతి చెనకిన చెనకులు
భావించి చూడవె పడఁతీ
యీవిభుడె కలసె నిఁక నేమిననక
ఆవటించు ముదమడుగడుగుకును. ॥ పదరు ॥ 6

202-వ రేకు. శ్రీరాగం

రచనలనిన్నిట రసికుఁడవు
యిచట విన్నపంబిదె సేసెదను ॥ పల్లవి ॥

పలుకుల చిలుకల పాటకోవిలల
పిలుచులుగా చెలి పెంచెనదే
అలుగకుమీ నీవందుకు రమణుఁడ
కల సహజమె యిది కసరులు గావు ॥ రచన ॥

చనుజక్కవలను సతి నెరులయలుల
ఘనముగ మూఁకలు గట్టించె
మొనలుచూపె మోపుగట్టెనని
ననిచి వేసరకు నాధుఁడవు ॥ రచన ॥

నడపుల హంసల నయనచాతకముల
పడఁతి శ్రీ వేంకటపతి పొదిగె
నిడువులఁ గూడుచు నిన్నుసోఁకించెనవి
జడియకుమీ నీచనవులె మెరసి. ॥ రచన ॥ 7

నాదరామక్రియ

వింత వింత సతులాల వినరమ్మా
యెంతలేదు మీకెల్లా నిదెచాలు సుండి ॥ పల్లవి ॥

చనవేమెరతుఁగాని చలము సాదింపనోప
చెనకీనంటా నేల చేయి వట్టీనే
కనుసన్న మెలఁగేటి కాంతను నాకీపాటి
కొనగోరుదాఁకించిన కొమ్మలకేపాటో ॥ వింత ॥

యిచ్చకమాడుదుఁగాని యీసడించ నెన్నఁడును
తుచ్చమాడకుండా నాన తూరిపెట్టీనే
మచ్చికైన సతిని నామాటలకే యింతసేసె
హెచ్చి తన్నుఁ దిట్టేవారినెంత సేసునో ॥ వింత ॥

గక్కనఁ గూడితిఁగాని కాఁకలు సేయనెప్పుడు
వెక్కసించీఁ జన్నులంటా వేల మొ(నొ?)క్కీనే
వొక్కటైన నాతో నవ్వీ వూరకే శ్రీవెంకటేశుఁ
డిక్కువలనున్నవారినెంత నవ్వునో. ॥ వింత ॥ 8

రామక్రియ

నీకంకణము గట్టినట్టి నెలఁత నేను
ఆ కంటు దీరుచవయ్యా అపరాధి నేను ॥ పల్లవి ॥

వెలఁదులు నిన్నాడఁగా వింటిని నేను
- అలిగి పాసిన విరహపువేళల
పలికి వారిఁ దిట్టని పాపజాతిదాన నేను
యెలమి నన్నప్పటి నీవేల మెచ్చేవయ్యా ॥ నీకంక ॥

మచ్చికై నీవిందుండఁగా మాయింటనే వుంటి నేను
రచ్చఁ జెలులు పంతాన రానియ్యరైరి
యిచ్చగించి వుండినట్టి యెడ్డగుణము సతిని
పచ్చిగా నాకేల నీవు బాఁతిపడేవయ్యా ॥ నీకంక ॥

నీవు గాఁగలించుకోఁగా నివ్వెరగుతోనుండితి
ఆవేళ నన్నెచ్చరించరైరి చెలులు

కావిరి సూరకుండిన కడుమత్తురాలను నేను
శ్రీవెంకటేశ నన్నేల చెక్కునొక్కేవయ్యా. ॥ నీకంక ॥ 9

దేసాళం

చూతువురావయ్యా సుదతికాఁపురము
యీతలనిదె నీయింటిలోనను ॥ పల్లవి ॥

తీపు మోవిలోని తేనెలు గరఁచీ
చూపులకాఁకల చురుకులను
దాపగు చెక్కుటద్దములు దోమీ
పూపల నవ్వుగప్పురానను ॥ చూతు ॥

పులకబియ్యాలఁ బొంగలివెట్టీ
చలి వలపుల చన్నులను
పొలపునెరుల పోరులు వాపీ
ములువాఁడి గోళ్ళ ముచ్చటను ॥ చూతు ॥

మొనపి సిగ్గులను ముగ్గులు వెట్టీ
చెనకేటి చెక్కుచేతులను
యెనసె శ్రీవెంకటేశ నిన్నునాపె
కని నీవు రాఁగాఁ గాఁగిటను. ॥చూతు॥ 10

మాళవిగౌళ

ఏల నన్ను దూరేవే యేమనేవే నన్నును
మేలు మేలని యెప్పుడు మెచ్చవే నీవు ॥ పల్లవి ॥

నేనలు వానిసుద్దులు చెప్పేవే నీవెందాఁక
వీనులు చల్లఁగ నాఁడే వింటినే నేను
తానె యిందు విచ్చేసితే తరవాతిపనులకు
ఐనట్లాఁ దోఁచినమాటాడేనే నేను ॥ ఏల ॥

సూటిగాఁ గమ్మటినేల చూచేవే యాతనిదిక్కు
కాటుకకన్నులఁ దొల్లే కంటినే నేను
పాటించి తానిప్పుడు నాపానుపుపైఁ గూచుండితే
చీటికి మాటికి సేవ సేసేనే నేను ॥ ఏల ॥

వొదఁబరిచి మమ్మేల వొక్కటి సేసేవే నీవు
కడు వేడుకనప్పుడే కలసితిమే
అడరి శ్రీ వెంకటేశుఁడాయములు నన్నంటితే
చిడుముడిగురులుగాఁ జెనకేనే నేను. ॥ ఏల ॥ 11

కన్నడగౌళ

ఇంకా విన వేడుకయ్యీనేమంటివి
బొంకకుమీ నాతోనాపెపొందులకేమంటివి ॥ పల్లవి ॥

తొయ్యలి నిన్నొకమాటు తొంగి చూచెనేమంటివి
యియ్యెడకుఁ దానె వచ్చెనేమంటివి
వయ్యెద జారఁగ నిల్చె భ్రమయించ నేమంటివి
అయ్యఅసాదలు వెట్టేనందుకు నేమంటివి ॥ ఇంకా ॥

నవ్వుతా నిన్ను మెచ్చిన నాటకానకేమంటివి
యివ్వల నీకు మొక్కితే నేమంటివి
రవ్వగానాపె వుండిన రాజసానకేమంటివి
పవ్వళించి సొలసిన పనికినేమంటివి ॥ ఇంకా ॥

వెలఁది నిన్నుఁగూడితే వేడుకతోనేమంటివి
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యింకేమంటివి
కొలఁది మీరఁగ నన్నుఁ గూడితి వింతలోననే
తెలిసితి పీగుట్టిల్లా తిరుగనేమంటివి. ॥ ఇంకా ॥ 12

203-వ రేకు శంకరాభరణం

ఆడమె యింకనేమీ నొఁగాదనుచుఁ దన్ను
నూడుఁబాడు దిద్దేవాఁడు నుద్దులిన్ని నేరఁడా ॥ పల్లవి ॥

పెక్కులు నేర్చినతఁడు బెండాడిచేఁతలతఁడు
దిక్కులఁ దననేరాలు దిద్దుకోలేఁడా
చక్కని పదారువేలు సతులఁ దెచ్చినతఁడు
పక్కన మావంటివారి భ్రమయించనోపఁడా ॥ ఆద ॥

రాతిరిపనులాతఁడు రవ్వలకెక్కినతఁడు
భీతిలేక ఆనలెల్లాఁ బెట్టుకోలేఁడా
ఈతల రుక్మిణీదేవి నెత్తుక తెచ్చినతఁడు
చేతులు మాపైఁ జాఁచి చెనకక మానునా ॥ ఆద ॥

దేవర దానైనతఁడు దిమ్మరివిద్యలతఁడు
యీవేళ నాకోరిక యీడేర్చలేఁడా
శ్రీ వెంకటేశుఁ డితఁడు చేరి నన్నునిటు గూడె
వేవేలు మన్ననలచే వెలయించుటరుదా. ॥ ఆద ॥ 13

బౌళి

ఏమి సేసేరో తాము యిద్దరమూనేకము
కామించి తామెంత నన్ను గరిశించేరు ॥ పల్లవి ॥

అప్పుడు నీవును నేను నాడుకొన్న మాటలే
చెప్పుమనుచును సారెఁ జెలులనేరు
చిప్పిల సరికిబేసిఁ జెనకిన చెనకులే
చొప్పువెత్తి తమకెల్లాఁ జూపుమనేరు ॥ ఏమి ॥

నంటున మనమిక్కడ నవ్వినట్టి నవ్వులే
వొంటినుండి యీడనాతోనూహించేరు
జంటలఁ జెల్లించుకొన్న సరసపు చనవులే
వెంటవెంట వచ్చి వచ్చి వెలుచుకొనేరు ॥ ఏమి ॥

వాడికెనొందొరులము వలచిన వలపులే
కోడి మెరుకలువేసికొన వచ్చేరు

యీడనె శ్రీవెంకటేశ యెనసితి మింతలోనే
వీడ్డెమిచ్చేమని యిట్టే వేగిరించేరు. ॥ ఏమి ॥ 14

శ్రీరాగం

ఇంతలోనేమేమి వుట్టునోయింతికి నీవలపుల
చింతదీర విచ్చేసి చిత్తగించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

ఆసల నలపువుట్టెనంగన కించుకించుక
వేసటనెదురు చూచి వెరగువుట్టె
పాసిన తమకమునఁ బరాకులెల్లాఁ బుట్టె
నేసేటి నావిన్నపాలు చిత్తగించవయ్యా ॥ ఇంత ॥

చెక్కులఁ జెమటవుట్టె చింతతోడ సిగ్గులను
నెక్కొని రానికోపాన నిట్టూర్పు వుట్టె
వెక్కసపు నీగుణాలు వినివేడుకలు వుట్టె
చిక్కెను నీపాలనిదె చిత్తగించవయ్యా ॥ ఇంత ॥

నెలవుల నవ్వువుట్టె చేరువకు నీవు రాఁగా
కలసిన నీకాఁగిట గర్వము వుట్టె
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటా ధైర్యము వుట్టె
చిలుకుఁజెలువములు చిత్తగించవయ్యా. ॥ ఇంత ॥ 15

కాంభోధి

దవ్వుల విరహమోప దగ్గరి గుట్టును నేర
పువ్వువంటిది నామతి బుద్ధులిఁకఁ జెప్పరే ॥ పల్లవి ॥

తమకించి పొదిగితే తరితీపు చాలదు
జమళి సిగ్గులైతే చవిలేదు
తెమలని వారపైతే తేఁకువలు మెరయవు
భ్రమసి వుందాన నింకఁ బతితో నేమందునే ॥ దవ్వు ॥

పక్కన నే నవ్వితేను పంతానకు వెలితయ్యా
లక్కవలెఁ గరఁగితే లావు చాలదు
వెక్కసానఁ బెనఁగితే వేసటలు గనమౌను
యెక్కడనున్నదో మేను యిట్లానుందాననే ॥ దవ్వ ॥

తొలుత నేఁ జెనకితే దొమ్ములయ్యీఁ జేఁతలు
తలవంచుకుండితే దింటనందురు
కలసెను శ్రీవెంకట ఘనుఁడింతలో నన్ను
నెలకొంటి సంతసాన నేరుపులింకెట్టివే. ॥ దవ్వ ॥ 16

కేదారగౌళ

విన్నవించనేమున్నది వేగినంతాను
యిన్నిటా నీసొమ్మ నేను యీదేర్తువు గాక ॥ పల్లవి ॥

యెదురు చూచితి నీకు నింతులచేఁ జెప్పంపితి
వెదకితి నీవుండేటి విడిదలను
చెదరని వలపులు చిమిడితేఁ గొరయౌనా
పదను దప్పకుండాను పాలింతువుగాక ॥ విన్న ॥

పట్టితి వ్రతము నీకు పైపైఁ దమకించితిని
బెట్టి పేరుకొని నిన్నుఁ బిలచితిని
వెట్టిగాని మనసిది వేఁచితేను చవియౌనా
యిట్టే ససివాడకుండానేలుదువుగాక ॥ విన్న ॥

వేళలు గాచితి నీకు వేగించితి నిందాఁక
మూలమైనదేవరకు మొక్కుకొంటిని
యీలీల శ్రీవెంకటేశ యిటు నన్నుఁ గూడితివి
బాలికి నన్నిట్టే చేపట్టుదువు గాక. ॥ విన్న ॥ 17

సామంతం

కక్కసించఁ బనిలేదు కడనున్నవారికెల్లా
చక్కని నీవలపులే సాదింతువెపుడు ॥ పల్లవి ॥

చనువుగలవారిది చక్కనిమాట
వినవలసితే నీవు వింటివప్పుడే
మనసువచ్చినవారి మనవులెల్లా
కనుసన్నలోననే కైకొంటివపుడే ॥ కక్క ॥

చెల్లుబడిగలవారు చేసినచేఁత
చెల్లఁబెట్ట వలసితేఁ జెల్లింతువు
వుల్లమువచ్చినవారి వూడిగాలెల్లా
మెల్లనే యేపాటైనా మెత్తువు నీవు ॥ కక్క ॥

అంది పొందినట్టివారి యాసలెల్లా
యెందునున్నా నొనగూర్చి యీడేర్తువు
కందువ శ్రీవెంకటేశ కలసితివి
ముందె నన్ను మెచ్చితివి ముచ్చటతోనపుడు. ॥కక్క॥ 18

204-వ రేకు సాళంగనాట

మనసుకుఁ గమ్మటి నీమనసే తారుకాణ
వెనక ముందరనవి విచ్చిచెప్పరాదు ॥ పల్లవి ॥

సతి నీతో విన్నవించే జవ్వనపుఁగతలెల్ల
సతమై కొననాలికెఁ జదివితివి
యితరులేమీ నెఱఁగరిద్దరును నవ్వుకోఁగా
వితగాని మీపనులు వెల్లవిరులాయను ॥ మన ॥

సుదతి నీకునొసఁగే సోబనపక్షంతలు
అదన నీవు మీఁజేతనందుకొంటివి
అదె పెండ్లిపేరటాననాపె నీవుఁ బెనఁగఁగ
పదిలపు మీగుట్టు బట్టబయలాయను ॥ మన ॥

కలికి సూడిదవట్టే కమలపు మొగ్గలను
వొలిసి నీవురమున నొత్తుకొంటివి

సొలసి శ్రీవెంకటేశ చూచేటి మీచూపులను
తెలిసి మీరతులెల్ల తేటతెల్లమాయను. ॥ మన ॥ 19

పాడి

కాంత నీసంది మోహము గానవచ్చెను
చింతదీర బుజ్జగించి చిత్తగించరాదా ॥ పల్లవి ॥

మొగమునఁ గళదేరె మోవిపైకి నవ్వువచ్చె
మగువ నీతోనేమని మాట చెప్పెనో
సగటున నటునిటు పరాకులేల నేసేవు
తగు విన్నపములవధరించరాదా ॥ కాంత ॥

కన్నులఁ దేటలువారె కాయమెల్లాఁ బులకించె
కన్నె నీతోనేఁకనేమి సన్న సేసెనో
చిన్నితేఁతసిగ్గులను శిరసేల వంచేవు
వన్నెల నేకతాన కవసరమీరాదా ॥ కాంత ॥

నిలువెల్లఁ జెమరించె నిట్టూరుపులు రేఁగె
కలికి నిన్నెటువలెఁ గాఁగిలించెనో
అలమి శ్రీవెంకటేశ అట్టె నీవు గూడితివి
మలసి యిటువలెనే మన్నించరాదా. ॥ కాంత ॥ 20

శ్రీరాగం

ఎడమాటలిఁకనేల యెందాఁకాను
విడువరాని బాసలు వెంట వచ్చినయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పడఁతి పయ్యదలోని పాలిండ్లు నీకునిట్టె
విడిదల సేసెనిందు విచ్చేయవయ్యా
వుడివోని వలపుల వులుపా వట్టినదిదె
వెడఁగుఁదనాలేఁటికి విచ్చేయవయ్యా ॥ ఎడ ॥

కందువ తేనెల మోవి కలగంపచవులతో
విందులు నీకుఁ బెట్టీ విచ్చేయవయ్యా

కందువమాటలఁ జెప్పి కడునుపచారాలు
విందువుగాని యీడకు విచ్చేయవయ్యా ॥ ఎద ॥

కూడఁగఁ దనమేను చిగురుఁబానుపుగా నీకు
వేడుకఁ బరచెనిదె విచ్చేయవయ్యా
యీడనె శ్రీవెంకటేశ యింతిని గలసితివి
వీడెమిచ్చీనిట్లనే విచ్చేయవయ్యా. ॥ ఎద ॥ 21

మంగళకౌశిక

ఎరఁగరటే ఆతనినెందాఁకనే
తరితీపు నేసేటి మీతగవెందాఁకానే ॥ పల్లవి ॥

ఇక్కడనుండే విభుఁడు యెదురుచూచును నాకు
యిక్కడనే శింగారించే రెందాఁకనే
వెక్కసమై నామాటకు వీనులాలకించునట్టే
చుక్కబొట్టే పెట్టఁబట్టె సూటియెందాఁకనే ॥ ఎరఁగ ॥

సొరిదినింతక (కు?) నా సుద్దులే యడుగుచుండు
యిరవుగఁ గొప్పువెట్టేరెందాఁకనే
మరపి యాతఁడు నన్ను మనసులోఁ దలపోయు
తిరముగ పల్లకి దెచ్చుటెందాఁకనే ॥ ఎరఁగ ॥

మలసి నాకుఁగా లోన మంతనమాడుతానుండు
యెలమిఁదోడుక వచ్చేరెందాఁకనే
కలసితినిట్టె వచ్చి ఘను శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ
గొలిచి యిట్టేవుండే గుట్టెందాఁకనే. ॥ఎరఁగ॥ 22

నాదరామక్రియ

వేగిరించనేల నీతో వేమారును
బాగులు నీవెఱఁగనివా బతికించేవాఁడవు ॥ పల్లవి ॥

వన్నెల నీమీఁద నేను వలపెంత చల్లినాను
మన్నించేవాఁడవు నీవె మాఁటిమాఁటికి
విన్నపాలప్పటి నీతో వేగినంతాఁ జేసినాను
సన్నల నీచిత్తమే సమ్మతించేది ॥ వేగి ॥

జవ్వనమదాన నీతో సరసమెంతాడినాను
నవ్వేటివాఁడవు నీవే నానాఁటికి
రవ్వగా నీచెయ్యివట్టి రతికెంత దీసినాను
నివ్వటిల్లఁ గరఁగేది నీదేహమే ॥ వేగి ॥

చెలరేగి నేనెంత సిగ్గులతో మొక్కినాను
కలసేవాఁడవు శ్రీవెంకటేశ నీవే
నిలువునఁ జెమరించె (చి?) నే నిన్ను నెనసితే
కలదెల్ల నీకరుణే కందువైనది. ॥ వేగి ॥ 23

బౌళి

ఇద్దరుఁ దెలుసుకోరే యిన్నిటా జాణలు మీరు
పొద్దునఁ దెర వేసేము పొలఁతుల మిపుడు ॥ పల్లవి ॥

మొలచెనది గదవే మోవినే చిరునగవు
తలఁచిన పని యేదొ తరుణి నీవు
చెలువుఁడంతటిలోనె సిగ్గువడీ నీయెదుట
యెలమిఁ దెలియవు మాకిటమీఁది పనులు ॥ ఇంద ॥

చెమరించెనదిగదే చెలియ నీమేనెల్ల
తమకించిన పనేదొ తగిలి నీవు
జమళినాతఁడందుకు సన్నల మెచ్చెఁ గన్నుల
సమములై తోఁచీ మాకు సంతోసపుఁబనులు ॥ ఇంద ॥

పొడమెనదిగదవే పులకలు నీమేన
జడిగొన్న నీలోని సంతోసమెంతో

అదరి శ్రీవెంకటేశుఁడలమె నిన్నంతలోనే
వుడివోనివాయ మాకు వుద్యోగపుఁబసులు. ॥ ఇంద ॥ 24

205-వ రేకు ఆహిరి

పగవారికైనా నిట్టిపాటు వద్దయ్యా
తెగువలు నీవురాఁగాఁ దిప్పుకొంటిఁ గాని ॥ పల్లవి ॥

నీసుద్దులే ఆడుకొంటా నెలఁతలతోడుత
ఆసలు మతిఁ బెట్టుక అలసితిని
గాసిలినమీఁద కాఁకలు దొట్టించఁగాను
వీసమంత పొద్దైనా వేగించరాదాయ ॥ పగ ॥

చొప్పుగా నీకెదురులు చూచిచూచి వాకిటను
రెప్పల ముయ్యఁగలేక రేసువడితి
వుప్పతిల్లు వలపెల్ల నొక్కమాటె రేఁగఁగాను
నిప్పువంటి తమకము నీఁగఁగ రాదాయను ॥ పగ ॥

కందువకు నీవురాఁగా గక్కనఁ గాఁగిట నించి
యిందుకా శ్రీవెంకటేశ యిట్టె మెచ్చితి
విందుల నీరతులలో వేడుక పిక్కటిల్లఁగా
సందడించి కుచములు సదమదమాయను. ॥ పగ ॥ 25

వరాళి

రండూ నేరుతువే రమణి నీవు
వెండిపైఁడి వుంగరాలు వేలనే పెట్టితివే ॥ పల్లవి ॥

అంగములు గరఁగఁగా నాతనితో మాటలాడి
యెంగిలినవ్వులు చిందేవేమే నీవు
వెంగెముల లోపలనే విరహపుటెండ గానె
చెంగట వెన్నెల గొంత నెలవిఁ జూచితివే ॥ రండూ ॥

కసుఁగవ చూపులను కాంతునిఁ దప్పక చూచి
కొనగోరితాఁకులను గొసరేవే
తనివోక తొలుతను తామెరవిరుల వేసి
వెనకఁ జందురులను వెంటనంపితివే ॥ రండూ ॥

గక్కన శ్రీవెంకటేశుఁ గాఁగిటను లాలించి
వొక్కమాటే చన్నులను వొత్తేవు
తెక్కులను నడురేయి తీగెల గూండ్లు పెట్టి
జక్కవ పులుగులను సారెఁ గూడించేవే ॥ రండూ ॥ 26

గౌళ

రాఁగా రాఁగా వలపులు రచ్చబడీని
చేఁగదేరి వున్నాఁడవు చెల్లు నీకునిపుడు ॥ పల్లవి ॥

వేసారవు నీవైనే విన్నపాలు వినుటకు
నేనేనంటే యెంతలేదు చెలియకును
యీసుద్దులకే వున్నారమిద్దరికి నడుమను
చేసినట్లు చేయవయ్యా చెల్లు నీకునన్నియు ॥ రాఁగా ॥

తనియవు నవ్వి నవ్వి దగ్గరిన వేడుకల
చెనకఁగ నెంతలేదు చెలియకును
ననుపుల వంకలొత్త నడుమ నేమున్నారము
చినికేవు తరితీపు చెల్లు నీకునిఁకను ॥ రాఁగా ॥

విడువవు నీవిట్టె వెలఁది చెఱఁగు వట్టి
చిడిముడి పడదు యీచెలి యిందుకు
యెడయక శ్రీవెంకటేశ యిట్టె కూడితిరి
చెడదు మాపూడిగము చెల్లు నీకునిపుడు. ॥ రాఁగా ॥ 27

మధ్యమావతి

ఏది నాకు బుద్ధి యిఁకనేమి సేతును
యీదెస నీకృప నాపై యిరవై వున్నది ॥ పల్లవి ॥

మందలించి నీతో నేను మాటలాడేనంటేను
యెందునో పరాకు నీకు నేమిసేతును
విందువెట్టి మోవితేనె వెసనీకిచ్చేనంటే
చిందరై నీయధరము చీకాకై వున్నది ॥ ఏది ॥

నవ్వు నవ్వి నీతోను నటనలు సేసేనంటే
యెవ్వలనో జూజమాడేవేమిసేతును
పువ్వువలె నీమేను పొదిగి భోగించేనంటే
చివ్వనఁ బెంజెమటల చిత్తడి మైనున్నది ॥ ఏది ॥

పరపుపై నిన్నునేను పచ్చిగాఁ జేసేనంటే
యిరవుగా వేడుకొనేవేమిసేతును
గరిమె శ్రీవెంకటేశ కలసితివిటు నన్ను
నిరతపు నీమోహము నిజము నాకైనది. ॥ ఏది ॥ 28

శుద్ధవసంతం

ఇచ్చగించి నవ్వు నవ్వేవేమనేనయ్యా
యెచ్చుకుంచు లేదు మీలోనిఁకనానతీవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

యిందుముఖి నీకు మొక్కి యిచ్చెనిదివో కానికె
అందుకు నీవేమనేవు ఆనతీవయ్యా
చెంది నీతో సిగ్గువడి చేరువ నిలుచున్నది
యెందాఁకా వట్టిజోలి యిఁకనానతీవయ్యా ॥ ఇచ్చ ॥

కన్నులఁ దప్పక చూచి కంబము వట్టుకున్నది
అన్నినాయ నీతలఁపు ఆనతీవయ్యా
సన్నలు మాకుఁ జేసీ సంగడికిఁ దెమ్మనుచు
యెన్నరాదు తమకము యిఁకనానతీవయ్యా ॥ ఇచ్చ ॥

యేకశయ్యమీఁదనుండి యెదమాటలాడించీ
ఆకతలవి యెట్టివో ఆనతీవయ్యా

కైకొని శ్రీవెంకటేశ కాంతనిట్టెకూడితివి
యేకాలముఁ బాయమని యిఁకనానతీవయ్యా. ॥ ఇచ్చ ॥ 29

భైరవి

కంటిమి వింటిమి నీకతలు నేఁడు
నంటుననే ఆసలు సానలఁ బట్టేవా ॥ పల్లవి ॥

కన్నులనే సొలసేవు కాఁకలనే అలసేవు
కన్నెరా నీకాతనికి కలదా పొందు
నన్ను నేల మొరఁగేవు నాకునేల దాఁచేవు
సన్నలనే వలపులు చవిగొనేవా ॥ కంటి ॥

సెలవులనే నవ్వేవు చెక్కులు చెమరించేవు
మలసి మీయిద్దరికి మాటలందెనా
చెలఁగి యేల బొంకేవు సిగ్గులేల పెంచేవు
వెలినుండే రతులెల్లా వెలసేసేవా ॥ కంటి ॥

భావములనె చొక్కేవు పైపైఁ బులకించేవు
శ్రీవెంకటేశ్వరు మేలు చేకూడెనా
పూవువలెఁ బొదిగేవు బుసకొట్టే వింతలోనె
యీవిధాన నేమిమ్మ యెనయించనేరనా. ॥ కంటి ॥ 30

206-వరేకు ముఖారి

ఇంత యేఁతురా సతులనెందాఁకాను
యెంతవడికెంతవడి యిప్పుడా నీవలపు ॥ పల్లవి ॥

మాటలకు తుదలేదు మనసుకు గురిలేదు
యేఁటికి మమ్ము బోదించేవెందాఁకాను
కాటుకకన్నుల నీరు గ్రమ్మ నెదురుచూచితి
యీటులేక బుజ్జగించేవిప్పుడా నీవలపు ॥ ఇంత ॥

నవ్వులకు గుట్టులేదు నంటునకు వెలలేదు
యివ్వలనేఁటికి యానలెందాఁకాను
చివ్వన నిట్టూర్పురేఁగ చెక్కునఁ జేయి వెట్టితి
వె(నె?)వ్వరి సాకిరివేట్టేవిప్పుడా నీవలపు ॥ ఇంత ॥

ఆసలకు తనివి లేదాయాలకు సిగ్గులేదు
యేసేవు చూపులఁ యమ్ములెందాఁకాను
నేసవెట్టి కూడితివి శ్రీవెంకటేశ్వర నేఁడు
యీసుదీరఁ గరుణించేవిప్పుడా నీవలపు. ॥ ఇంత ॥ 31

బౌళి

సేయవయ్య నీవు నీచిత్తము వచ్చినట్లెల్లాను
యీయెడ నీ మటకములెట్టుగాఁగలదో ॥ పల్లవి ॥

నగవులే తరచాయ నాకు నీకునేపొద్దు
నగటులే పైఁదమీఁదఁ బాయకున్నవి
మొగముచూపులే కడు ముంచుకొనునేపొద్దు
యెగసక్యాలిఁకపైఁదనెట్టుగాఁగలదో ॥ సేయ ॥

ముచ్చటలే గనమాయ మోహములనిద్దరికి
రచ్చలఁ బడెను లోలో రతులెల్లాను
పచ్చిదేరెఁ బంతములు పైపై సరసమాడఁగా
యెచ్చరికలిటమీఁదనేమిగాఁగలదో ॥ సేయ ॥

యేకతాలు సమకూడెనియ్యకోళ్ళేమనకు
వాకులు పోకులు వొక వావి గూడెను
చేకొని శ్రీ వెంకటేశ జిగినన్నుఁ గూడితివి
యీకడ మేలుకు మేలులెంతేసి కాఁగలదో. ॥ సేయ ॥ 32

ఆహిరి

ఇంకనేడ సుద్దులు చెవ్వరెందుకును దిక్కు
బింకమున నీకే మొరపెట్టుతింతే (ట్టుడిం?) కాక ॥ పల్లవి ॥

ఉసకొలిపి నీవు అన్నిటాను వలపించి
పాసి వుండితే మనసు పట్టవచ్చునా
నేసవెట్టి పెండ్లాడి చేతికి లోనై
వేసరుకొంటే నాదెస విన్నవించవచ్చునా ॥ ఇంక ॥

పెంచి పెద్దరికమిచ్చి పిలువక సతులలో
కొంచెపరచితేనంత గోడు గలదా
మంచముమీఁదికిఁ దీసి మన్నించి అంతలోనే
కొంచించి నిద్రవోఁబోతే కొంగు దాఁకదా ॥ ఇంక ॥

కాఁగలించనప్పుడివి కడుఁ జన్నుల నొత్తితే
లోఁగేవు యెవ్వరా నిన్ను లోకులెల్లాను
యేఁగి వచ్చి శ్రీవేంకటేశ నన్నుఁ గూడితివి
చేఁగదేర మెచ్చితేను చెవి సోఁకెనా. ॥ ఇంక ॥ 33

సామంతం

కోరి నీకు నీయందే గుక్కిళ్ళున్నవి
చేతైనాఁ జేయవచ్చునేమి గొరతయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పయ్యెదలో నీచెలికి పసిఁడిబిందెలున్నవి
చయ్యని మోవిలోన తేనెలున్నవి
అయ్యెడ మాటల బెల్లాలప్పటిఁ గొసరి వున్నవి
యెయ్యెడఁ జూచిన నీకు యేమి గొరతయ్యా ॥ కోరి ॥

చెంది యాపెమోములోనే చెక్కుటద్దములున్నవి
కందువచూపు ముత్యాల గనులున్నవి
మందలించిన కాఁగిట మర్మములెల్లానున్నవి
యెందునైనా నీసిరులే యేమిగొరతయ్యా ॥ కోరి ॥

అవిగో కమ్మని వూర్పులాలవట్టములున్నవి
తవిలిన రతుల నిధానమున్నది

42795

కవగూడితిరి శ్రీ వెంకటరాయ మీరిద్దరు
యివలఁ జూచిన మరియేమి గౌరతయ్యా. ॥ కోరి ॥ 34

రీతిగౌళ

నెయ్యాని పోసుకోరాదు నీళ్ళని చల్లఁగరాదు
చెయ్యారఁగంటిమి నేఁడు చేరి నితోపొందులు ॥ పల్లవి ॥

ప్రేమము చాలాఁజేసి పెక్కుసతుల నీతోను
మోముచూడ సిగ్గువడి మునుఁగుతోనున్నదాన
జాముపోయి వచ్చి నీవు సరసమునాడేవు
యేమని నేనియ్యకొందు నేఁటిజన్మమయ్యా ॥ నెయ్య ॥

పలుమారు నీతోనవ్వి పరాకై వుండిన నితో
పలుకఁగ సిగ్గువడి భావింపుచునున్నదాన
కలగన్నట్లావచ్చి కందువలంటేవు నన్ను
బలిమి యేమున్నది నాబదుకు నీచేతిది ॥ నెయ్య ॥

మచ్చికతో నిన్నుఁగూడి మన్నించిన నీతోను
పచ్చిసేయ సిగ్గువడి పదరక వున్నదాన
యెచ్చుగా శ్రీవెంకటేశ యిట్టె నన్నునేలితివి
విచ్చన విడాయ నా విభవములెల్లను. ॥ నెయ్య ॥ 35

పాడి

నేనేమీననఁ జుమ్మీ నెలఁతలాల
తానకమై సిగ్గువడీ తాఁదానే ॥ పల్లవి ॥

అప్పుడు వచ్చేనని యానలు వెట్టినవాఁడు
తప్పని బొంకనివాఁడు తాఁదానే
ముప్పిరి నేనింతలోనే మోముచూచి నవ్వితేను
దప్పిదేర సిగ్గువడీ తాఁదానే ॥ నేనే ॥

వుక్కుమీరి విరహాన వుడికించినట్టివాఁడు
తక్కక కరుణించేవాఁడు తాఁదానే
ముక్కుమీఁద వేలిడిక మోహమున నేనుండితే
దక్కి సిగ్గుల మునిఁగి తాఁదానే ॥ నేనే ॥

అగపడి రాజసాననట్టె విఱ్ఱవీఁగేవాఁడు
ఉగిలి కూడినవాఁడు తాఁదానే
జిగిమించి రతులలో శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు
దగదొట్టి సిగ్గువడీ తాఁదానే ॥ నేనే ॥ 36

207-వ రేకు సామంతం

పొద్దువోనివాఁడవై పూఁచి మమ్ముఁ జెనకేవు
సుద్దులు చెప్పినవారు సూడిచ్చేరా ॥ పల్లవి ॥

ఆడినమాటకుత్తరమాపె నీకీవలెఁ గాక
వాడికచెలుల మెల్లా వాదించేమా
జాడగాదు మాతోనేల సరసాలాడేవు
వీడేలంచుకొన్నవారు వియ్యమందేరా ॥ పొద్దు ॥

చేసినచేఁతకుఁజేఁత చెలి నిన్నుఁజేసుఁగాక
యీసుదీర్చేచెలులము యియ్యకొనేమా
నేసలువెట్టితినంటా చెరగులేల పట్టేవు
కైసేసిన పేరఁటాండ్లు కాలుదొక్కేరా ॥ పొద్దు ॥

కొంకక నీరతులకు గురి నీదేవులే కాక
వంకలొత్తే చెలులము వావి చెప్పేమా
కంకిగా శ్రీవెంకటేశ కాంత దానే వచ్చి కూడె
లంకెల చుట్టాలము మేలములాడేమా. ॥ పొద్దు ॥ 37

ముఖారి

తెలిసితిమిన్నాళ్ళకు దేవరగుట్టు
వెలుపల లోపల వెలసితివింతటా ॥ పల్లవి ॥

కాయము వొక్కటెమీఁద కనుచూపొక్కటెపై
ఆయనాయనెంత నీకు ఆనోదము
యేయెడఁ జూచిన వు యిరుమొనసూదివై
చాయలకు నాలుగుహస్తములు ధరించితి ॥ తెలిసి ॥

వుండేది వొక్కటెయింట పండేది వొక్కటెవద్ద
రండును నడపేవు నీ రాజసమున
పండును గాయయునైన బలు పుల్లదొరవై
యెండ నీడ కన్నులను యెలయించేవిపు ॥ తెలసి ॥

పురమున మహాలక్ష్మి వుర్విని ఁపున మో
సిరుల మించేవు నేఁడు శ్రీవెంకటే
తొరలించి వలపుగుదులు గుచ్చినవాఁడవై
పరమున నిహమునఁ బాయవు పిపుడు. ॥ తెలిసి ॥ 28

భైరవి

నీకునీకే యేలికవు నేనంటినా
కాకరివిద్యలఁ బొంది కరఁగేవుగాక ॥ పల్లవి ॥

తీయని నామోవిమీఁద తేనెల తీపులేకాక
వోయయ్యఆమాటలలో వొగసున్నదా
నీయంతవు సేసేటి నెరసులచేఁతలలో
పాయక వెంగేలుంద భ్రమసేవుగాక ॥ నీకు ॥

కన్నుల నాచూపులలో కమ్మిన తేటలేకాక
యెన్నటికెన్నటి సుద్ది యెఱ్ఱనున్నవా
నిన్న మొన్న నించుకొన్న నీమేనిరేకలు చూచి
పన్ని వొక్కటొక్కటే భావించేవుగాక ॥ నీకు ॥

నెట్టన నాచేఁతలలో నిండు సరసమేకాక
గట్టివజ్రపుగోళ్ళ ఘాతలున్నవా

యిట్టె శ్రీవెంకటేశ యెనసితివిటునన్ను
గుట్టున నవియూనిదీ గూడించేవుగాక. ॥ నీకు ॥ 39

నాట

ఎంతసటకాఁడవో యెవ్వరి నెలయించేవు
చింతించితే నాకైతే చిమ్మిరేఁగీఁ గోపము ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల జంకించేవు కడుసోఁకనాడితేను
సన్నలు సేసేవు నీవు సాదించితేను
యిన్నిటా సోఁకనాడితే యెట్లానయ్యీనీకు
నిన్నుఁజూచి నాకైతే నిండుకొనీఁ గోపము ॥ ఎంత ॥

చేయిచేత నదిమేవు నెలవుల నవ్వితేను
కాయము సోదించితే యేకతమాడేవు
ఆయాలు నేఁడించితే నలపేల వచ్చీనీకు
మాయలుచూచి నాకైతే మక్కళించీఁ గోపము ॥ ఎంత ॥

నించేవు కాఁగిటను నిన్నుఁజూచి నవ్వితేను
మంచముపైకిఁదీసితే మన్నించేవు
యెంచఁగ శ్రీవెంకటేశ యింపురెట్లాయనీకు
అంపలమోవిగంటికి నందుకొనీఁ గోపము. ॥ ఎంత ॥ 40

శ్రీరాగం

ఇంతయేటికి చాలు నిందరూ వినేరు
రంతుసేయకిపుడిట్టే రావయ్యలోనికి ॥ పల్లవి ॥

కోపములెల్లాఁ దాసె కొంకతలెల్లాఁ దీరె
ఆపొద్దే నీవురాఁగా నలుకమానె
నీపలుకులెల్లావింటి నీవు వేఁడుకొననేల
రాఁపుసేయకిపుడిట్టే రావయ్యలోనికి ॥ ఇంత ॥

వేసటయించుకలేదు వెరపులు పనిలేదు
నేసలునీవు వెట్టఁగఁ జింతయింకేలా
నీనేఁతలెల్లా మంచివే నిన్నునాడఁజోటులేదు
రాసికెక్కేవలపులు రావయ్యలోనికి ॥ఇంత॥

చెమటలు చల్లనారె చిత్తమువుడుకు వోయ
సెమకి శ్రీవెంకటేశ నీవుగూడఁగా
తమకములిద్దరివి తప్పులెవ్వరికి లేవు
రమణుఁడ నీకుమొక్కే రావయ్యాలోనికి. ॥ ఇంత ॥ 41

దేవగాంధారి

రారే ఆతనినేల రవ్వసేసేరు
దూరించుకోఁడు వచ్చి సంతోస పెట్టీనిపుడు ॥ పల్లవి ॥

చతురుఁడైనవాఁడు చనవులిచ్చినవాఁడు
సతిఁ గరుణించి మన్నించక మానునా
మతిలోఁ బాయనివాఁడు పనముచెప్పినదాఁక
యితవెరగనిచేఁత లింతసేసీనా ॥ రారే ॥

మాటలాడేయట్టివాఁడు పర్మమెరిఁగినవాఁడు
ఆఁటదానికి బాసిచ్చి అదెరఁగఁడా
సూటిదెలిసినవాఁడు సొలసి యందరిచేత
కూటమిఁ గొసరింపించుకొనఁ బోయీనా ॥ రారే ॥

శ్రీ వెంకటాద్రివాఁడు చేరి నమ్మించినవాఁడు
యీవనితఁ గలసి తానెరవయ్యీనా
దేవుఁడితఁడైనఁవాఁడు తెరపలు నవ్వేదెల్ల
భావించుకొనుచు మేలే పచరించఁడా. ॥ రారే ॥ 42

208-వ రేకు రామక్రియ

సాకిరులు నేము నేమే సతులుమీరిడుగరే
దీకొనిమానిజములు దెలుసుకోరే ॥ పల్లవి ॥

పొంచి తాను నగఁగాను బొమ్మల జంకించితిని
తెంచక చెలులు పాడి దీర్చరే మీరు
కంచముపొత్తుకు రాఁగాఁ గప్పురాన వేసితిని
యెంచక యెవ్వరిది మేలేర్పరచరే ॥ సాకి ॥

పేరుకొని పిలువఁగఁ బెదవుల గొణఁగితి
తేరిచి మాసూడుఁబాడు దిద్దరే మీరు
చేరి జారించెఁ బయ్యెద చేతఁ గొప్పు వట్టితి
సారపు మాపంతములు చక్కఁబెట్టరే ॥సాకి॥

మోవిదాసె యియ్యఁగాను మొనపల్లు సోఁకించితి
శ్రీవెంకటేశుకు నాకుఁ జెప్పరే బుద్ధి
దేవుఁడు తా నన్నుఁగూడె తెలిసి నేనే మొక్కితి
యేవలఁ జూచిన మీరు యిఁక నేమనేరే. ॥ సాకి ॥ 43

సౌరాష్ట్రం

మమ్మేమి బుజ్జగించేవు మాకేమి
సమ్మతించి నీకు సంతోసములైతేమేలు ॥ పల్లవి ॥

పయ్యద జారిననేమి భ్రమసిన నేమి నేను
నెయ్యమెంత చేసినాను నీకుమేలు
యియ్యెడ సతులతోన నెమ్మెలు మెరసేనీకు
అయ్యజియ్యవెట్టినాను అప్పటినిమేలు ॥ మమ్మే ॥

పవ్వళించి వుండేనేమి బడలి వుండితేనేమి
నివ్వటించి కాఁగిలించ నీకుమేలు
రవ్వగా నీకొలువులో రాజసము చెల్లించి
పువ్వులవేసినందుకు పొగడితే మేలు ॥ మమ్మే ॥

తలపీడి వుండేనేమి తప్పకచూచిననేమి
నెలవునఁగూడితివి నీకుమేలు

వెలఁగి శ్రీవేంకటేశ చే నన్ను నేలితివి
యెలమి మనసరసాలెందుకైనమేలు. ॥ మమ్మే ॥ 44

హిందోళవసంతం

మననెరిఁగినకల్ల మానుపరాదు
యెనలేనిదొరవు నీవేమిసేతువయ్యా ॥ పల్లవి ॥

దప్పిగొంటివని నీకు దయఁదలఁచితిఁగాక
చిప్పిలి యేపనులో చేసితివంటినా
రెప్పలెత్తి చూచేవు రేసి లువుట్టఁ దిట్టేవు
నెప్పున నామోము చూచి నీకేల కలఁగ ॥ మన ॥

కళలు నీమోముననే కానవచ్చీనంటిఁగాక
సొలసి నీరతులలో చొప్పలెత్తేనా
చలముల జంకించేవు సన్నలను సాదించేవు
నెలవై నాయిచ్చలకు నీవేల కలఁగ ॥ మన ॥

నేరుపరివౌదువని నిన్ను నేమెచ్చితిఁగాక
తారుకాణ సేసి మాట తగిలించేనా
యీరతి శ్రీవేంకటేశ యెనసితివిటు నన్ను
నీరచనకు నవ్వితే నీకేల కలఁగ. ॥ మన ॥ 45

శంకరాభరణం

తానేడ ఆతఁడేడ దయలు దలఁచ వచ్చి
యీనెపానఁ గంటిమిగా యివిగొన్ని సుద్దులు ॥ పల్లవి ॥

నగుతా నాతనినంటే నాతో నీపె వాదించే
తగవు చెప్పరే మీరు తనమగఁడా
జిగితో నేనేకతానఁ జేసేటి చేఁతలవేళ
అగపడి తానప్పుడడ్డాలువచ్చీనా ॥ తానే ॥

కొప్పు నేజారఁదీసితే కురులు దాఁగూడదువ్వి
ఒప్పుక చెప్పరే మీరు తనమగఁడా
చిప్పిలు రతులలోనఁ జీకాకు నేసేటివేళ
ఒప్పటివలెనే తావహించుకవచ్చినా ॥ తానే ॥

చెమరించ నేఁగూడితే చేరి తావిసరవచ్చి
తమకించక చెప్పరే తనమగఁడా
జమళి శ్రీవెంకటేశు సాదించేటి యట్టివేళ
గమిగూడుకొని తాను కావఁగవచ్చినా. ॥ తానే ॥ 46

నాదరామక్రియ

రచ్చలఁబడెవలపు రావయ్యాఁ
చెచ్చరవచ్చి ప్రియాలు చెప్పించుకోవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

దగదొట్టెవలపు తరుణి నిట్టూర్పుల
వెగసక్కెములు నేసే వేమయ్యా
చిగిరించెవలపు చిత్తములో కోరికల
మొగముచూచియైన మొక్కించుకోరాదా ॥ రచ్చ ॥

కుచ్చిపారీ వలపులు కొమ్మచెమట యేరుల
మచ్చరమేమి గల్లాను మానవయ్యా
పచ్చనాయ వలపులు పలు పులకపైటల
ముచ్చటాడి ఆపెచేత మొక్కించుకోరాదా ॥రచ్చ॥

నాని విరిసె వలపు నాతి సెలవినవ్వుల
లేని తరితీపుమాని లేవయ్యా
కోనల శ్రీవెంకటేశ కూడితిరి మీరిద్దరు
మోనాన సూరకే యిట్టే మొక్కించుకోరాదా. ॥ రచ్చ ॥ 47

దేసాక్షి

చెప్పరాదు వాయెత్తి చేసేటి మీ చేఁతలెల్ల
కప్పిన సిగుబెల్లఁ గానవచ్చునిఁకను ॥ పల్లవి ॥

కామిని యిప్పుడు నీతోఁ గన్నులనే మాటలాడె
ఏమని యనినదో యెఱఁగఁగాని
వాములై నవవిగొన్ని వలపుల పులకలై
యీమాఁట కామాఁట యెనవచ్చునిఁకను ॥ చెప్ప ॥

చెలియ యిప్పుడు నీకుఁ జేతులార సేవచేసె
చలపట్టి పర్మమెత్తి సాదించఁగాని
నిలువెల్లఁ జెమరించె నిండు మోహరసములై
తలఁపులు తలఁపుల తారుకాణే యిఁకను ॥ చెప్ప ॥

అంగన యిప్పుడు నిన్ను నాయములంటఁగఁ గూడె
పంగించి మీభావములేర్పరచఁ గాని
యింగితాన శ్రీవెంకటేశ నీవే నవ్వితివి
యెంగిలి మీమోవులివి యేమిపనిఁకను ॥ చెప్ప ॥ 18

209-వ రేకు లలిత

పండిపొల్లవోయినా పట్టానిమనసు
యెండకు నీడకుఁ దీసి యింతకోపఁగలనా ॥ పల్లవి ॥

చాలుఁజాలు చెలియ చవిగాదు పొలయ
మేలువాఁడవై తేఁగదా మీరఁజూచేది
నాలికాఁడు మొదలనే నవ్వులనె పొద్దువుచ్చి
యేలినప్పుడేలీఁగాక యింతకోపఁగలనా ॥ పండి ॥

రావెరావె మగువా రతికెక్కెఁ దెగువ
మోవులు సోఁకితేఁగదా మొనచూపేది
రావిజిగురై నవాఁడు రచియించీ తగితీపు
యేవివరమో కందము యింతకోపఁగలనా ॥ పండి ॥

వింటివింటి కాంతా వేళవచ్చెఁగొంత
తొంటివలెనై తేఁగదా దొమ్మిసేసేది

డంట శ్రీ వెంకటేశుఁడు తానేవచ్చి నన్నుఁగూడె
యింటిలోనే నన్నుమెచ్చి యింతకోపఁగలనా. ॥ పంది ॥ 49

మంగళకౌశిక

కరుణ దెచ్చుక యింకఁ గాతువు గాక
దొరతనము చూపితే దూరఁగనేమున్నది ॥ పల్లవి ॥

నిండుకొన్న విరహాన నిన్నటనుండిఁ జెలి
యెండనుండఁగా నాడించే వెడమాటలు
వండవండనట్లాయ వలచినవలపెల్ల
గుండె రాయినేసుకొంటేఁ గొసరనేమున్నది ॥ కరుణ ॥

పట్టరాని తమకాన పానుపుపై నుండి చెలి
వెట్టనుండఁగా జల్లేవు వెడనవ్వులు
పటఁ ఒట్టఁ బాములాయ పంతపుఁ గోరికెలెల్ల
పట్టినదే చలమైతే పలుకనేమున్నది ॥ కరుణ ॥

కన్నుదనియక నిన్నుఁ గాఁగిలించుకుండి చెలి
చన్నులనొత్తఁగ నీవు సారె లోఁగేవు
పన్నఁబన్న పందిలాయ ఒయలు శ్రీవెంకటేశ
నిన్నునాపెఁ జూచుకొంటే నేరములేమున్నవి. ॥ కరుణ ॥ 50

లలిత

ఆరంగఁ జూడరే అదె కృష్ణుమహిమలు
కూరిమి మించిన గోపికలు ॥ పల్లవి ॥

కొట్టెటివుట్లు కోలలగుంపులు
గుట్టులఁ బొంచెడి గోపాలులు
అట్టులఁ బండ్లు నట్టె చక్కిలాలు
చుట్టుల నెక్కడ చూచినను ॥ ఆరం ॥

యేఁగేటి వీధులు యిండ్లిండ్ల వాకిళ్ల
వాఁగే పంచమహా వాద్యములు
దాఁగిలి ముచ్చిమిఁ ద్రావేటి పాలును
చేఁగదేరీనెందు చేయిచాఁచినా ॥ ఆరం ॥

కారేటి జున్నులు గడ్డపెరుగులు
వారలువట్టేటి పైపులును
యీరీతి శ్రీవేంకటేశుని సన్నిధి
ఆరితేరె నెందు నరసినను. ॥ ఆరం ॥ 51

రామక్రియ

నీమన నాపె యెరుఁగు నిక్కముగాను
గామిడితనానఁగాని కలుగదు వలపు ॥ పల్లవి ॥

చెక్కునొక్కి నీవు ముందు చేయివట్టి తీయుదాఁకా
అక్కడనే నిలుచుండె నాపె సాదించి
నిక్కము నింతేసిసేయ నేరిచినవారికిఁగా
చిక్కి చేతికిని లోనై సిద్ధించు వలపు ॥ నీమ ॥

ననుపున నీవింతేసి నవ్వులు నవ్వినదాఁక
అనువుగా మాటలాడె నాపె సాదించి
పెనఁగేటి యిటువంటి పేసబెల్లివారికేకా
వెనకముందరికెల్లా వెలవెట్టు వలపు ॥ నీమ ॥

కందువల నీవుగూడి కరగించిన దాఁకా
అందాన వేళలు గాచె నాపె సాదించి
యిందునే శ్రీవేంకటేశ యిటువంటివారికిఁగా
సందడించి మీయందే సరిదాఁకె వలపు. ॥ నీమ ॥ 52

ముఖారి

ఇంకనేల గుట్లు యిన్నియు బయటఁబడె
మంకులెల్లఁదీరె నిఁక మానరాదు పొందులు ॥ పల్లవి ॥

చేసినదెల్లా నీపైచెలి చేసినదినేఁత
వాసినవి కొనగోరి వ్రాఁతలు నివి
తాసువలె వలపులు తారుకాణలకువచ్చె
మూసి మంతనాలేఁటికి మోహరించె పొందులు ॥ ఇంక ॥

ఆడినట్టెల్లఁ జెల్లెనంగన మాటనీతో
వేడుక నీ సొమ్మాయ నీ వినోదముల
పీడుదోడై మీనవ్వులు వెన్నెల తేటలుగానె
యీడనేల మీసిగ్గులు యితవాయ పొందులు ॥ ఇంక ॥

పట్టినదెల్లాఁ బంతము పదఁ తి నీరతులలో
ముట్టినవి చన్నులు నీమొనచేతుల
యిట్టె శ్రీవేంకటేశ యిద్దరును గూడితిరి
అట్టుకెక్కె నిందరిలో నాఁడి మీపొందులు ॥ ఇంక ॥ 53

గౌళ

వద్దు వద్దు మీలోన వట్టివాదులు
సుద్దుల మాటలకే సూడువట్టేరా ॥ పల్లవి ॥

పంతములాడితేనేమి బలిమిచేసితేనేమి
వింతలేని మనసుల వెలఁదులకు
దొంతర వలపులెల్ల తోడుతనే వెంటరాఁగా
యింతమాత్రపు వలఁపు లివి చెల్లవా ॥ వద్దు ॥

గబ్బితనమైననేమి గర్వము చూపిననేమి
వుబ్బేటి జవ్వనముల వువిదలకు
నిబ్బరపు టాసలెల్ల నిండుకొని వుండఁగాను
అబ్బురపుఁ దమకములవి మానీనా ॥ వద్దు ॥

కన్నుల నొక్కిననేమి కాఁగిలించుకొన్ననేమి
నిన్నుఁగూడి వుండినట్టి నెలఁతలకు

మన్నించు శ్రీవేంకటేశ మరి నీ యాసవుండఁగా
సన్నపు మోవితీపుల చవులెక్కువా. ॥ వద్దు ॥ 54

210-వ రేకు నారణి

పంతమిచ్చేఁ గోవయ్య పట్టవయ్య
యింత నీవుమన్నించితే యియ్య కొంటినయ్యా ॥ పల్లవి ॥

నెలవికి నవ్వువచ్చె చేరి నీతో మాటాడఁగ
వులివచ్చి సాము నీతో నోపమయ్యా
పులకలు మేననిండె పొంచి వద్దఁ గూచుండఁగ
యెలమి నిన్నోరయఁగ నెంత దాననయ్యా ॥ పంత ॥

చెక్కులఁ జెమటనిండె సిగ్గులు నేఁబడఁగా
వొక్కమాటే జాణతనాలోపమయ్యా
చొక్కులు మతికి వచ్చె సుద్దులు నీచేవినఁగ
దక్కె నన్నిపనులును తమకించనయ్యా ॥ పంత ॥

కాయము కళలురేఁగె కాఁగిట నిన్నుఁ గూడఁగా
వోయయ్య నిన్నలయించ నోపమయ్యా
యీయెడ శ్రీవేంకటేశ యిట్టెనన్ను నేలితివి
చాయలు సన్నలు లోలో సరివచ్చెనయ్యా. ॥ పంత ॥ 55

కొండమలహరి

కొంక నీకేఁటికి లోనఁగూచున్న దదెచెలి
అంకెకు నీవు రాఁగాను అలుగునా యీకె ॥ పల్లవి ॥

ఎక్కడ నీవుండినాను యింతిపొందు నీకు గురి
చిక్కించి యింతికిని నీ చిత్తమే గురి
పుక్కిట చెలులెందరు పోరాటాలు వెట్టినాను
అక్కరగలదు నీతో అలుగునా యీకె ॥ కొంక ॥

యేమేమి నేసివచ్చినా యింటికి విచ్చేసితివి
కామించి కన్నులఁ జూచె కాంత నీమోము

గామిడి చెలులెంతేసి గడియించి చెప్పినాను
ఆముకొన వలచి నీకలుగునా యీకె ॥ కొంక ॥

సతులెందరు గల్గా చనవు లీసతివే
ధృతినీకుఁ బట్టానకు దేవులాయెను
యితవై శ్రీవేంకటేశ యేకమైరి చెలులెల్ల
అతిరతిఁ గూడె నీతో నలుగునా యీకె. ॥ కొంక ॥ 56

వరాళి

వచ్చి వచ్చి రమణుఁడు వాకిట నేల నిలిచె
తచ్చనలెల్లాఁ దెలిపె దగ్గరి రమ్మనవే ॥పల్లవి ॥

వలచిన యట్టివారు వదినేమి యాడినాను
మలసి నవ్వుట గాక మంకులేఁటికి
చలములు సాదించ సవతిపోరాయేమి
తలఁపులో కొదదీర్చె దగ్గరి రమ్మనవే ॥ వచ్చి ॥

కొామెరపాయపువారు కొచ్చి కొచ్చి పెనఁగితే
జమళిఁ గై కొంటగాక సటలేఁటికి
వుమురఁ బెట్టఁగ నట్టె వుక్కసకూడాయేమి
తమకము చెల్లఁబెట్టె దగ్గరి రమ్మనవే ॥ వచ్చి ॥

పొత్తుగూడినట్టివారు పొదిగి కాఁగిలించితే
హత్తి మెచ్చవలెగాఁక ఆనలేఁటికి
వొత్తి శ్రీవేంకటేశుఁడు వొడివట్టి నన్నుఁగూడె
తత్తరేఁడు మాటచెప్పె దగ్గరి రమ్మనవే. ॥ వచ్చి ॥ 57

దేసాక్షి

వట్టిసిగ్గు లిఁకనేల వనితెల యెదుటను
వెట్టదీరనేము తెర వేతుమా యిద్దరికి ॥ పల్లవి ॥

పలుకుఁదేనెల విందు పచ్చిమోవి బాగాలు
కలిగె నేఁడు నీకుఁ గాంతవల్లను
పులక పువ్వుల సేస బుసకొట్టు సురట్లు
నెలఁత చేకొనె నిదె నీవల్లను ॥ వట్టి ॥

సిరుల నవ్వుగందాలు చెమటల పన్నీరు
దొరకె నేఁడు నీకు తొయ్యలివల్ల
సరసపుఁ బొంతనాలు సరుపుగోరి సొమ్ములు
నిరతినాపెకుఁ గూడె నీవల్లను ॥ వట్టి ॥

గబ్బి బొమజంకెనలు కళలమేనుంకువలు
అబ్బెను నేఁడు నీకు నంగనవల్ల
గొబ్బున శ్రీవెంకటేశ కూడితివి జవ్వనికి
నిబ్బరపు తమి నిండె నీవల్లను. ॥ వట్టి ॥ 58

ధన్నాసి

వేసవియెండలుండునా వేరె వానకాలానకు
పాసినకాఁకలు రతి పచరించ వచ్చునా ॥ పల్లవి ॥

పేరఁబెట్టితే వలపు పెరుగువంటిదె పో
కేరి కాఁచఁబోతే విరిగి పోవుఁ గాని
గారవించే రమణుని కతలకు లోఁగావే
దూరఁబొయ్యేవుగనక తుత్తుమురౌ మనసు ॥ వేసవి ॥

చవిగొంచే తమకము చక్కెరవంటిదె పో
కవ వాసితే అట్టె కారమౌఁ గాని
నవకపు నాయకుని నవ్వులెల్లాఁ జేకొనవే
తివిరేరుగనక పై తీగె సాగు చలము ॥ వేసవి ॥

పనిగొంచే జవ్వనము బంగారువంటిదె పో
దినములు దొబ్బితే వన్నెదీసుఁ గాని
యెనసెను శ్రీవెంకటేశుఁడు న(ని?)న్నింతలోనే
పెనఁగేవుగనక ముప్పిరిగొను తీరము. ॥ వేసవి ॥ 59

దేవగాంధారి

ఇంకేల మొరఁగేవే యింతి మాతో నేఁడు
లంకెసింగారముల లలి మీరుఁ గాక ॥ పల్లవి ॥

చిగురుఁగెమ్మోవిపై చిలుక వోట్లమరునా
మిగులఁగ కోవిలల మేఁత గాక
జిగిఁ జెక్కుటద్దముల చెమటచిత్తడేలే
పొగరుమెఱుఁగుల కళల పొడి రాలుఁగాక ॥ ఇంకే ॥

జక్కవకుచంబులకు చంద్రోదయములేలే
నిక్కు రత్నపుటెండ నిగుడుఁ గాక
పక్కన నడుమను బయలువాఁకనేలే అదు
అక్కడ నిట్టూర్పుగాలి అలరుఁ గాక ॥ ఇంకే ॥

పొంచి తనువల్లిపై పులకమొలకలు (లు?) దేలె
పంచాస్త్రువిదులందు పరుగుఁ గాక
మెంచగల శ్రీవెంకటేశుఁడిదివో కూడె
ముంచుకొని తలఁబాలు ముసరుకొనుఁ గాక. ॥ ఇంకే ॥ 60

211—వ రేకు ఆహిరి

ఏఁటి బుద్ధులు చెప్పేరే యింకా నాకు
మాఁటలాడుటగాక మచ్చుచల్లేదా ॥ పల్లవి ॥

పతిఁబాసిన నేరమి పైకొని నాకుండఁగాను
ఆతనినెంతేసి మాఁటలాడుమనేరే
మతిలోని నామంకే మళ్ళవేసుకొని కొంత
వెతదీర్చుకొంటగాక వేగిరించేదా ॥ ఏఁటి ॥

పంతమాడిన గర్వపుబలిమి నాకుండఁగాను
రంతుల నాతనినెట్టు రవ్వసేతునే
వంత నావల్ల వచ్చిన వగపెల్లాఁబెడఁబాయ
చింతదీర్చుకొంట గాక సిగ్గువడేదా ॥ ఏఁటి ॥

కాఁగిటఁ గూడినయట్టి ఘనత నాకుండఁగాను
ఆఁగుచు నాతనినెట్టు అలయింతునే
తోఁగిన చెమటలార తోడనే శ్రీవేంకటేశు
రేఁగి నవ్వించుటగాక రిచ్చవడేదా. ॥ ఏఁటి ॥ 61

దేసాళం

విన్నపము లిఁకనేల వేగినంతాను
మన్నించకిఁకనుంటే మఱియేది ప్రాణ ॥ పల్లవి ॥
కాంతకు నీవు చూచిన కనుచూపులే ప్రాణ
మంతనాన నీవాడిన మాటలే ప్రాణ
పొంత నీపై తలపోఁత పొద్దువోకలే ప్రాణ
యింతట నీవురాకున్న నిఁకనేది ప్రాణ ॥ విన్న ॥
నలినాక్షికపుడు నీ నవ్విన నవ్వే ప్రాణ
పలుమారుఁ జేసినట్టి బాసలే ప్రాణ
పొలసి నీవువేసిన పువ్వులచెండే ప్రాణ
పిలుపించకిఁకనుంటే పిక్కటిల్లుఁ ద్రాణ ॥ విన్న ॥
సతికి నీకూటమిలో చనవిచ్చుటలె ప్రాణ
ప్రతముగా నీవింటికి వచ్చుటే ప్రాణ
గతియై శ్రీవేంకటేశ కాఁగిలించి నదె ప్రాణ
తతినిట్టె కూడకుంటే తగనేది ప్రాణ. ॥ విన్న ॥ 62

మధ్యమావతి

ఎన్నిటికిఁక దయ యేడనున్నది
వన్నె చిత్తరువు వ్రాసి వనితఁజేసితివా ॥ పల్లవి ॥
చిత్తమెల్ల నీరాయ సిగ్గులెల్ల నెగ్గులాయ
వత్తివలె విరహాన వాడె దేహము
యిత్తల నీవెట్టఁ బొంది యెన్నఁడిఁక వడదేరు
కొత్తగా కరుగుగట్టి కోమలిఁ జేసితివా ॥ ఎన్ని ॥

చెమ్మగించె తనువల్లి చెక్కులు చేతికివచ్చె
చిమ్మిరేఁగి పులకలచెట్లు మొలచె
తమ్మివలెఁ జెంగలించె తరి యెన్నఁడిఁక తోలు
బొమ్మకు ప్రాణమువోసి పొలఁతిఁ జేసితివా ॥ ఎన్ని ॥

పీడెపు మోవి వెలసె వెగటులెల్లాఁ బాసె
వేడుక రతులచేత విఱ్ఱవీఁగెను
యీడనే శ్రీవేంకటేశ యింతినిట్టె కూడితివి
పీడకు చైతన్యమిచ్చి నెలఁతఁ జేసితివా. ॥ఎన్ని॥ 63

కేదారగౌళ

ఆయములకెల్లా గురి అతనుని బాణములు
చాయ చూచుకొమ్మనవె జామెక్కెనిపుడు ॥ పల్లవి ॥

తలపోఁతలకు గురి తానూనేనూనిద్దరము
పలుకులకెల్లా గురి పంతమొక్కటే
నెలవి నవ్వులకును చెలులిందరును గురి
తెలుసుకో రమ్మనవే తెల్లవారెనిపుడు ॥ ఆయ ॥

తగులాయాలకు గురి తననాసందిపొందులు
పగటులకెల్లా గురి పచ్చిసేఁతలు
అగపడ్డందుకు మేని అడియాలములు గురి
మొగమేది రమ్మనవే ముచ్చారజామెక్కెను ॥ ఆయ ॥

ఇచ్చిన కాఁగిళ్ళ గురి యిద్దరితమకములు
విచ్చనవిళ్ళకు గురి వింతరతులు
యిచ్చట శ్రీవేంకటేశుడింతసేసి కూడెనింకా
మచ్చికెతో రమ్మనవే మధ్యాన్నమెక్కెను. ॥ఆయ॥ 64

ఆహిరి

మగువకు దిక్కెవ్వరు మరియును నీవేకాక
తగవు ధర్మాలు నీవే తలపోయ వలదా ॥ పల్లవి ॥

యేపున నీయంతనీవు యింతె విచారించకున్నా
ఆపెమాట వినవద్దా అయ్యో నీవు
చాపలాన నీకంటె సవతికి దయవుట్టె
పాపపుణ్యములు నీవు భావించుకోవలదా ॥ మగువ ॥

పంతాన నీకెవద్దికి పైకొని నీవురాకున్నా
కాంతపంపు సేయవస్తా కట్టా నీవు
పొంతనే మొగమోటము పొరుగువారెంచుగలిగె
చెంత నీవిచ్చినబాస చెల్లించుకోవలదా ॥ మగువ ॥

ఇల శ్రీవేంకటేశుఁడ యెంతరాజసమైనా
చెలిమేలు చూడవద్దా చెల్లఁబో నీవు
తొలఁగక కూడితివి తోడియాపె యెచ్చరించఁగ
నెలకొన్న నీ గుణాలు నెరపఁగ వలదా. ॥ మగువ ॥ 65

పాడి

తానువంటిది మనసు తప్పులు నీకా లేవు
మూసిన ముత్యాలవలె ముంచీని నవ్వులు ॥ పల్లవి ॥

పొలఁతికి బాసయిచ్చి బొమ్మచారివై వుండఁగ
చెలి వేరొకతె వచ్చి చేయివట్టీని
బలిమి యెవ్వరిదో పనులు దాదాత మోచె
నిలువునూరు వండీని నీమేనిపులకలు ॥ తాను ॥

వనితకు సన్నసేసి వ్రతము వట్టుకుండఁగ
పెనఁగి వేరొకతె తాఁ బిలిచీ నిన్ను
చనవు లెవ్వరిపాలో చవులు రెంటాఁదోఁచి
పొనిఁగి పోఁకకు నీపై పుట్టెఁదమ్మి వలఁపు ॥ తాను ॥

కొమ్మవొకతెతోఁ బెండ్లికొడుకవై నీవుండఁగ
కమ్మర నొకతెవచ్చి కాఁగిలించీని
యెమ్మెల శ్రీవేంకటేశ యిద్దరితో మొగమోట
యిమ్ముల కోటికిఁ బడిగెత్తెను నీరతులు. ॥ తాను ॥ 66

122—వ రేకు శంకరాభరణం

ఏమైనానాదేవారి నేమందును
మోము చూచితే చెరువుముయ్యమూకుడున్నదా ॥ పల్లవి ॥

ఆడియాలముగ నీవు ఆదేవి సత్యాతే కాక
కడు మావంటి వారితోఁ గల్లలాదేవా
జడిసి తొల్లి అసురసతులతో నేమో కాక
తడవితే నేటివేళ తప్పు నీయందున్నదా ॥ ఏమై ॥

చిమ్మిరేఁగ నీవిన్నిటాఁ జేసేవి పుణ్యాలే కాక
పమ్మి నీవొళ్ళు నెంచితే పాపమున్నదా
కుమ్మరించి యీసుద్దులు గొల్లెతలందేమో కాక
నెమ్మది నీపొద్దుకు నింద నీయందున్నదా ॥ ఏమై ॥

దగ్గరితే నీవల్లను దయదాక్షిణ్యాలే కాక
కగ్గిన నిష్ఠూర మించుకంతగలదా
వెగ్గళించి నన్నును శ్రీవేంకటేశ కూడితివి
వొగ్గి నిన్నుదూరఁబోతే వొచ్చము నీకున్నదా. ॥ ఏమై ॥ 67

సామంతం

ఇంక నీచిత్తముకొద్ది యింతిభాగ్యము
వుంకువ కోరికెలలో నోలలాడీనదివో ॥ పల్లవి ॥

వనిత వాలుక చూపు వంచి (అప్పై)
పెనఁగుచు పులకలు పెంచి
మునుకొన్న తమకము ముంచీనదె
గునిసి నీతో నలుగఁ గొంచీనదివో ॥ఇంక॥

పొలసి మోహముమాట పొదిగి అట్టై
సెలవుల నవ్వులెల్లాఁ జిదిగి
యెలమి జవ్వనమున నెదిగి
వులివచ్చి గోరుమోప నొదిగీనదివో ॥ ఇంక ॥

వెక్కసపుటూరుపులు విసరి అట్టె
గుక్కక పైపై రతులు గొసరి
చక్కని శ్రీవేంకటేశ సతి గూడి నిన్ను
మొక్కుచు మోవితేనెకు ముసరీనదివో. ॥ ఇంక ॥ 68

భైరవి

కోపించ నేరుతునా గునిసీఁ దాను
తీపుమోవికిఁగా నేల తిట్టీనే తాను ॥ పల్లవి ॥
పొద్దువోదా వలపులు పోగువోసి వున్నవా
పెద్దరికేలకు నేల పిలిపించీనే
చద్దివేఁడి జవ్వనాన సదిదనమీఁదవేసి
వొద్దనున్న నన్నింతేల వొరసీనే తాను ॥ కోపిం ॥
మాటలేదా మరి తనమనసుకు రూపుగద్దా
చీటికిమాటికి నేల చేఁత చేసీనే
పాటించిన తమకాన పంతమెల్లా తనకిచ్చి
యేటవెట్టుకొంటే యాలయెగ్గురేఁచీఁ దాను ॥ కోపిం ॥
ఇట్టెకొత్త తనలోని యెన్నికకు తప్పుగద్దా
పట్టి కాఁగిలించి యాల భ్రమయించీనే
గుట్టుతో శ్రీవేంకటేశుఁ గూడి నే సంతోసించఁగా
గట్టియైనందుకు నెంత కరఁచీనే తాను. ॥ కోపిం ॥ 69

తెలుఁగుఁ గాంబోది

ఒద్దేలే జగడాలు వోయింతి
సిద్దెటట్టి కోరికలు చిత్తగించఁ గదవే ॥ పల్లవి ॥
మొగముచూచి యతఁడు మోవితేనెలడుగఁగా
వొగరులేలాడేవే వోయింతి
నగవుల పంచదార నాథుఁ డందుపైఁ జల్లి
జిగి చవిచేసుకొనీఁ జిత్తగించఁ గదవే ॥ ఒద్దే ॥

వాటపు వలపత(డు వారవట్టుకుండ(గాను
వూటలేల పో(జల్లేవే వోయింతి
పాటించి సరసముల పన్నీరత(డు నించి
చీటికి మాటికి వే(డీ చిత్తగించ గదవే ॥ ఒద్దే ॥

అప్పుడే కా(గిట(గూడి ఆయములత(డంట(గా
వుప్పతించేవేలె రతులోయింతి
చిప్పిలె కా(గిటిలోన శ్రీవేంకటేశ్వరు(డు
చెప్పరాని చే(తసేసీ(జిత్తగించ గదవే. ॥ ఒద్దే ॥ 70

రామక్రియ

ఏలనాచే మొక్కించేరే యిప్పుడేనన్ను
కాలగాలమున మేలు కను(గొనే(గాక ॥ పల్లవి ॥

పంతమే ఫలముగా(గ బ్రదికేటి వారికి
చెంతల(బ్రియాలు చెప్ప(జెల్లునటవే
దొంతులు వేరిచేనంటే తోదోపులు వలపులు
కాంతు(డు మన్నించిన కను(గొనే(గాక ॥ ఏల ॥

రాజసమే ఫలముగా రచ్చసేసేవారికి
వోజదప్పి కిందుపడ నొనరునటే
సాజము చూచేనంటే చలములు బహళము
పూజ లాతనిచేతనే పొరసే(గాక ॥ ఏల ॥

కూటములె ఫలముగా గురియైనవారికి
పాటించి కోపించుకొన(బాడియటవే
యీటున శ్రీవేంకటేశు(డింతలోనే నన్ను(గూడె
తేటలనాతనివల్ల(దిరమయ్యే(గాక. ॥ ఏల ॥ 71

సామంతం

ఇద్దరును నవ్వీరిదె యెడమాటలి(కనేల
కొద్దిమీర మనమెల్లా(గోరినట్టే ఆయెను ॥ పల్లవి ॥

సరసములాడఁగాను చవివుట్టె వలపులు
విరసపుటలుకలు వెడజారెను
తరితీపులవల్లను తమివుట్టె మీఁద మీఁద
కెరలిన వొట్లలో కిసరులు వాసెను ॥ ఇద్ద॥

కందువలనుండఁగా కన్నులకు నింపులాయ
మందలించి వెనకటి మంకులుమానె
సందడించి పెనగఁగా చనవులు మితిమీరె
చిందువందులైనట్టి సిగ్గు వెడజారెను ॥ ఇద్ద ॥

మంచి మాటలాడఁగాను మోవులతేనె దొరకె
చంచలపుఁ గపటాల సడిదీరెను
యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశుఁడింతియునుఁ గూడిరిదె
కొంచముదొడ్డెరఁగని కొసరులు దక్కెను. ॥ ఇద్ద ॥ 72

213—వ రేకు హిజ్జిజి

కానీవే యెంతకెంత గబ్బితనము
యీనెపములెల్లాను యెరఁగనటె ॥ పల్లవి ॥

నవ్వులనె వొకమాట నటనలనొకమాట
దివ్వెనలనొకమాట తిట్టేవేమే
పువ్వులనె వొకవాటు పోరచినె వొకవాటు
యివ్వలనే వేసితేను యేమిసేసేవే ॥ కానీ ॥

కన్నులమొనలుచూపి కతలమొనలుచూపి
చన్నులమొనలుచూపి సాదించేవే
నున్నవిగోరుదీసి నూఁగురుల కొప్పుదీసి
యిన్నినే రట్టుసేసితే నేమిసేసేవే ॥ కానీ ॥

బిగువుఁగాఁగిటఁ బట్టి బీరమునఁ జలపట్టి
పగటున కొనగొంగు పట్టేవేమే
జిగిమించఁగలసితి శ్రీవేంకటేశుఁడఁదాను
యెగసక్కెల దూరితే నేమిసేసేవే. ॥ కానీ ॥ 73

కొండమలహరి

ఏలనన్నుఁ బాసితివి యిందాఁకానేడపరాకు
తాలిమిగలదాననా తలఁచి నీయడకు ॥ పల్లవి ॥

మొక్కితిఁగా అల్లనాఁడె మొరఁగులు మానుమని
తక్కులేక వలచినదాన నేనని
నిక్కపుటాసలు నాలో నిండియుండవివియని
పక్కవనాతోఁగూడి మన్నించుమని ॥ ఏల ॥

సేవలెల్లాఁ జేసితిగా సిగ్గులు వడకుమని
వేవేలు నావిన్నపాలు వినుమని
భావించునావల్ల నీకు పంతమెల్లాఁజేరెనని
నీవల్లఁ దప్పులేకుండా నెరవేరించుమని ॥ ఏల ॥

కప్పితిఁగాపయ్యెద యీకపటము వానెనని
చిప్పిలె నాచిత్తము నీచేఁతలనని
యిప్పుడె శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్నునిట్టె
దప్పిదేరె మోవితేనెఁదనిసితినని. ॥ ఏల ॥ 74

నాదరామక్రియ

మీరే యెరఁగరా యిన్ని మేటిజాణలు
మారుమోములిఁకనేల మాటాడరాదా ॥ పల్లవి ॥

సతమైన కూరిమికి సాదించనేల
హితవైన వినయాలే యింపులుగాక
కుతిలంబులేని మతి కొసరనేల
రతికెక్కె చనవు మెరయుటగాక ॥ మీరే ॥

అనపద్ధ చూపులకు నద్దాఁకలేల
వేసటలేక నవ్వుచే వేడుకగాక
నేసవాలవావులకు సిబ్బితియేల
మోసపోని కూటములే ముచ్చటలుగాక ॥ మీరే ॥

ఆయాలు సోఁకిన పనికచ్చికమేలా
చాయలు సన్నలునే చవులుగాక
యీయెడ శ్రీవేంకటేశ యింతీనీవూఁ గూడితిరి
రేయిఁబగలివే పెరరేఁపులుగాక. ॥ మీరే ॥ 75

శుద్ధదేశి

వెల్లవిరాయఁ బనులు వేసాలేలే
గొల్లదానవా నీవు కొంకవిఁకనేఁటికే ॥ పల్లవి ॥
కన్నులతేటలు వారె కళలు మోమునమీరె
చిన్నదానవా యింకా సిగ్గులేఁటికే
చన్నులకొండలమీద చంద్రవంకలవె నిండె
కన్నెపడుచవా నీవు కప్పి దాఁచనేఁటికే ॥ వెల్ల ॥
పొలుకొనెఁ బులకలు పమ్మె సిగ్గుమొలకలు
గోలదానవా యేమి గుట్టుదాఁచేవే
తూలుచును నీకొప్పు తుమ్మిదలెల్లా బెదరె
బాలదానవా వట్టిభయము నీకేఁటికే ॥ వెల్ల ॥
గాఁటపు నిట్టూర్పురేఁగె కమ్మని మోవెల్లరేఁగె
నేఁటిదానవా నీవు నివ్వెరగేలే
యీటువెట్టి శ్రీవేంకటేశుఁడిదె నిన్నుఁ గూడె
మాఁటుదానవా నీకు మతకములేఁటికే ॥ వెల్ల ॥ 76

సౌరాష్ట్రం

మనలోనే యింతగద్దా మాఁటి మాఁటికి
వినిపించే వినవయ్యా విన్నపములెల్లను ॥ పల్లవి ॥
పక్కన నవ్వినప్పుడే భయమెల్లఁ బాసె నీవు
చెక్కు నొక్కినప్పుడే చింత దీరెను
యెక్కువ ప్రియములతో యేల వేడుకొనేవింత
మొక్కే నుండవయ్య నీకు మోహించినదానను ॥ మన ॥

దండఁ గూచుండినప్పుడే తగవులెల్ల నీదేరె
  కొండల చన్నులంటఁగా కోరికె దక్కె
వెండియు నాకెంతేసి వినయాలు నేసేవు
  పందేనయ్యా నీవద్ద నేబత్తిగలదానను ॥ మన ॥
కలసిన యప్పుడే కాయము తనివిఁబొందె
  చెలిమి నేసినప్పుడే చెమరించెను
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీదేరితి నీ రతుల
  చెలఁగే నిదిగోవయ్య నేవనేసేదానను. ॥ మన ॥ 77

దేసాక్షి

సరివచ్చెఁ గదవే చల్లేటి నీవలపులు
  గరిమె నీరమణుఁడు గాలివంటివాఁడు ॥ పల్లవి ॥
తాలిమిగలవారికి తలఁపెల్లానీదేరు
  ఆలరి కోపకత్తెలకాయాలు సోఁకు
యేల తప్పక చూచేవు యెఱఁగవా నీవిది
  మేలిమి నీమగఁడు తుమ్మెదవంటివాఁడు ॥ సరి ॥
చెంతనున్నవారికి చేతికిఁ జిక్కు బనులు
  పంతపు మగువలకుఁ బట్టుఁ జలము
మంతనమేమాడేవు మాఁటిమాఁటికి నాతోను
  మంతుకెక్కె పతి నీడమానివంటివాఁడు ॥ సరి ॥
కూడినట్టివారికి గుణములెల్లా మంచివి
  వేడుక వనితలకు వెలియే లోను
యీడనే శ్రీవేంకటేశునింతినీవు గూడితివి
  తోడనితఁడెంచితే చంద్రునివంటివాఁడు. ॥ సరి ॥ 78

214—వ రేకు మాళవిగౌళ

ఏడనుండా నాసొమ్ము యెందు వొయ్యానే
  వీడెములో కప్పురమే వీనివలపెల్లను ॥ పల్లవి ॥

పంతమాడుకొనఁ గాని భావించ నాతనిరూపు
చింతించ నాలోనిదే చెప్పనేలే
దొంతివెట్టి గొల్లెతలు దోమటిదొడుకఁగాను
బంతిచిక్కినట్టి మోవిపండు నే దాఁచితినే ॥ ఏడ ॥

విచ్చి చెప్పఁగాని తనవింతచక్కఁదనమెల్ల
పచ్చి నాచూపులలోనే పదరనేలె
ముచ్చటఁ బదారువేలు ముడిచివేసినపువ్వు
తెచ్చి నేదాఁచుకొంటిని దేవర యెరఁగదా ॥ ఏడ ॥

అట్టు నీ నారతి నాఱడి శ్రీవేంకటేశుఁ
దొట్టి వారసినవార వారయనేలె
అట్టె తొల్లిటివారి అరచేతి నిమ్మపండు
గుట్టున నేఁదీసుకొంటి గుఱుతులడుగరె. ॥ ఏడ ॥ 79

హిందోళవసంతం

నేనుసేసే చేఁతలలో నెరుసున్నదా
వీనుల వినుమంటేను వేసరేవుగాక ॥ పల్లవి ॥

కప్పుర మిచ్చితిఁ గాక కవకవ నవ్వితినా
రెప్పల మొక్కితిఁగాక రేసు రేచేఁనా
ముప్పిరినెవ్వతెచేనో ముందువాడివచ్చి
దప్పితో నొక్కటొక్కటే తలచేవుగాక ॥ నేను ॥

చిగురందిచ్చితిఁగాక చేగోరు దాఁకించితినా
మొగమోటనుంటిఁగాక ముంచికైకోనా
మగువ యెవ్వతెచేనో మర్మాలు తొరలి వచ్చి
పగటులనూరకే భ్రమసేవుగాక ॥ నేను ॥

రతులఁ గూడితిఁ గాక రాజసము చూపితినా
సతమై యుండితిఁగాక సాదురీతిని
గతిమై శ్రీవేంకటేశ కడపలోఁ గూడితివి
మతి నెవ్వతోఁ దలఁచి మలసేవుగాక. ॥ నేను ॥ 80

ముఖారి

అవునయ్యా దొరవౌదువన్నిటా నీవు
వివరముతోడి నన్ను వీరిడిఁజేసేవు ॥ పల్లవి ॥

యెవ్వతెనో సరివెట్టేవేఁటికి నాతోఁ జలము
పువ్వువంటి మనసిట్టె పూఁపసేసేవు
జవ్వనమదముతోనే సరినన్నుఁ జేరితేను
నవ్వులనె పొద్దువుచ్చి నాలిసేసేవు ॥ అవు ॥

యెక్కడికైనాఁ బిలిచేవెగసక్కెమెంత నీకు
లక్కవంటి వలపేల వుక్కుసేసేవు
లెక్కలేని యాసతోడ తెమ్మని నేఁగొసరితే
జక్కవ చన్నులేముట్టి జాగుసేసేవు ॥ అవు ॥

యెంతవడైనాఁ గూడేవేమి నేరుచుకొంటివి
వంతవంటి సిగ్గేఁటికి వాఁకసేసేవు
యింతలో శ్రీవేంకటేశ యిద్దరముఁ గూడితిమి
దొంతిమోవి తేనెలిచ్చి దొరఁజేసేవు. ॥ అవు ॥ 81

వసంతవరాళి

అతఁడిదె నీవిదె ఆసలెల్లా నెరవేరె
చేతికి లోనాయఁ బతి చెల్లునమ్మా ॥ పల్లవి ॥

మగఁడు నిన్ను మన్నించె మనసొక్కటాయనిఁక
నగవద్దా యిఁకనీవు నలినాక్షి
మగువలమున్నారము మంకుమీయలుకదీర్చ
బిగినీవు చేసినదే చేఁత యిఁకనమ్మా ॥ అత ॥

రమణుఁడు చెయి వట్టె రాజసము నీకుఁ దగు
చెమరించ నీకువద్దా చిగురుఁబోఁడి
అమరించఁగలము నీయెంకెకు నన్నిపనులు
విమలము నీపగటు విచ్చనవిదెమ్మా ॥ అత ॥

శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడె చెలివలమేల్మంగవు
నీ వాతని మెచ్చవద్దా నీలవేణి
చేవదేరె మాకొలువు సేవలిట్టే నేసేము
కైవసమాయ రతులు కళదేరవమ్మా. ॥ ఆత ॥ 82

మెంచబౌళి

ఎంతవానికెంతమాట యేలే యింత
మంతనాన నుండియును మాకుదీరదా ॥ పల్లవి ॥

కొప్పు దువ్వితేఁ బతిపైఁ గోపగించుకొనేవేమే
తప్పులేని తప్పుమోపి తమకింతురా
విప్పుచుఁ బ్రియము చెప్పి వేఁడుకొనీ నాతఁడే
దప్పిదేరె మోవిచూచి దయ వుట్టదా ॥ ఎంత ॥

ధీరతతోఁ జెక్కు నొక్కితేను విదిలించేవేమే
దూరులేని దూరుగట్టి దొమ్మి సేసేవు
సారపు నీసుద్దులెల్లా చవి సేసీనాతఁడే
ఆరీతినాతనిఁ జూచి ఆయము గరఁగదా ॥ ఎంత ॥

చిప్పిలఁ గాఁగిలించితే జీరవారెననేవేమె
చొప్పులేని చొప్పులెత్తి సూడువట్టేవే
అప్పుఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగవు నీవు
చొప్పులుగాఁ బెంజెమట చూచి చింత వాయదా. ॥ ఎంత ॥ 83

శ్రీరాగం

ఎత్తరే ఆరతులీపె కింతులాల
హత్తెను శ్రీవేంకటేశు కలమేలుమంగ ॥ పల్లవి ॥

హరి వురముపైసొమ్ము అరతఁగట్టినతాళి
సరిలేని దేవుని సంసారఫలము
సిరులకుఁ బుట్టినిల్లు సింగారములవిత్తు
మెరుఁగుఁబోడి యలమేలుమంగ ॥ ఎత్తు ॥

పరమాత్మునికి నాత్మభావములో కీలుబొమ్మ
కెరలుచునితఁడు భోగించే మేడ
సరసపు సముద్రము సతమైన కొంగుపైఁడి
అరిది సంపదలది యలమేలుమంగ ॥ఎత్తు॥

శ్రీవేంకటేశుని దేవి చిత్తజునిఁ గన్నతల్లి
యీ విభుని కాఁగిటిలో యేచిన కళ
ఠీవపు పెండ్లిమేలు పొందిన నిధానము
ఆవల నీవల నీపె యలమేలుమంగ. ॥ఎత్తు॥ 84

215-వ రేకు వరాళి

అంతేసి యెరఁగలేము ఆడువారము
మంతనాన విన్నవించే మన్నించవయ్యా ॥పల్లవి॥

నీతో నేమాటాడితే నిజము నిష్ఠూరము
నీతెరఁగి మాటలెల్ల నీవాడవయ్యా
చేతి మీఁదనే వుండవి చేరాను నామొక్కులెల్లా
మోతలఁపు లీడేరించి·మన్నించవయ్యా ॥అంతే॥

సారె నీతో నవ్వితేనే సరసమే విరసము
నారీతి చూచి నీవే నవ్వవయ్యా
గారవపు నాగోళ్ళు నీగడ్డము పైనుండవి
మారుకొని వేఁడుకొనే మన్నించవయ్యా ॥అంతే॥

చన్నుల నినొత్తితేనే చలములే పలములు
వున్నతిఁ గాఁగిట నీవే వొత్తవయ్యా
అన్నిటా శ్రీవేంకటేశ అలమేలుమంగ నేను
మన్నించి కూడితివింకా మన్నించవయ్యా. ॥అంతే॥ 85

శ్రీరాగం

తలపంచు కొనసేలే తరుణి నీకు
యెలమిఁదప్పకచూచీ నిదివో నీవిభుఁడు ॥పల్లవి॥

42795

తాలిమిగలచెలికి తలఁపెల్లా నీదేరు
జాలిఁబొరలకున్న చవియౌ మేలు
నాలి నెరపకుండితే నవ్వులు వేళమేవచ్చు
యీలీలనే వుండరాదా యిదివో నీవిభుఁడు ॥ తల ॥

మాట వాడఁబడికైతే మనసులు గరఁగును
యీటుకుఁ బెనఁగితేను యిచ్చక మవును
కూటములు గలిగితే గుణములు చక్కనవును
యేఁటికి సూరకుందాన విదివో నీవిభుఁడు ॥ తల ॥

తగవుల నడచితే తప్పదు సంతోషము
మొగమోట గలిగితే మోహముమించు
జిగి యలమేలుమంగ శ్రీవేంకటాద్రివిభుని
యెగసక్యాలకే కూడితితఁడే నీవిభుఁడు. ॥ తల ॥ 86

బౌళి

నీకుదొరకితేఁగన నీవుమానేవా
మైకొని నన్నిన్నిటాను మన్నించునితఁడు ॥ పల్లవి ॥

నేసవెట్టిన పతిని చెప్పినట్టు సేయించుకో
దోసమా నీవేల దూరవచ్చేవే
యీసు రేఁచుక దొడ్డ హితవరివలెనే
పోసరించి నాకేల బుద్దిచెప్పేవే ॥ నీకు ॥

చేతికి లోనైనవాని చెక్కు వేల మీఁటితేను
యేతులా నీకేల యెకసక్యాలు
కాతరించి నీవే దగ్గరిన చుట్టమవలె
ఆతుమై నీవేఁటికి నాయాలు తిద్దేవే ॥ నీకు ॥

కూడిన శ్రీవేంకటేశు గోరనేను గిరితేను
ఆడికల నీవేల అడ్డమాడేవే
నీడనలమేల్మంగను నేసు నాకంటె నెక్కుడా
చూడఁజూడ నీవేల జోహారనేవు. ॥ నీకు ॥ 87

మాళవశ్రీ

అప్పణిచ్చేనిదె నీకు ననుమానించకుమిఁక
చిప్పిల మోహించిన నీచేతిలోనిదానను ॥ పల్లవి॥

యెంతనవ్వినా మేలే యెరిఁగిన విభుఁడవు
చెంతనుండి మరియేమి సేసినా మేలే
యింతమాత్రమునకే యెగ్గులెంచ తప్పులెంచ
సంతోసాన నీకులోనై సమ్మతించేదానను ॥ అప్ప ॥

అలయించినా మేలే ఆయములెరుఁగుదువు
కొలువు యిట్టె సేయించుకొన్నా మేలే
మలసినమాత్రానకే మచ్చరించ నెచ్చరించ
చెలఁగుదు నీపాదాల సేవసేసేదానను ॥ అప్ప ॥

చేరి కూడితివి మేలే శ్రీవేంకటేశుఁడవు
యీరీతినలమేల్మంగనేమన్నా మేలే
సారె యీమాత్రానకే జంకించ బొంకించ
మేరతోనుండుదు నిన్ను మెచ్చేటిదానను. ॥ అప్ప ॥ 88

సాళంగనాట

అన్నిటా నేరుపరిగా అలమేలుమంగ నీకు
చిన్నిచిన్నిముద్దులనే సిగ్గువిడిపించెను ॥ పల్లవి ॥

చనవు మెరసి నిన్ను సారెసారెఁ బేరుకొని
మనసు దనియ నాపె మాటలాడెను
కనుసన్నచూపులనె కప్పురవిడెములిచ్చి
తనువు దనియ నీపైఁ దలఁబాలు వోసెను ॥ అన్ని ॥

పన్నుగడలతోడనే పానుపుచేరువనే
కన్నులుదనియఁగ దగ్గరి నిల్చెను
మన్ననలు దైవార మచ్చికలు పెడరేఁచ
విన్నపీనులు దనియ విన్నపాలు సేసెను ॥ అన్ని ॥

మాఁగిన మోవియిచ్చి మనసు గరఁచి యిట్టే
కాఁగిలి దనియ నీకుఁ గప్పేఁ బయ్యెద
వీఁగక శ్రీవేంకటేశ వెలఁదిఁ గూడితివిట్టె
రాఁగి వయసుదనియ రతికేలిసేసెను. ॥ అన్ని ॥ 89

శుద్ధవసంతం

అలమేలుమంగ యీకె ఆనుకవద్దనుండది
చెలరేఁగి కందువలు చిత్తగించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥
తరుణిదేహమే నీకు తగుదివ్యరథము
గరుడధ్వజందాపె కప్పుపయ్యెద
తురగములు రతులఁ దోలెడు కోరికెలు
సరినెక్కి వలపులు జయించవయ్యా ॥ అల ॥
దిండు కలపిఱుఁదులు తేరు బండికండ్లు
అండనే పువ్వులగుత్తులాపెచన్నులు
కొండవంటి శృంగారము కోపునఁగల సొబగు
నిండుకొని దిక్కులెల్లా నీవేగెలువవయ్యా ॥ అల ॥
వెలఁదికంఠము నీకు విజయశంఖమదిగో
నిలువెల్ల సాధనాలు నీకునాపె
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యిద్దరునుఁ గూడితిరి
పలుజయముల నిట్టే పరగవయ్యా. ॥ అల ॥ 90

716–వ రేకు గౌళ

ఏమిచూచేవు మాదిక్కు యివియేమేలు
నీమనసే యెరుఁగును నీవు సేసేమేలు ॥ పల్లవి ॥
మాటకుమాటాడఁబోతే మరియెన్నైనాఁ గలవు
మోటుపెట్టి నేము నీకు మొక్కేదే మేలు
పాటించి సతులకెల్లా పైఁడికొంగువరవిన
మేటివి నిన్నెందుకైనా మెచ్చేదే మేలు ॥ ఏమి ॥

చేతకుఁజేఁత సేసితేఁ జిక్కెనైనాఁ గలవు
 నాఁతినింతే నిలుచుండి నవ్వేదే మేలు
కాఁతాళించి చెలులకే గద్దెవెట్టితివురము
 పూఁతవలపులనిన్నుఁ బొగడేదే మేలు. ॥ ఏమి ॥

నేసకును నేసచల్లఁ జేయికిఁ జేయి గలదు
 పోసరించి నీకాఁగిటఁ బొందేదే మేలు
ఆసల శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
 మోసపోక కూడితిమి మోహములే మేలు. ॥ ఏమి ॥ 91

వరాళి

ఎన్నఁడూనెరఁగమయ్య యిటువంటి పనులు
 నిన్ను నాపెఁ గంటిమయ్య నేరుపులపొగుల ॥ పల్లవి ॥

నిన్నుఁజూచి వడదేరీ నెలఁత అల్లంతనుండి
 కన్నులనే వలపులు కాచుకున్నవో
పన్నిన సిగ్గులువీడఁ బయ్యద జారఁగఁదోనె
 చన్నులనే జవ్వనము సాదించీనో ॥ నిన్ను ॥

ఘాతలనె చెనకీని కాంత నీమోము చూచి
 చేతులనె తమకము చిమ్మిరేఁగీనో
కాతరాన నీగుణాలు కడుఁగడుఁ గొసరీని
 దూతికెవలెనే మాట దొమ్మి సేసీనో ॥ నిన్ను ॥

అక్కపైనిలిచి కూడె నలమేలుమంగ నిన్ను
 చక్కఁదనమెల్ల నీకు సంచమాయనో
గక్కన శ్రీవేంకటేశ కాయముఁ గాయమునంటె
 పెక్కువ సింగారాలు పెనఁబెట్టైనో. ॥ నిన్ను ॥ 92

దేసాళం

అన్నేసి నాకునాకే ఆడుకోరాదు
 యెన్నుకొమ్మి నామాటలితవైనయపుడు ॥ పల్లవి ॥

అలుకలు దీర్చితివి ఆయములంటితివి
చెలఁగి నీచెప్పినట్టు నేనేమయ్యా
చెలపట్టేవేళగాదు సరిదాఁకీనిటమీఁద
తలఁచుకో నామాఁట తతి వచ్చినపుడు ॥ అన్నె ॥

చేయి మీఁదవేసితివి సిగ్గులెల్లాఁ బాపితివి
ఆయనాయ నీకునడ్డమాడనయ్యా
రాయడించే చోటుగాదు రతికెక్కినపుడైనా
చాయకుఁ దెచ్చుకో మాట చవులైనయపుడు ॥ అన్నె ॥

కన్నులనే నవ్వితివి కాఁగిటఁ గూడితివి
మిన్నకైనా నిన్ను సారె మెచ్చేనయ్యా
అన్నిటా శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
వన్నెకుఁ దెచ్చుకో మాట వహికెక్కినపుడు. ॥ అన్నె ॥ 93

సామంతం

అప్పటనుంటియుఁ జెప్పేవాసుద్దులు
అప్పుడే అన్నియువింటినాసుద్దులు ॥ పల్లవి ॥

అంగడికెల్లానెక్కెను ఆసుద్దులు
అంగనలందరు విన్నారాసుద్దులు
అంగమా నాకాడుకోను ఆసుద్దులు నీకు
నంగదలన్నియుఁ బాపెనాసుద్దులు ॥ అప్ప ॥

ఆరితేరెనింతలోనే ఆసుద్దులు
ఆరచి కతలవంటివాసుద్దులు
ఆరఁగాఁ బండినపంటలాసుద్దులు
ఆరీతినే యియ్యకొంటినాసుద్దులు ॥ అప్ప ॥

అలుకలిన్నియుఁబాపె నాసుద్దులు
ఆలయని రతులలో నాసుద్దులు
అలమేల్మంగను నేను ఆసుద్దులు
ఆలమితి శ్రీవేంకటేశాసుద్దులు. ॥ అప్ప ॥ 94

భైరవి

ఆతనివగలెరఁగరమ్మ లాల
చేతులువట్టి బలిమిసేయకురే మీరు ॥ పల్లవి ॥

నిద్దిరించేనంటాను నెలఁతలరాకలకు
వొద్దికెఁగాచుక వున్నాఁ డూరకే తాను
వొద్దికి రమ్మనీనంటా వొడివట్టి తియ్యకురే
యిద్దరు చెలులున్నారు యెక్కడా నేను ॥ ఆత ॥

మోనాననుండేనంటా ముచ్చటతోఁ జెలులకు
ఆనుక పొంచుక వున్నాఁడక్కడఁ దాను
ఆనవెట్టినాతఁడంటానందరుఁ బిలువకురే
లోననున్నవారికంటె గుట్టునేరుతునా ॥ ఆత ॥

చేసన్న సేసేనంటా సేమంతి బంతిని నన్ను
వేసె శ్రీవేంకటాద్రి గోవిందుఁడే తాను
సేసవెట్టి కూడినాఁడు చెరఁగు వట్టించకురే
బాసగొన్నవారికంటె బలువా నేను. ॥ ఆత ॥ 95

ముఖారి

పువ్వుల వేసినవారిఁ బూఁపల వేతురటవే
నివ్వటిల్ల మీలోమాట నీవేయెఱఁగవా ॥ పల్లవి ॥

చేసన్న సేసినందుకు సెలవియ్యవలెఁగాక
మాసటీవివలె మారుమలయనేలె
ఆసపడ్డవేళ నీవు అంగీకరించకవుంటే
దోసమందురదినీవు తొల్లేమెఱఁగవా ॥ పువ్వు ॥

చెంతఁ గూచుండినందుకు సేసవెట్టవలెఁగాక
పంతగత్తెవలె మారుపలుకకువే
మంతనమైనవేళ మరఁగులు వెట్టితేను
జంతందురు లోకులబాద నీవెఱఁగవా ॥ పువ్వు ॥

ఇట్టెకూడినందుకును యిచ్చగించవలెఁగాక
జట్టిబేరగానివలె సటలేఁటికే
గుట్టుతో శ్రీవేంకటేశుఁ గూడియుఁ గొసరితేను
దిట్టతనమందురు యీతెరఁగులెఱఁగవా. ॥ పువ్వు ॥ 96

217—వ రేకు సామంతం

వెన్న చేతఁబట్టుకొని వేఁడనేలే నేతికి
కన్నుచూపుల నతని గంపఁగమ్మనేరవా ॥ పల్లవి ॥
చేరి చేయిచేఁత బట్టి సిగ్గున బాసడిగేవు
పోరచి నీవిభుఁడెందు వోయీనే యింక
సారెకు నీపయ్యదలో చన్నులు దాఁచినట్టు
తారసిల్లి రమణుని దాఁచనేరవా ॥ వెన్న ॥
వొంటిఁ జిక్కించుక నీవు వొట్టు వెట్టుకొమ్మనేవు
దంటయై వేరొకతెను తగిలీనట్టే
గంటువేసి పోఁకముడి గట్టిగాఁ గట్టినయట్టు
వొంటిగాకుండా నాతని వొడిఁగట్టనేరవా ॥ వెన్న ॥
మొక్కలానఁ గాఁగిలించి మోవిముద్రలు వెట్టేవు
వెక్కసా శ్రీవేంకటగోవిందుఁడు నీకు
వొక్కమాటే కంఠహారమురమునఁ గట్టినట్టు
చక్కని నీమేనితోడ జంటసేయ నేరవా. ॥ వెన్న ॥ 97

సాళంగనాట

ఇద్దరూ సరిగెలువ నింతలోనే జూజమా
వొద్దికై వొకరొకరు వూరకుంట గాక ॥ పల్లవి ॥
సలిగెమాటాడితేను సాదించేవారు గలరా
వొలుగులు వారఁగ నవ్వుదురుగాక
చెలిపంతమేమాడినా చెల్లించఁగవలదా
బలిమి నీవింతలోనే పచారించవలెనా ॥ ఇద్ద ॥

కొంగువట్టి తీసితేను కోపగింతురాయేమి
అంగవించి అందుకు లోనౌదురుగాక
అంగనల చేఁతలకు అంగీకరించవలదా
సంగతితో నీరాజసము చూపవలెనా ॥ ఇద్ద ॥

అక్కున నిన్నదిమితే నప్పుడూ జంకింతురా
చెక్కు నొక్కి కరఁగి మెచ్చింతురుగాక
యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ ఈపె నిన్నుఁ గూడెనిట్టె
పిక్కటిల్లు నీనేర్పులఁ బెనఁగఁగవలెనా. ॥ ఇద్ద ॥ 98

లలిత

అన్నియుఁ దెలుసుకొందమాతఁడే వద్దనున్నాఁడు
మన్నన గనుకొందము మరవకురే ॥ పల్లవి ॥

మనసువచ్చినవారి మాటలే చవులుగాక
యెనయనివారితోడ నేఁటిసుద్దులు
చనవు దానిచ్చితేను సాదించ నేనేరనా
పనిగలయందాఁకాఁ బదరకురే ॥ అన్ని ॥

జోడుగూడినట్టి వారి చూపులే యింపులుగాక
యీడుగానివారికొసరెంతైనానేమే
వాడికగలయప్పుడు వంచు కొననేరనా
జాడకు వచ్చినదాఁకా చలమేఁటికే ॥ అన్ని ॥

రతిఁ గూడినట్టివారిరచనలే మెచ్చుగాక
కతలు చెప్పేటివారి గతులేఁటివే
యితవై శ్రీవేంకటేశుఁడింతలోనే నన్నుఁగూడె
తతివచ్చెనిఁక మీఁద తలవంచనేఁటికే. ॥ అన్ని ॥ 99

శంకరాభరణం

నేరుచుకోవేసీవు నిక్కము దంటతనము
ఆరితేరితే నిన్నునటు రట్టుసేయఁడా ॥ పల్లవి ॥

చెక్కు చేతితోడనింకా సిగ్గువడేవు పతితో
మక్కువనేకతవేళ మరఁగేఁటికే
పక్కనఁ గన్నెవుగాఁగా పాలార్చిఁ గాకతఁడు
వెక్కసపుఁ బ్రోడవైతే వెల్లవిరి సేయఁడా ॥ నేరు ॥

నాలి సేసి పానుపుపై నవ్వులు నవ్వేవు నీవు
కోలుముందైనమీఁదఁ గొంకనేఁటికే
పోలించి ముగ్ధవుగాఁగా పొదిగిఁగాకాతఁడు
ఆలరి గద్దరివైతే నాయాలు సోఁకించఁడా ॥ నేరు ॥

పొంచినట్టి రతివేళ బొమ్మల జంకించేవు
మంచమెక్కి వాపులింకా మానవేఁటికే
అంచెనురమెక్కించెఁగా కలమేలుమంగవని
నించి శ్రీవేంకటేశుఁడు నీకంటె మించఁడా. ॥ నేరు ॥ 100

ముఖారి

వీఁపుగానరాఁగా దాఁగే విధమేఁటికే
తోపునూకుడిందునేది దొరసానివిపుడు ॥ పల్లవి ॥

నీరాక గోరుకొని నిలుచున్నాఁడితఁడు
యీరీతినే వద్దనుంటే నేల లోఁగేవే
పేరే నా వరుస గాక పెనఁగేటినారతులలో
దూరల్లా నీదేకాదా దొరసానివిపుడు ॥ వీఁపు ॥

మాటలు నీవాదేవంటా మలసు కొన్నాఁడతఁడు
యేఁటికే నన్నుఁజూచి యేల లోఁగేవే
కూటమే నాదిగాక గురుతులు సోకించేటి
తూఁటరివి నీవుగావా దొరసానివిపుడు ॥ వీఁపు ॥

సరినీవు చూచేవంటా సన్నలు సేసీ నతఁడు
యిరవై నేఁ దిట్టేనంటా నేల లోఁగేవే
అరిది శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేలుమంగ నేను
తొరలఁ గూడితిమిదే దొరసానివిపుడు. ॥ వీఁపు ॥ 101

పాడి

ఏమని వూరడించేవో యిఁక నీచిత్తముకొద్ది
దామెన తిట్లతోడ తలవంచీనదివో ॥ పల్లవి ॥

చెలి నినుఁ జేరవచ్చి చేతులెత్తి మొక్కఁగానా
చెలరేఁగి చన్నులపైఁ జేయి చాఁచేవు
వెలఁదితో నవ్వులకు వేళావేళలు లేవా
నెలవుల నవ్వులనె సిగ్గువడీనదివో ॥ ఏమని ॥

అంగన బాగాలిచ్చి ఆకు మడిచీయఁగానా
యెంగిలి నేసేవు మోవి యిందరిలోన
గుంగిలి సరసాలకు కొంతైనా మరఁగువద్దా
సంగతి గాదని నీతో సన్న వేసీనదివో ॥ ఏమని ॥

వువిద పైపై నీకు వూడిగాలు సేయఁగానా
జవళిఁ బాదాలు చాఁచి సారె వంచేవు
కవగూడితివి శ్రీవేంకటేశ తగవే కదా
పవళించి యింకా నీతో వంతమాడీనదివో. ॥ ఏమని ॥ 102

218-వ రేకు దేవగాంధారి

బాపు బాపు యిఁకనాకుఁ బరిణామము
ఆపనులెల్లానావి అదియే నావలపు ॥ పల్లవి ॥

మంతనాన నీవు నాపె మాటలాడఁగాఁ జూచి
చింతలెల్లఁ బాసి యేక చిత్తమాయను
వంతులకు నే నీకు వలతునాపెకు నీవు
అంతకంటె వలతువు అదియే నావలపు ॥ బాపు ॥

చలివాసి యిద్దరును సరసమాడఁగఁ జూచి
బలిమి నాజన్మము సఫలమాయెను
అలరి నే నీకు లోను ఆపెకు నీవులోనై
అలవాటాయఁ గనక అదియే నావలపు ॥ బాపు ॥

మంచముపైనిద్దరూ నెమ్మదినుండఁగాఁ జూచి
సంచమై నామేనెల్ల చల్లనాయను
యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశ యిద్దరము నీసొమ్ము
అంచెలఁ గూడితిమిదె అదియే నావలపు. ॥ బాపు ॥ 103

భూపాళం

ఎగ్గుపట్ట నీకేలే యిందుకుఁగాను
దగ్గరి పైఁ జేయిచాఁచి తమకించరాదా ॥ పల్లవి ॥
వెక్కసాలంతేసి వద్దు విభుఁడు పరాకై తే
యిక్కువలంటఁగరాదా యింకా నీవు
దిక్కులు చూచితేనేమి దేహము నీమీఁదనదే
చిక్కించుక సేయరాని సేఁత సేయరాదా ॥ ఎగ్గు ॥
అలుకలంతేసి వద్దు అతఁడు కొలువై వుంటే
వలపు రేఁచఁగరాదా వన్నెతో నీవు
వెలి విసరిననేమి వెంటనే నీవుందానవు
చలమెల్ల సాదించి జట్టి గొనరాదా ॥ ఎగ్గు ॥
యెగసక్కెలంతవద్దు యింతలోనే అతఁడుంటే
జిగిఁ గాఁగిలించరాదా చెలఁగి నీవు
అగపడి శ్రీవేంకటాధిపుఁడు గూడెవిట్టే
మిగులా నీవు రతుల మెప్పించరాదా. ॥ ఎగ్గు ॥ 104

బౌళి

ఇంకనేఁటివెరపు యిన్నియు మంచివే కాక
సంకెదీర బొమ్మలను సాదించేనా ॥ పల్లవి ॥
వట్టిసిగ్గులు నీకేల వద్దనున్నది వనిత
యెట్టునేసినా విన్నదేఁటికనేనా
జట్టిగొన్న నీచేఁతకు సమ్మతింతునేకాక
కట్టఁగడవారివలెఁ గాకునేసేనా ॥ ఇంక ॥

మూసి దాఁపిరములేల మోవినున్నవి కెంపులు
    నీసుద్దులు వాఁడినేసి నేరమెంచేనా
వేసినట్టేవేసి నీతో వేడుకపడుఁదుఁగాక
    మాసటీలవలె నీతో మారుమలసేనా ॥ ఇంక ॥

సెలవుల నవ్వులేల చేతికి లోనాయఁ బని
    అలరి కూడితివిఁకనడ్డమాడేనా
మలసి శ్రీవేంకటేశ మాలోనిదే ఆపెగాక
    వెలుపటివారివలె వింతసేసేనా. ॥ ఇంక ॥ 105

ఆహిరి

ఎంతకెంత సేసేవు యెమ్మెలీడను
    పంతము చెల్లినమీఁద పాలార్చఁ దగదా ॥ పల్లవి ॥

సిగ్గువడి వున్నాపెను సెలవి నవ్వేదురా
    దగ్గరి పైఁ జేయివేయఁదగుఁగాక
కగ్గుదేరీఁ గెమ్మోవి కాటుకకన్నులమొక్కి
    తగ్గక నీ చిత్తములో దయవుట్టఁదగదా ॥ ఎంత ॥

మానాపతి అయినాపెను మనసు సోదింతురా
    ఆనుకొని మెచ్చఁదగవౌఁగాక
నానెఁజెమటల మేను ననలొత్తెఁ బులకలు
    తానకమై మతిలోన దయవుట్టఁదగదా ॥ ఎంత ॥

చేరి కాఁగలించినాపెఁ జిక్కించి కొసరుదురా
    కోరికెలు మీరనిట్టె కూడుతగాక
మేరతో శ్రీవేంకటేశ మెలుఁత నిన్నునెనసీ
    తారుకాణ నీరీతినే దయవుట్టఁదగదా. ॥ ఎంత ॥ 106

మలహరి

నీవల్లనే కదవే నీమగఁడు రతికెక్కె
    ఆవటించ నీకే కలవంతలేసి బుద్ధులు ॥ పల్లవి ॥

హితవుగల సతికి యెరపరికము లేదు
పతిమాటే తనమాటై పరగుఁగాని
సతులెందరుండినాను చంచలము దోఁచదు
అతివరో నీకే కలవంతేసి బుద్ధులు ॥ నీవల్ల ॥

యిరవెరిఁగినకాంత యెదమాటలాడించదు
సరవి మాటాడుఁ బతిసముకానను
పరులవాదుకుఁ బోదు భయములేదేమిటాను
అరయ నీకే కలవంతేసి బుద్ధులు ॥ నీవల్ల ॥

నేరుపుగల మగువ నెరుసులకుఁ జొరదు
మేరమీరి రతులనే మెప్పించును
యీరీతి శ్రీవేంకటేశునిట్టే నీవు గూడితివి
ఆరితేరి నీకే కలవంతేసి బుద్ధులు. ॥ నీవల్ల ॥ 107

శ్రీరాగం

ఏనాఁటికేనాడు యేమనేవు
నీ నాటకములెల్ల నీకేతెలుసును ॥ పల్లవి ॥

దగ్గరి నీగుణములు తలపోయుచుండఁగాను
కగ్గి నీతో నెరపేటి గర్వమనేవు
సిగ్గువడి యప్పటిని చెక్కు చేతనుండఁగాను
అగ్గలమై చింతించే అలుకలనేవు ॥ ఏనా ॥

పొదిగి నీచేఁతలెల్ల పొగడుతానుండఁగాను
వెదకి వెదకి యాదేవెంగమనేవు
నిదురకన్నులతోడ నిన్నుఁ గొంత చూడఁగాను
గుదిగుచ్చి కుమ్మరించే కోపమనేవు ॥ ఏనా ॥

కలసి మెలసి నిన్నుఁ గాఁగిలించుకొనఁగాను
నెలసి పెనఁగి బిగిసితిననేవు
బలిమి శ్రీవేంకటేశ పైకొని కూడితి నన్ను
మలసి మెచ్చితే నిన్ను మతకమనేవు. ॥ ఏనా ॥ 108

219-వ రేకు మంగళకౌసిక

కందము విందము దన కతలెల్లాను
పందెమిదే జూజమిదే పలుమారు నేఁటికే ॥ పల్లవి ॥

మగనిముందరనే మాటలాడి నాపెతోను
జగడా లడుతురా సారెసారెకు
తెగువలేమి గల్లాను తెరమరఁగునఁ గాక
మొగము వద్దమునిదే ముందచెత్తు లేఁటికే ॥ కంద ॥

ఆతఁడు చూడఁగానే ఆయాలంటి ఆపెమీఁద
చేతులు చాఁపుదురా చెలరేఁగి
నీతులేమి యెంచినాను నిన్నమొన్న నేకాక
జీతమిదే కొలువిదే సిగ్గులిఁక నేఁటికే ॥ కంద ॥

శ్రీవేంకటేశుఁ బొత్తుల సేసవెట్టే ఆపెను
కావరించి జంకింతురా కనుసన్నల
యీవేళ నన్నుఁగూడె యీతఁడే నానాయకుఁడు
భావమిదే కాయమిదే పలుచేఁత లేఁటికే. ॥ కంద ॥ 109

లలిత

నీకు నవ్వులు రావటే నెలఁతల దిక్కుచూచి
దాకొని యింతట మమ్ము దయఁజూడరాదా ॥ పల్లవి ॥

నిండు రాజసముతోడ నీవాతని వద్దనుండి
యెండకన్ను నీడకన్ను నెరిఁగేవటే
వెండియు వతిఁబాసిన విరహపు సతులకు
దుండగపు తలపోఁత బొమ్మి సేసుఁగాక ॥ నీకు ॥

మదనరాగముతోడ మగనికాఁగిటనుండి
యెదిటివారినినిన్ను నెరిఁగేవటే
అదనుగాచుక రతికాసపడే యింతులకు
చదురపు తమకము చండిసేసుఁగాక ॥ నీకు ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరుని చేతికి లోనుసేసుక
మావంటివారి నీవు మరచేవటే
యీవేళనే మమ్మునిద్దరు మన్నించితిరి
కైవసపుమదములు కాణాచులౌఁగాక. ॥ నీకు ॥ 110

దేసాక్షి

ఉపకారమింతేకాని వొరటుగాదు
కపటాలుమాని సతిఁగాఁగిలించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥
మంకుగాదు చెలియ నీమనసు చూచేనంటా
వుంకువ సిగ్గులతోడ నూరకున్నది
సంకెగాదు నిన్నుఁ దనచన్నులు నాటించితేను
అంకెఁ గుమ్మెలయ్యీనంటా నట్టె మూసెఁ బయ్యద ॥ ఉప ॥
తిట్టుగాదు నీగుణము తెలుసుకొనవలసి
బెట్టీమాటలనిన్నుఁ బెదవులను
ఱట్టు సేయదాపె నిన్నా ఱడిఁ బెనఁగకున్న
దిట్టతనము నేరక దిగేవంటాను ॥ ఉప ॥
గబ్బితనములుగాదు కాఁగిలించి పట్టినిన్ను
తబ్బిబ్బుగాకుండ రతిఁదని పేనంటా
అబ్బురపు శ్రీవేంకటాధిప నిన్నుఁగలసె
జొబ్బిలఁ బ్రేమము నీకుఁ జూపేనంటాను. ॥ ఉప ॥ 111

నారణి

ఏలగడించుకొనేవు యెక్కడాలేనిసుద్దులు
తాలిమిఁ బానుపుచేరి తమకించరాదా ॥ పల్లవి ॥
జంకెనచూపులచేత చలివాపెఁగాకయింతి
కొంకుఁగొసరుల నిన్నుఁగోపగించునా
వంకల చంద్రుల నించి వాఁడివెట్టెఁగాకనీకు
కంకిగా రతులలో ఘాతసేసునా ॥ ఏల ॥

నిట్టూర్పు గాలిచేత నిన్ను నేదదేర్చేఁగాక
ఇట్టిగొని వుంకించి కొసరవచ్చునా
బట్టబయలు మాఁటలపందిలిగాఁ బెట్టెఁగాక
నెట్టుకొన్న తిట్లకో నేరమెంచునా ॥ ఏల ॥

చిగురుఁజేతులచేత జిగిఁగాఁగిలించెఁగాక
వొగరుఁబంతాల నిన్ను వొరయించునా
అగపడి శ్రీవేంకటాధిప కూడితివిట్టే
మొగమోడెఁగాక నీకుమోవిగంటినేసునా. ॥ ఏల ॥ 112

ధన్నాసి

నేనేల కాఁగిలించేను నెలఁతనెవ్వతెనైనా
కానుకలాయమోహము కడుమెచ్చవలదా

మచ్చరములెల్ల మానె మనసొక్కటాయ నాకు
లచ్చనలు నీమోవిపై లలినుండఁగా
చొచ్చి యధరామృతము సొమ్ము పదిలముగాను
పచ్చిముద్రలు వెట్టె నీపని మెచ్చవలదా ॥ నేనే ॥

చింతలిన్నియునుఁ బాసె నెలవుల నవ్వువచ్చె
పొంతనుండి నీలోనే బుసకొట్టఁగా
దొంతినున్న వలపులు తూరుపెత్తేవేళలకు
అంతలో పొలివారించె నది మెచ్చవలదా ॥ నేనే ॥

చేతికి లోనాయ రతి నేస పిడికిటనిండె
నీతల నన్ను శ్రీవేంకటేశ కూడఁగా
జాతితో నిద్దరమును చద్దికి వేఁడికిఁగాను
యేతులఁ దోడు గడించె నిది మెచ్చవలదా. ॥ నేనే ॥ 113

సాళంగనాట

ఇందరితో నేకతాలు యెందాఁకాను
మందలించి ఆతనికే మచ్చికలుచూపవే ॥ పల్లవి ॥

మోహమే నిజమైతే ముచ్చటలు నిజమే
సాహసము నిజమైతే జయమూ నిజమే
వూహా పోహలు సారె వువిదతో నేలే
కూహకములేల పతికొంగు వట్టి తియ్యవే ॥ ఇంద ॥

నయములు గలితేను ననుపులుఁ గలవే
ప్రియములు గలిగితే పిలుపులుఁ గలవే
దయవుట్టఁ జెప్పియంపే తగువిన్నపములేలే
నియతి నాతని నీలోనికిఁ దియ్యరాదా ॥ ఇంద ॥

చనవులు దొరకితే సంతసాలు దొరకును
చెనకులు దొరకితే సిగ్గులు దొరకును
యెనసెను శ్రీవేంకటేశుఁడు నిన్నింతలోనే
చనుమొనలనొత్తి బాసలు గొనరాదా. ॥ ఇంద ॥ 114

220-వ రేకు శంకరాభరణం

ఏల పెనఁగేవునాతో నిట్టె విన్నవించుమని
వేళలెరఁగక నీతో వివరించఁగాని ॥ పల్లవి ॥

ఆయాలు సోఁకిన మాటలవియే యితవుగాక
చాయపాట్లైనవెల్లా చవివుట్టీనా
నీయడ కాపె నేరుచు నేనూఁగొంతనేరుతు
వేయైనా నీవడుగక వెళ్లనాడఁగాని ॥ ఏల ॥

సొలసి సొలసి చూచే చూపులే వేడుకగాక
అలవోకలవి యెల్లా నాసరేఁచీనా
అలరి నిన్నాపె చూచు నావెనుక నేనుఁజూతు
బలిమి దెలియక నేఁ బచరించఁగాని ॥ ఏల ॥

గక్కనఁ గూడినయట్టి కలయికే మేలుగాక
తక్కక పెనఁగినవి తమినించీనా
యిక్కువ శ్రీవేంకటేశ యిద్దరము గూడితిమి
చెక్కులు నొక్కక నీపై చెయి చాఁచఁగాని. ॥ ఏల ॥ 115

రామక్రియ

మాకేమి బుద్ధి చెప్పేవు మాటి మాటికి
జోకలతో నీవాపెకు చుట్టమవే కావా ॥ పల్లవి ॥
మక్కువ గలవాఁడవు మానిని వేఁడుకోరాదా
చెక్కుచేతితోడ లోనఁ జింతించీని
యెక్కువ తక్కువ మాటలిద్దరము నాడుకొంటే
చొక్కముగా నీవాపెకు చుట్టమవే కావా ॥ మాకే ॥
నగవులవాఁడవు నవ్వించరాదా ఆపెను
వగ విరహానఁ దలవంచు కున్నది
యెగసక్యాలు మాలోనెటువలెనుండినాను
పొగసి నీవాపెకు చుట్టమవే కావా ॥ మాకే ॥
అట్టె చెనకేవాఁడవాపె చెక్కు నొక్కరాదా
దట్టపు నీరతిఁగూడి దగ్గరున్నది
గుట్టున శ్రీవేంకటేశ కోరినన్నుఁ గూడితివి
చుట్టిచుట్టి తొల్లేపెకు చుట్టమవే కావా. ॥ మాకే ॥ 116

ముఖారి

అంతదాననా నేను ఆనవెట్టఁదగుదునా
వింతవలపులు నాపై వేసితివి చాలదా ॥ పల్లవి ॥
వద్దనుండి మొక్కించేవు వనితలచే మొక్కులు
బద్దులు నీవి చాలవా పలుమారును
వొద్దికె నప్పటిఁగొన్ని వుపచారాలు వలెనా
తిద్దుబడి నోరుచుకో తిద్దితివి చాలదా ॥ అంత ॥
చెలులచే సారెసారె చేయివట్టి తీయించేవు
చలమునీది చాలదా సాదించను
మలసి మావల్లనీకు మందెమేళాలువలెనా
నిలువెల్లాఁ దరితీపే నించితివి చాలదా ॥ అంత ॥

అట్టె తెరవేయించేవు అందవారి చేతనెల్ల
రట్టులువివి చాలవా రాఁపుసేయను
దిట్టవై శ్రీవేంకటేశ తిరమై కలసితివి
మెట్టి పట్టుకొని నన్ను మించితివి చాలదా. ॥ అంత ॥ 117

కాంభోది

కొంత వోరచుకోరాదా కోపగించేమా
బంతినున్న మాగోరు బారచాఁచీనా ॥ పల్లవి ॥

పంతానకే పెనఁగేము పైపై నూరకే నిన్ను
చెంతనుండి యేమైనాఁ జేయవచ్చేమా
వంతులకే సొలసేము వారివీరివలె మరి
దొంతిఁబెట్టి వలపుల దొమ్మి సేసేమా ॥ కొంత ॥

ఆసలకే పిలిచేము అప్పటి నిన్నిందులోనే
బాసగొని నీకొంగు పట్టుకుందేమా
వాసులకే నవ్వేము వన్నెల నీమేనుచూచి
వేసాలంటా నిన్ను నిట్టే వెంగెమాడేమా ॥ కొంత ॥

సిగ్గులకే లోఁగేము చిత్తడి చెమటలను
కగ్గువెట్టికొని నిన్నుఁ గాఁకరేఁచేమా
నిగ్గుల శ్రీవేంకటేశ నీవెనన్నుఁ గూడితివి
దగ్గరి వుండినదాన తడఁబడేనా. ॥ కొంత ॥ 118

నాదరామక్రియ

ఆతని భ్రమయించే (చవే?) వే అందనున్నాఁడు
యేతులునెమ్మెలుఁ జూపేవిప్పుడే మాతోనా ॥ పల్లవి ॥

చన్నులు ఘనములైతే సాధించవే రమణుని
కన్నులు ఘనములైతే కాఁడి పారఁ జూడవే
యెన్న నీసింగారాలు యెవ్వరికిఁ జూపేవు
పన్నిన సవతినింతే పగటు మాతోనా ॥ ఆతని ॥

వలపు చిత్తనునుంచే వంచుకోవే నీవిభుని
పలుకుల నేర్పులుంచేఁ బచరించవే
సొలపుల నీనటన చూచేవారిందెవ్వరే
చెలిమికత్తెలమింతే చేఁతలు మాతోనా ॥ ఆతని ॥
సిగ్గులు వెలవినుంచే శ్రీవేంకటేశు ముంచవే
నిగ్గులు చెక్కులనుంచే నీటు చూపవే
యెగ్గులేక ఆతఁడే యిద్దరినేలెను నేఁడు
వెగ్గళించి మురిసేటి వింతలు మాతోనా. ॥ ఆతని ॥ 119

సామంతం

ఇంకా నీచిత్తము యేమనే నిన్ను
అంకెకు రావు సిగ్గులు ఆఱడాయ వలపు ॥ పల్లవి ॥
చలము సాదించరాదు చనువు మెరయరాదు
పిలిచి చన్నులంటేవు ప్రియముతోడ
కలకల నవ్వేవు కప్పురము చల్లేవు
చలివాయవు సిగ్గులు చండిపడె వలపు ॥ ఇంకా ॥
పేరుకొని దూరరాదు పెనఁగి మొక్కఁగరాదు
నారువోసేవు నామీఁద నయగారాలు
మేరమీరి చెనకేవు మెచ్చి విడెమిచ్చేవు
తీరవెంతైనా సిగ్గులు దిమ్మురేఁగె వలపు ॥ ఇంకా ॥
గక్కన జంకించరాదు కాయము మరవరాదు
యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ యిట్టె కూడితి
దక్కి నాకు లోఁగేవు తనువెల్ల నిమిరేవు
తక్కువగావు సిగ్గులు తతిగొనె వలపు ॥ ఇంకా ॥ 120

221-వ రేకు

నిన్నటినుండిఁ జూచేను నీసరితలు
యెన్నికెకెక్కెదెల్లో యిందరిలో నేను ॥ పల్లవి ॥

చెంతలఁ జేరినవారిని చెక్కులు నొక్కేవు
అంతనింతానుండ వారినాదరించేవు
దొంతులు వెరిగి గొల్లదోమటాయ వలపు
యెంతటి దానయ్యేనో యిందరిలో నేను ॥ నిన్న ॥

మాటలాడినవారిని మనసులు గరఁచేవు
సూటిఁ జూచినవారినిఁ జొక్కించేవు
వాటమై వరత వచ్చె వనితల కోరికలు
యీటు వెట్టుకొన నేను యెవ్వరిఁ బోలుదును ॥ నిన్న ॥

కూడిన కాఁగిటివారి కొప్పులు దువ్వేవు
మేడెపు రతులవారి మెప్పించేవు
వాడుదేరె జవ్వనాలు వంతుల శ్రీవేంకటేశ
యీడ నన్నుఁ గూడితివి యెంతభాగ్యమోనాది. ॥ నిన్న ॥ 121

మద్యమావతి

ఇంకనేఁటి విచారాలు యెందాఁకారా
లంకెపాటు తమకాలు లావుసేసెఁ గదరా ॥ పల్లవి ॥

పట్టరాదు నీవయసు పాయరాదు నీపొందు
యెట్టూననరాదు నిన్ను నేమి నేతురా
గుట్టువేఁచె మదనుఁడు గుమిగట్టెఁ గోరికలు
అట్టయితి నీచేఁతలాఅడికెక్కెఁ గదరా ॥ ఇంక ॥

చెప్పరాదు నీమనసు చించరాదు నీవలపు
యెప్పుడూ నేనొక్కజోడె యేమినేతురా
చొప్పులెత్తె పువ్వుటమ్ము సోలినిండెఁ బులకలు
దప్పిగొంటి నీసుద్దుల తతి వచ్చెఁగదరా ॥ ఇంకా ॥

తుంచరాదు నీమదము దొబ్బరావు దినములు
యించుకంతె నాసిగ్గు యేమినేతురా
కొంచక శ్రీవేంకటేశ కూడితివి నన్నునిట్టె
పంచల నీమన్ననలు పాటమాయఁ గదరా. ॥ ఇంక ॥ 122

పాడి

లేలే యెక్కడిసుద్ది లేమమాట వినవయ్య
నాలితో రుక్మిణిఁ దెచ్చేనాఁడు లేదా నీకు ॥ పల్లవి ॥

చెలి నిన్నుఁ బిలువఁగ చెయివట్టి తియ్యఁగాను
సెలవి నవ్వులతోడ సిగ్గువడేవు
కొలఁదిమీరనీబుద్ధి కొలనిలో గొల్లెతల
వలుగడఁ బైకొనేటినాఁడు లేదా నీకు ॥ లేలే ॥

పదతి మోవియ్యఁగాను బలిమి గోరనంటఁగ
అదరి తప్పించుకొనేవప్పటి నీవు
కడఁగి పదారువేలు కాఁగలించుకొనఁగాను
నడుమనే యీబుద్ధి నాఁడు లేదా నీకు ॥ లేలే ॥

కొమ్మ నినుఁ గూడఁగాను కుచముల నొత్తఁగాను
దొమ్మి శ్రీవేంకటేశ యింత నలసేవు
యెమ్మెల భువియు సిరి (యు?) యిరువంకఁ బెండ్లాడఁగ
నమ్మికతో యీబుద్ధి నాఁడు లేదా నీకు ॥ లేలే ॥ 123

వరాళి

ఇందవయ్య వీడెమిఁక నెరవులేవి
సందులేని కూరిమికి జగడములేవి ॥ పల్లవి ॥

చిత్తములేకములైతే సిగ్గులెందు వెదకేది
కొత్తవలపులైతేను కొంకఁ జోచేది
పొత్తుల భోగములైతే పొద్దులు దెలియనేది
అత్తిన సంసారఫలమయి వుండుఁగాక ॥ ఇంద ॥

వాడికెలు గలిగితే వంచన సోదించనేది
వేడుకలు మించితేను వెలువలేవి
ఆడుకోలు మాటలకు నవ్వుగాములు మరియేవి
యీడనే జన్మఫలము లీదేరుఁ గాక ॥ ఇంద ॥

కూటములు గలిగితే గురుతులు వెట్టనేది
వాటపు నవ్వులకును వరుసేది
మేటి శ్రీవేంకటేశుఁడ మించి నన్నుఁ గూడితివి
పాటించి జవ్వన భాగ్యఫలమంటుఁ గాక. ॥ ఇంద ॥ 124

శుద్ధవసంతం

ఇద్దరుఁ గదిసి కొంకనీఁక నేఁటికే
చద్దివేఁడి సరసాలు సరిచూడరాదా ॥ పల్లవి ॥
కదలించేవవునవునే గక్కన విభునితోడ
పెదవిమరఁగునవె పెనుమాటలు
వుదుటుఁ దమకమున నోపిక కలిగితేను
యెదుటి మరుసామున కియ్యకొనరాదా ॥ ఇద్ద ॥
పన్ని వేసే వవునవునే పసరి యాతని మీఁద
కన్నురెప్ప మరఁగుల కాముబాణాలు
సన్నల మీలోనింత చనవులు గలిగితే
నున్నతపు రతికేలి నొరయఁగ రాదా ॥ ఇద్ద ॥
నెట్టన నొత్తేవేమే నీవు శ్రీవేంకటేశ్వరు
పుట్టిన పయ్యెదమాటు పూబంతుల
అట్టుగాఁ గూడితివి మీఱఁగ రాజసము మించి
తొట్టిన మదములను దొమ్మిసేయరాదా. ॥ ఇద్ద ॥ 125

కన్నడగౌళ

దిట్టనా నేనంత యేమి దేవరవన్నిటా నీవు
యెట్టైనా నెగ్గులెంచక యీడేర్పుమీ ॥ పల్లవి ॥
నయగారి మాటలెల్ల నమ్మితిఁ గనక యిట్టే
భయము విడిచినీతోఁ బలికే నేను
దయగలవు గనక తడఁబడక యేపొద్దు
ప్రియములు చెప్పి నిన్నుఁ బిలిచే నేను ॥ దిట్ట ॥

ముంచిన నీచేఁతలకు మోహించిన దాననై
పొంచి పూడిగేలు సేసి పొలసే నేను
కంచముపొత్తువాఁడవు గనక నీపాదాలకు
వంచనలేక యేల వడిమొక్కే నేను ॥దిట్ట॥
కూడిన వాఁడవు గాన కొంకక శ్రీవేంకటేశ
వేడుక నీతో నవ్వి వెలసే నేను
యీడు లేక మన్నించితి వియ్యకొంటి నవ్విటికి
పాటితో నీయిచ్చకానఁ బరగితి నేను. ॥దిట్ట॥ 126

222-వ రేకు కేదారగౌళ

ఏమి నేరుచు కొంటివింతేసి నేవు
కామిను లీసుద్దివించే కాఁకనిన్ను రేఁచరా ॥పల్లవి॥
కలసి మెలసి యిట్టే కాంత నిన్ను వేఁడుకోఁగా
అలసి వున్నాఁడనంటా నట్టె పీఁగేవు
వలచిన సతి గాఁగా వడిఁ గిందుపడెఁ గాక
పెలుచు వేరొక్కతయితే పెను ఆట్టునేయదా ॥ఏమి॥
యిచ్చ లే నేసి యింతి నిన్నుఁ జెనకఁగా
కొచ్చకుమీ మేనంటా గుట్టు సేసేవు
నిచ్చ నీదేవులు గాఁగా నేరమెంచదాయఁ గాక
పచ్చిగా వేరొక్కతైతే బలిమెల్లాఁ జూపదా ॥ఏమి॥
కందువకు నిన్నుఁ బిలిచి కలికి నిన్నుఁ గూడఁగా
అందముగాఁ బరవశమైతివనేవు
యిందునె శ్రీవేంకటేశ యీకె నీవు గాఁగాఁ గాక
సందడి వేరొక్కతైతే చనవు మెరయదా. ॥ఏమి॥ 127

ఛాయానాట

ఆఁడుజాతెల్లానొక్కటే అందరికి నొక్కచాలే
వాఁడి తనగోరే అయితే వద్దనేవారెవ్వరు ॥పల్లవి॥

సిగ్గువడ్డ నిన్నుఁ జూచి చిత్తమెల్లా నీరాయ
అగ్గలమై నిన్ను నాడే యాపె మాటకు
కగ్గుదేర నీవు మున్ను కట్టుకొన్న బయిరూపము
వొగ్గి ఆడక పోవునా వోరుచుకో యిఁకను ॥ అఁడు ॥

తలవంచే నిన్నుఁజూచి దైలువారె నాచెమట
చెలరేఁగి ఆపె నిన్నుఁ జేసేచేఁతకు
యెలమి నీవేడుకకు యెత్తుకొన్న యెత్తుకోలు
తెలిసిన వాఁడవిఁక దించవచ్చునా ॥ అఁడు ॥

తేలగిలే నిన్నుఁ జూచి తెలివొందె నా మొగము
కోలుముందై ఆపె నిన్నుఁ గూడఁగాను
యీలీల శ్రీవేంకటేశ యిటు నన్నుఁ గూడితివి
వేళకు వచ్చిన మేలు విడువఁగ వచ్చునా. ॥అఁడు॥ 128

పాడి

రారే యింకానతని రవ్వసేతురా
ధీరుఁడైనవానినంత తెమలించవచ్చునా ॥ పల్లవి ॥

నయగారి వానికిఁ గా నంటుతోడి సరసాలు
ప్రియునికిఁ గా మంచిప్రేమమెల్లాను
క్రియ గలవానికిఁ గా క్రిందిమీఁది విచారాలు
భయము లేనివానికి పట్టినదే పంతము ॥ రారే ॥

ఆసగలవానికిఁ గా అందరితో వినయాలు
బాసగల వానికిఁ గా పాలకూళ్ళు
వేసరని వానికిఁ గా విచ్చనవిడి నవ్వులు
దోసమొల్లనివానికి తోఁచినదే హితవు ॥ రారే ॥

పనిగల వానికిఁ గా పైపై తమకములు
యెనసిన వానికిఁ గా యేకాంతాలు
ఘన శ్రీవేంకటేశుఁడు గలసె నన్నింతలోనే
యెనలేక యీతనికి యెక్కినదే వయసు. ॥ రారే ॥ 129

గౌళ

ఏలయ్య యింతేసి మమ్ము యిటు రట్టుసేసేవు
తాలిమితోడుత నీదయలోనివారము ॥ పల్లవి ॥

కనుఁగొన చూపులనే కరఁగించితివనేవు
వినయాలు చెప్పనీకు వింతవారమా
పెనఁగి మోవితేనెల పిలిచి విందువెట్టేవు
వెనకా ముందరా నీకు వినయాలవారమా ॥ ఏల ॥

సరుగ మంచముపైనాసలఁ గూచుండుమనేవు
సరుసకు రాను నీసరివారమా
యెరవుసేయక మాతో నేకతములాడేవు
అరసి నీకు బుద్ధిచెప్పేయంతేసివారమా ॥ ఏల ॥

కలసిన రతులెల్లా ఘనముగాఁ బొగడేవు
తొలుతనే నీకంటె దొడ్డవారమా
చెలఁగి శ్రీవేంకటేశ చేకొని కూడితివిట్టే
పొలసిన నీవంటి పోలికలవారమా. ॥ ఏల ॥ 130

సాళంగనాట

పొంచి యేమి సేసినాను పుచ్చకాయలోర్పుఁ గాక
యెంచి వేలఁజూపితేను యితరములోర్చునా ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నొకతె నిన్ను కాఁతాళించి తిట్టితేను
వెన్నెలరేకు నవ్వులు వెదచల్లేవు
నిన్నువంటిచేఁతలు నేఁడు మాకు నున్నవా
వెన్నదీసినట్టి చల్ల వేఁడనెట్టివారము (?) ॥ పొంచి ॥

పొలసి సిగ్గుననాపె బొమ్మల నదలించితే
చెలరేఁగి చెలరేఁగి చెక్కునొక్కేవు
తలఁపులో నీవలె తాలిమి మాకున్నదా
వొలిసి యీలకూరకు నుప్పడిగేవారము ॥ పొంచి ॥

కడు వాఁడికుచములఁ గాఁగిలించి వొత్తితేను
జడియక ఆపెక్కిట్టే సంతసించేవు
కడఁగి శ్రీవేంకటేశ కలసితివిఁక నేము
వడియని మోవితేనె వారవట్టువారము. ॥ పొంచి ॥ 131

ముఖారి

అడుగరే చెలులాల అంతేసి నేనెరఁగ
బడివాయఁడాసలకో పంతాలకునో ॥ పల్లవి ॥

నగవొక్కటేకాని ననిచి రెంటికి వచ్చు
జగడానకో లోలో సరసానకో
తగినట్టి బలుదొర తానేల మొక్కీనే
యెగసక్యాలకో మరి యింపులకునో ॥ అడు ॥

పిలుపొకటేకాని పెనఁగ రెంటికి వచ్చు
వలపులకో వట్టి వారకానకో
వెలలేని నేరుపరి వేఁడుకొనని యాలే
తలఁపు దెలుసుకోనో దంటతనమో ॥ ॥అడు ॥

కూడినదొక్కటే కాని గురుతు రెంటికి వచ్చు
వేడుకలకో రతివేసాలకో
యీడనే శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటా నన్ను నేలె
వాడికలకో నిండువహి కెక్కనో. ॥ అడు ॥ 132

223-వ రేకు భైరవి

వలపుపచారాల వనితలము
పులుగులిగెత్తఁగాను (?) వోపుదువా నీవు ॥ పల్లవి ॥

నగవులే తెలుపులు నవ్వులలో సుద్దులయితే
పగటు మీరఁగనట్టే పంచవన్నెలు
చిగురుటధరమున చిందఁజొచ్చె నింతలోనే
వొగరువేసునో యేమో వోపుదువా నీవు ॥ వలపు ॥

మాటలే తేనెలు మాటలలో తేటలయితే
గాటమైన మిరియాలకంటెఁ గారాలు
వాటమై నాలికమీఁద వడిగొని వచ్చినవి
వూటలైన యీ యెంగిలికోపుదువా నీవు ॥ వలపు ॥
కలయికలే చల్లన కలయికలలోపల
వెలలేని రతులెల్లా వేఁడివేఁడ్లు
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యెనసితివి మాచేతి
వులివచ్చి చేఁతలకు నోపుదువా నీవు. ॥ వలపు ॥ 133

సామంతం

నీకే తెలుసునాపెకు నీకంటేఁ దెలుసు
వాకు నిష్ఠూరాల మీలో వంతువెట్టేవారమా ॥ పల్లవి ॥
సందడించి నీపయినింతి సణఁగులు చల్లఁగాను
విందువలె నీ వాపెను వేఁడుకోఁగాను
కందువచూడఁ గన్నులు గలవారమింతే నేము
చెంది మీతో సాకిర్లు చెప్పేటివారమా ॥ నీకే ॥
పంతమాడి నీకు చెలి పగటులు చూపఁగాను
యెంతకైనా నీవాపెతో నియ్యకోఁగాను
సంతలోని పసివలె సమ్మతించేవారమింతే
బంతిఁబెట్టి మిమ్ము నొదఁబరచేవారమా ॥ నీకే ॥
కాయమిచ్చి సతి నిన్ను కాఁగిటఁ గూడఁగాను
నీయంత శ్రీవేంకటేశ నీవు మెచ్చఁగా
పాయపు వలపు తొల్లే పాలువట్టేవారమింతే
నాయములు చెప్పి మిమ్ము నవ్వేటివారమా. ॥ నీకే ॥ 134

మాళవి గౌళ

విభుఁడు నీపై భక్తితో వీఁడె వున్నాఁడు
సభలో మాకెల్లా నీవు చనవియ్యవమ్మా ॥ పల్లవి ॥

చలము సాదించఁగాను జగడాలు దిద్దరాదు
నలువంకఁ దగవులే నడపవమ్మ
వెలయుచుఁ దిట్టఁగాను విన్నపాలు సేయరాదు
చలువైన శాంతానఁ జక్కఁగావమ్మా ॥ విభు ॥

సమ్మతించననఁగాను సందడి మాటాడరాదు
నిమ్మపందం[illegible]కొంటే నీవే నేనమ్మా
యెమ్మెలు నెరపఁగాను యియ్యకోలు సేయరాదు
వుమ్మడి మీఁదబెత్తులు వూహించవమ్మా ॥ విభు ॥

యింత సిగ్గువడఁగాను యెరుకలు సేయరాదు
వింతలు సేయక తెర వేయవమ్మ
చెంతలనే నిన్నుఁగూడె శ్రీవేంకటేశుఁడు లోలో
బంతినే మోవితీపులు పచారించవమ్మా ॥ విభు ॥ 135

లలిత

నాకే కాచుకుంటివా నడుమ నీవు
యీకతలెల్లా నేర్చి యెందు వోతివే ॥ పల్లవి ॥

చెంతల నాతనిమాటే చెల్లఁబెట్ట వచ్చేవు
యెంత తగవరివే యేమే నీవు
పంతపురమణుఁడూర బావయై రాఁగాను
యింతేసి బుద్ధులు చెప్పకెందు వోతివే ॥ నాకే ॥

కూడఁగట్టి నాలోనిగుట్టే అడిగేవు
యేడకేడ నీనేర్పులేమే నీవు
నీడనున్న రమణుని నిందలిందరాడఁగాను
యీడ నీవుత్తరాలాడకెందు వోతివే ॥ నాకే ॥

కందువనాతని నన్నుఁ గాఁగిలించఁ జేసితివి
యిందుకా నీజాణతనాలేమే నీవు
అందపు శ్రీవెంకటేశుఁ డక్కడా నిక్కడా నేఁడు
యిందెను చేసిన చేఁతలెందు వోతివే. ॥ నాకే ॥ 136

మంగళకౌశిక

కానవచ్చెఁ గదే మీకు కాంతలాల
నాననిచ్చితేనే కొంత నయము వచ్చెని ॥ పల్లవి ॥

మనసులోపలి చింత మాటలోనే కానరాదా
మననేమి సోదించేవే మగఁడాతఁడు
కొనగొనలనే వస్త్ర గుట్టుననుండుటే మేలు
పనివడి పిసికితే పసురు వేసీని ॥ కాన ॥

ముంచిన వలపుతీపు మోవిమీఁదఁ గానరాదా
యెంచనేలే గుణాలు ప్రాణేశుఁడాతఁడు
అంచలనిచ్చకమాడి ఆసలఁబెంచుటే మేలు
కంచముపొత్తుకుఁబోతే కారాలు సోఁకీని ॥ కాన ॥

కాయము సోఁకినరతి కళలోఁ గానరాదా
యేయెడను శ్రీ వేంకటేశుఁడాతఁడు
పాయక కూడెనితఁడు ఎంతముగొనుటే మేలు
వాయఁబోతే కొనగోరు వాఁడాలు సేసీని (?) ॥ కాన ॥ 137

హిజ్జిజి

దానికేమి తప్పదింకా తానే నేను
కానుకలు పచరించ కాలమెల్లా వలెనా ॥ పల్లవి ॥

మాటలే మూటలాయ మంతనములాడఁగాను
యేఁటివే తనసుద్దులు యెందాఁకానే
పాటించి తా మగఁడైన ఫలమిది చాలదా
కూటమికిఁ గొసరఁగ కొలువులో వలెనా ॥ దాని ॥

చూపులే రూపులాయ చూడఁగాఁ జూడఁగాను
యేపునఁ దనయెమ్మెలు యెందాఁకానే
చేపట్టి తాఁ బెండ్లాడేచేఁత యిదే చాలదా
తీపులు పచరించను తెరలోనే వలెనా ॥ దాని ॥

నవ్వులే పువ్వులాయ నాపైఁ దనమోహమున
యెవ్వరు నెరఁగనివా యెందాఁకానే
రవ్వగాఁ గూడె శ్రీవెంకటరాయఁడిది చాలదా
వువ్విళ్ళూర సన్నసేయ వొద్దనిట్టే వలెనా. ॥ దాని ॥ 138

224-వ రేకు హిందోళవసంతం

చెల్లునయ్య నీవు నాకుఁ జేసే చేఁత
యెల్లవారిలోన నిది యెక్కుడా నాకు ॥ పల్లవి ॥

చనవిచ్చితివి నీవు చలము నే మానితి
యెనసి వేఁడుకొనేవు యెక్కుడా నాకు
పెనఁగితివిట్టె నేఁడు బిగువులు సడలితి
యినుమారు పంతమిచ్చేవెక్కుడా నాకు ॥ చెల్లు ॥

పయ్యద నీవంటితివి పనులకు లోనైతి
యియ్యరాని దాసయిచ్చే వెక్కుడా నాకు
నెయ్యము పై వేసితివి నీవే నేనై యుంటి
యెయ్యెడ చూచినా నవ్వేవెక్కుడా నాకు ॥ చెల్లు ॥

కందువ దెలిపితివి కాఁగిలించుకొంటె నిన్ను
యిందరూ మెచ్చ మన్నించే వెక్కుడా నాకు
కందర్పగురుఁడ శ్రీవెంకటరాయ కూడితివి
యిందూ నందూనేలితివెక్కుడా నాకు. ॥ చెల్లు ॥ 139

శంకరాభరణం

ఇద్దరూ నిద్దరే మనమేమి చెప్పేదే
బద్దుగా దాపెను మెచ్చెఁ బ్రహ్లాదవరదుఁడు ॥ పల్లవి ॥

చక్కని మొకముచూపి సారెసారె మాటలాడి
చిక్కించెనాపె తొలుత చేరియాతని
మిక్కిలి మేలుదియై మేను చెమరించఁగాను
పక్కన నాపెను నవ్వెఁ బ్రహ్లాదవరదుఁడు ॥ ఇద్ద ॥

పీఁటమీఁదఁ గూచుండి ప్రియములు చెప్పి చెప్పి
దూఁటి చన్నులనొత్తెను తొలుతాతఁ
పాటించి యాతని మోవిపండు చూచి నోరూరఁగా
జాటగానాపెను నవ్వెఁ బ్రహ్లోదవరదుఁడు ॥ ఇద్ద ॥

కాఁగిలించుక యిందిర కన్నులవలపు చల్లి
ఆఁగెను శ్రీ వేంకటేశు నౌఛళానను
చేఁగదేరఁ జొక్కి యాపెఁ[1] జూచి అతఁడె తానై
పాఁగినరతుల నవ్వెఁ బ్రహ్లోదవరదుఁడు. ॥ ఇద్ద ॥ 140

సాళంగనాట

నడుమఁ జెమట భవనాశియేరు మీకునబ్బె
అడియాలముగ లోలోనందెఁగా మీవలపు ॥ పల్లవి ॥

యెదురఁ గొండపై నెక్కి యిందిర నీపైఁగుచము
లెదురుచాఁచి వొత్తేనేదకు నేద
కదిసి శ్రీ నరసింహ కాఁగలించితి వాపెను
అదన నిందుకు నందు నందెఁగా మీవలపు ॥ నడుమ ॥

యీదనుండి తన పాదమింతి నీతొడపైఁ జాఁచి
యీడుజోడుగాఁ గూచుండెనిచ్చ మెరిఁగి
వేడుక నీమోవినాపె విందుగా మోవంటితివి
అడానీడా దోఁటిగా నేఁడందెఁగా మీవలపు ॥ నడుమ ॥

నీనీడ ఆపెపైఁబారి నీపైనాపెనీడవారి
తానకమై రెంటా మీరు తగిలితిరి
పూని యహోబలమునఁ బొంచి శ్రీ వెంకటేశుఁడ
ఆనకమై రెంటాఁ బెంగ్లైయందెఁగామీవలపు. ॥ నడుమ ॥ 141

1. ఇందు యతిభంగము. లేక, 'చూచి' లోని చికారముతో యతి కలిపి తృప్తిపడవలెనా?

గౌళ

ఏమందునే వీనిమాయ లెన్నైనాఁ గలవు
కామించి నన్నునేలె కమ్మటీని చూడరే ॥ పల్లవి ॥

కొప్పున రాలీ విరులు గురుతులు చూడరే
చిప్పిలీఁ జెమటలివె చేరిచూడరే
వుప్పతిల్లే పులకలనున్నాఁడు చూడరే
కప్పీఁ బచ్చడము నాకు కమ్మటీనిఁ జూడరే ॥ ఏమం ॥

గందపుఁబేఁట్లు రాలీఁ గమ్మటీనిఁ జూడరే
చిందీ లేఁతనవ్వులు సెలవులఁ జూడరే
అందమైన బుసకొట్లవి గొన్ని జూడరే
ఆందుకొని నా చన్నులంతలోనే చూడరే ॥ ఏమం॥ ॥

వాడుమోవియును వింతవాసనలూఁ జూడరే
వేడుకకాఁడై వచ్చి వేఁడుకొనీఁ జూడరే
వీడెమిచ్చీఁ గోన తిరువెంగళేశుఁడై వచ్చి
కూడెను శ్రీ వెంకటాద్రి కొండమీఁదఁ జూడరే. ॥ ఏమం ॥ 142

లలిత

వినవే విభునిమాట వింతదానవా
చెనకేటి వేళనింత సిగ్గులు వడుదురా ॥ పల్లవి ॥

యీసు లేని వాఁడతఁడు యిచ్చకురాలవు నీవు
తాసులవంటివే నీతలఁపు లెల్లా
నేస వెట్టినాఁడతఁడు చేయివట్టితివి నీవు
వాసులకు నీవుతల వంచుకొందురా ॥ వినవే ॥

సరసపు వాఁడతఁడు చాయకు వత్తువు నీవు
సరిబేసి వంటివే మీచనవులెల్లా
తెరవేసినాఁడతఁడు తిరమై నిలిచితివి
శిరసువంచుక నీవు చెక్కుచేతనుందురా ॥ వినవే ॥

శ్రీ వెంకటేశుఁడతఁడు శ్రీ మహాలక్ష్మివి నీవు
పూవు వాననవంటివే బుద్ధులెల్లాను
భావించి కూడెనతఁడు పైకొంటి వి ట్టెనీవు
తావుల రతుల నిట్టే తమకింతురా. ॥ వినవే ॥ 143

కన్నడగౌళ

ఇంత సేసినవాఁడవు యిది నేరవా
కాంత వున్నభావము కందువు రావయ్యా ॥ పల్లవి ॥
చెక్కుల నేఁతచిగురు చేతిలోఁ దామరపువ్వు
వొక్కపరే రెండూనెబ్బెనువిదకును
యెక్కడయేసునో మరుఁడు యెవ్వరి మర్మమంటునో
చొక్కముగ నీసతిఁ జూతువు రావయ్యా ॥ ఇంత ॥
తెప్పల ముత్యాలవాన తేసులనే మీలయీఁత
అప్పుడే రెండూఁ గలిగెనంగనకును
తప్పులెవ్వరివల్లనో దైవికమెట్టున్నదో
చొప్పులీ వనితవల్లఁ జూతువు రావయ్యా ॥ ఇంత ॥
చిత్తములో నీరూపు చింతలు నీమీఁదను
హత్తెను రెండూ నిట్టే అతివకును
కొత్తగా శ్రీ వెంకటేశ కూడితివింతక ముందు
జొత్తుల చెమటచెలిఁ జూతువు రావయ్యా. ॥ ఇంత ॥ 144

225-వ రేకు నాట

నీతోను సరి బొంక నేనోపను
కాతరించినట్టి నీకనుసన్నదానను ॥ పల్లవి ॥
చెక్కునొక్కి వేఁడుకొంటే నేదలెల్లాఁ దేరిచితి
మొక్కితిఁజుమ్మీ నీకు మొన్నమొన్ననే
తక్కరివిద్యలుయేమీఁ దలఁచకుమీ అయ్య
చిక్కఁగా వలచిన నీచేతిలోనిదానను ॥ నీతో ॥

పాదములు పట్టుకొంటి పంతములు నీకిచ్చితి
ఆదిగొన నే నవ్వితి నప్పు నప్పుడే
కాదుగూడదనకుమీ కాఁకలు నేయకుమయ్యా
యేదెసచూచినా నీకునింటిలోనిదానను ॥ నీతో ॥

యిచ్చకములు నేసితివియ్యకొంటి నన్నిటికి
కొచ్చి శ్రీ వెంకటేశ నేఁగూడితి నేఁడే
పచ్చినేఁతలెల్లాఁ జేసి పదరకుమీ అయ్యా
కచ్చుపెట్టుక వుండే ని కాఁగిటిలోదానను. ॥ నీతో ॥ 145

రామక్రియ

ఊరకున్నదంటానేల వొరయఁగ వచ్చేవు
నేరుపులకెల్లావిది నెపమింతే కాక ॥ పల్లవి ॥

పట్టరాదు ముట్టరాదు పడఁతుల మోహము
గుట్టుదెలిసినదాఁకా గురిగాదు
అట్టడివి విన్నాపె యాఱడి నేయ నోపునా
పట్టిన వ్రతముతోడి బలిమే కాక ॥ ఊర ॥

చెప్పరాదు చూపరాదు చెలుల కోరికలు
ముప్పిరి మాఁటాడుదాఁకా ముచ్చటాడదు
తప్పవివాఁదవు నీతో తారుకాణ కోపునా
తెప్పగా నీతో వచ్చేతెలివే కాక ॥ ఊర ॥

పాయరాదు తోయరాదు పడఁతుల సంగములు
చేయి మీఁదయివదాఁకా సిగ్గువడ (వీడ?) దు
యీయెడ శ్రీవేంకటేశ యింతి నీవురాన విల్చె
వాయకు గర్వించేదా సలిగింతే కాక. ॥ ఊర ॥ 146

ఆహిరి

నే నేరుపవలెనా నెలఁతకు వివియల్లా
పానఁ బట్టుకోనేరదా సకియ నీమనను ॥ పల్లవి ॥

నవ్వులనే నీవింత నాలిసేసేవాఁడవౌత
యెవ్వరు నెఱఁగరా యెమ్మెలేఁటికి
నివ్వటిల్లఁ గైలాటాలు నేఁ బెట్టితిననేవింత
జవ్వని యాపెఱఁగదా చల్లని నీగుణము ॥ నేనే ॥

జంకెననే నీవప్పటి సందుకొనేవాఁడవౌత
పొంకాన వచ్చేదేకాదా పొద్దువొద్దుకు
సంకెదీర నిన్నాపెతో జగడాలు వెట్టితినా
అంకెల నాపెఱఁగదా అచ్చపు నీసాజము ॥ నేనే ॥

కందువనింతులఁ జూచి కలసేటి వాఁడవౌత
చందమయ్యేకాదా (?) సారె సారెకు
పొందితి శ్రీవెంకటేశ పొరుగున మమ్మిద్దరి
ముందర నాపెఱఁగదా ముచ్చట నీవలపు. ॥ నేనే ॥ 147

బౌళిరామక్రియ

నేరుపరులకునెల్లా నీవు సేసినదే పాడి
ఆరయఁ గడపరాయ అంతవాఁడవౌదువు ॥ పల్లవి ॥

కందువమాటలనే కంకణాలు గట్టికట్టి
సందడిఁ బెండ్లాడేవు చతురుఁడవు
చందమామగుటుకల సారెనవ్వి వావులెల్లా
అందలానఁ బెట్టుకొంటి వంతవాఁడవౌదువు ॥ నేరు ॥

పోరచి మోవితేనెలు పొదిగి తోడంటువెట్టి
సారెకు విందువెట్టేవు చతురుఁడవు
కోరి నిన్నుఁ జూచితే నాకొనచూపుల ముత్యాల
హారాలుగా వేసుకొనే వంతవాఁడవౌదువు ॥ నేరు ॥

వొల్లనే చేతులు చాఁచి వుడివోని వలపులు
చల్లి వుంకువలిచ్చేవు చతురుఁడవు
యెల్లగా శ్రీవెంకటాద్రినెనసి నావిన్నపాలు
అల్లంతనే వింటివంతవాఁడవౌదువు. ॥ నేరు ॥ 148

ధన్నాశి

సాము సేతువుగా నీవు సరుస రాముఁడవై
యీమగువనేరువులు యివి చూడరాదా ॥ పల్లవి ॥

బొమ్మల విండ్లచేత పూఁచి చూపుల యమ్ముల
కుమ్మరించి చెలి నీపై గురులేసీని
సమ్మతించి యిరువంక చన్నుల కాంతులు సారెఁ
జిమ్మి పయ్యదలోఁ బుట్ట చెండ్లాడీని ॥ సాము ॥

గక్కన బిసకాండపు కరముల సన్నలను
అక్కజపు నీతోఁ గోలాటమాడీని
చెక్కుచెమట గోరులఁ జిందకుండా మీఁటుచు
చక్క బుఱ్ఱటకొమ్ములు సాదించీని ॥ సాము ॥

చిగురుమోవిమాటల చేకత్తుల పంతాలఁ
దగిలి నీపైనాపె దండ వెట్టీని
నగుతా శ్రీవెంకటేశ నంటున నీవు గూడితి
అగపడి నీగరిడినన్నిటా మించీని. ॥ సాము ॥ 149

ఆహిరి

ఏమయ్య యిందుకు నిన్నేమందును
కామించవలదా కైకొని నీవిపుడు ॥ పల్లవి ॥

గాలించి గాలించి కలికి మాటలాడఁగా
లాలించవలదా లలనఁ గొంత
పోలించి పోలించి పొగడఁగా నప్పటిని
పాలించవలదా పయికొని నీవిపుడు ॥ ఏమ ॥

సోదించి సోదించి సుద్దుల నిన్ను మెచ్చఁగా
ఆదరించఁగ వద్దా అన్నిటా నీవు
సాదించి సాదించి సరి నీతో నవ్వఁగా
మోదించవలదా మొదల నీవిపుడు ॥ ఏమ ॥

కరఁగించి కరఁగించి కాఁగిట నిన్నుఁ గూడఁగా
వీరయించవలదా పొందుల నేఁడు
సిరులుమింపఁగ మించ శ్రీవెంకటేశుఁడుగూడె (కుఁడకూడి?)
యిరవుకోవలదా యిచ్చకములిపుడు. ॥ ఏమ ॥ 150

226-వ రేకు మాళవిగౌళ

మాతోనింకానా మజ్జాతాయను మాకు (?)
చేతికి లోనైనమీఁదఁ జెప్పవలెనా ॥ పల్లవి ॥

జంగిలి సతుల నీవు పారెసారె నమ్మించఁగా
అంగడిఁ బడినవె నీ అన్నమాటలు
యెంగిలిగా నీమోవి యెవ్వరైనాఁ జేయఁగాను
ముంగిట మెరసెను నీముసిముసి నవ్వులు ॥ మాతో ॥

చేరి పదారువేలకు నేసలు నీవు వెట్టఁగా
ఆరీతిఁ బడెనవే నీ అన్నిచేఁతలు
కోరికలు మించినట్టి కొలనిసతులచేత
నీరువంక తుంగైనవి నీగుణాలు ॥ మాతో ॥

యింపుల రాచకూఁతురునెత్తుక నీవు రాఁగానే
సంపద మించినవి నీచతురతలు
ముంపున శ్రీవెంకటేశ ముందె నన్నుఁ గూడితివి
చెంపల నిలిచెను నీసిగ్గులెల్లాను. ॥ మాతో ॥ 151

భైరవి

చిత్తము రా సేవలెల్లఁ జేతువుగాక
కొత్తలా మీయిద్దరికిఁ గొంకనేలే యిఁకను ॥ పల్లవి ॥

చెలవి నవ్వునిండితే సిగ్గులేల పెంచేవే
నిలువున నవిరెండు నీవొళ్ళవే
వలపే పూవఁగాను వాసనలు మానునా
కొలువులో పతితోడఁ గొంకనేలే యిఁకను ॥ చిత్త ॥

తనువు చెమరించితే తలయాల దాఁచేవే
　　వినువునవవి రెండు నీవొళ్ళవే
　　మనసు గరఁగఁగాను మచ్చికలు మానునా
　　కొనితెచ్చేవా బుద్ధి కొంకనేలే యింకను ॥ చిత్త ॥

మఱపు పైకొంచేను మాటలేల కొదికేవే
　　నెఱతనాలవి రెండూ నీవొళ్ళవే
　　నెఱితలమేలుమంగ శ్రీవెంకటేశుఁడు గూడె
　　గుఱియైన పనులకు కొంకనేలే యిఁకను. ॥ చిత్త ॥ 152

శంకరాభరణం

నేఁడె సుక్కురారము నెలఁతలాల
　　పోఁడిమి సేవసేయరే పుణుఁగుకాపు ॥పల్లవి ॥

పన్నీటి కాలువలు పారీనిఁజూడరే
　　అన్నిటాఁ గొండవంటి శ్రీహరిమీఁదను
　　యెన్ననభిషేకమంత్రాలిదె చెప్పేరు వినరె
　　తిన్నని పుణుగుకాపు దేవునికి నేఁడు ॥ నేఁడె ॥

రాలీని కప్పురరజమిదె చూడరే
　　నీలమేఘమువంటి యీ నీరజాక్షుపై
　　తాలిమితో దొలువారీ తట్టుపుణుఁగదిగోరే
　　పోలింపఁ బుణుఁగుకాపు పురుషోత్తమునికి ॥ నేఁడె ॥

అలమేలు మంగతోడి హారాలు సేవించరే
　　వెలయ ధరించెను శ్రీవెంకటేశుఁడు
　　పలువిందులారగించె బాగాలు యియ్యరే
　　చెలఁగీ పుణుఁగుకాపు శేషాద్రిపతికి. ॥ నేఁడె ॥ 153

సౌరాష్ట్రం

ఏఁటిదో నీచిత్తము నేమెఱఁగమయ్య
　　పాఁటమైన వెల్లవిరివారమయ్యా ॥ పల్లవి ॥

సిగ్గువడితిమింతతో నెలవి నీవు నవ్వఁగా
యెగ్గొ తప్పొ యేమంటినో యెరఁగమయ్యా
దగ్గరి సేవ సేసితి తగినదొరవు నీ
నిగ్గులఁ గుచ్చితములు నేరమయ్యా ॥ ఏఁటి ॥

వెరగందితినింతలో వేడుకొనే నిన్నుఁజూచి
మెరఁగులిందేమున్నవో మొక్కేమయ్యా
పరిసీకు లోనయితి మంచిదేవరవు నీవు
మెరసి నీతోఁ బెనఁగ మేము నేరమయ్యా ॥ ఏఁటి ॥

వెమరించితిని నీవు చేరి నన్నుఁ గూడఁగాను
తమక మీ తడఁబాటో తలఁచమయ్యా
అమర శ్రీవెంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
అమరిన రతి సిద్ధమాడమయ్యా. ॥ ఏఁటి ॥ 154

మేఁచబౌళి

నీవారమిన్ని నాకు నీకంటె నెక్కుడు లేరు
సేవలు సేసేము నీవు చిత్తగించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

సేసినచేఁతలు నీవే చెల్లఁబెట్టుదువు గాక
యీసరి మానేరుపులు యేమున్నవి
సేసవెట్టి రాజు వలసినదే దేవుఁడందురు
రాసికెక్క నీసొమ్ము రక్షించుకోవయ్యా ॥ నీవా ॥

పట్టిన నీపంతమే బలువు సేతువు గాక
యెట్టైన మాగుణములు యేమి చూచేవు
అట్టె పరుసమంటితేనదియే బంగారందురు
పెట్టని చోట్లఁ బెట్టి పెద్ద సెయ్యవయ్యా ॥ నీవా ॥

కూడిన నీకూటమికే గురుతు సేతువు గాక
యీడనే మాయాసోదాలేమున్నవి
యేడను శ్రీవెంకటేశ యేలితేనే బంటందురు
పాడేటివారము నిన్ను బత్తి చేకోవయ్యా. ॥ నీవా ॥ 155

ముఖారి

ఆయలవాడే చూచి అప్పటిమాతో నేఁడు
చాయలనీపనికెంత సాము సేసెనో ॥ పల్లవి ॥

వీడెమియ్యఁగలఁ గాక వీడెమిచ్చే చేతుల
తోడఁ దోడఁ జెనఁగఁగా దొబ్బఁగలనా
వోడక నిష్ఠూరానకొడిగట్టి సతులనుఁ
గూడి యేమి సేయించుకొని వచ్చెనో ॥ ఆయ ॥

మాటలాడఁగలఁ గాక మంచితనమైన నోట
తేటగా నవ్వేటి తన్నుఁ దిట్టఁగలనా
నీటున రాఁగతనాలు నెరపేటి కాంతలను
పాటించి కలసి యేమి భ్రమసినాఁడో ॥ ఆయ ॥

కాఁగిలించఁగలఁ గాక కైకొన్న చేతుల గోళ్ళ
చేఁగదేర మొక్కఁగాను చిమ్మఁగలనా
వీఁగక శ్రీవెంకటాద్రి విభుఁడిట్టె నన్నుఁ గూడె
యేఁగి వచ్చి యేయింతులకిట్టె పంతమిచ్చెనో. ॥ ఆయ ॥ 166

227-వ రేకు

నాదరామక్రియ

ఎప్పుడును నీమనసు యెరఁగని కల్ల లేదు
ముప్పిరిగొనేటి యీమోసమేలయ్యా ॥ పల్లవి ॥

వలపులు సరివచ్చె వనిత యిందుకు మెచ్చె
వెలినేల లోనికిఁక విచ్చేయరాదా
యెలమి సరిబేసికి యిదె సుద్ది విన్ననేల
నిలువు నివ్వెరగులు నీకేలయ్యా ॥ ఎప్పు ॥

మాటలు తారుకాణాయ మగువకుఁ బ్రియమాయ
మాటికి నవ్వఁగనేల మన్నించరాదా
తేటలుగా నీచిణాలే తెలిపీఁ జెలులకెల్ల
యీటుతోడి కుచ్చితాలు యిఁకనేలయ్యా ॥ ఎప్పు ॥

రతిఁ దమకము నిండె రమణిభాగ్యము పండె
ˇతలేల పంతములు గైకొనరాదా
యితవై శ్రీవెంకటేశ యింతినిట్టె కూడితివి
మతకరి తరితీపు మరియేలయ్యా. ॥ ఎప్పు ॥ 157

కాంభోది

వట్టి పంతములనేల వసివాడువాడ నీకు
నెట్టన నీవాఁడనని నిలుచుండరాదా ॥ పల్లవి ॥
కలికిచూపులు నీకుఁ గలువరేకులెకాక
వెలినుండి యింతలోనే వెట్టలయ్యీనా
పొలసిన విరహానఁ బొరలేవు యీడనుండి
వలచి వచ్చితినంటా వద్దికి రారాదా ॥ వట్టి ॥
కామిని నవ్వులు నీకుఁ గప్పురవిదేలే కాక
చే ముంచి మరివేరే చేఁదయ్యీనా
ఆమని యాసలతోడ నసురుసురయ్యేవిట్టే
దోమటిమోవితేనెలు తొడుకఁగరాదా ॥ వట్టి ॥
కాంతమాటలు నీకుఁ గట్టిన ముదుపు గాక
చింతల నింతలోననే చిల్లరయ్యీనా
యింతట శ్రీవెంకటేశ యెనసితి విందుమంటే
పొంతకు వచ్చినందుకు పూఁచి మొక్కరాదా. ॥ వట్టి ॥ 158

లలిత

ఎఱఁగమైతిమయ్య (మమ్మ?) యిన్నాళ్ళను
కఱకరిఁ బెట్టఁగోరే కాతరీఁడా తాను ॥ పల్లవి ॥
పొందులిట్టే రేఁచఁగాను పొత్తులు వేడుకలాయ
సందడించఁగా వలపు చవులాయను
యిందాఁకాఁ దనమనసెవ్వరిదై వుండెనే
ముందు వెనక లెంచని మొక్కలీఁడా తాను ॥ ఎఱఁగ ॥

రాయము గిలిగించఁగా గక్కన నవ్వులు వుట్టె
చేయి చేతనంటఁగాను చెమరించెను
పాయపుమదమెవ్వతె పంచనుండెనే యిన్నాళ్ళు
బాయఁ బసన్నెరఁగని జద్దువాఁడా తాను ॥ ఎఱిఁగ ॥

గక్కన నేఁగూడఁగాను కళలు మోమున నిండె
నొక్కుచు మోవియ్యఁగాను నోరూరెను
యిక్కువ శ్రీవెంకటేశుఁడెంత భ్రమసి వుండెనే
యెక్కువ నాతోరమించె నిచ్చకుఁడా తాను. ॥ ఎఱిఁగ ॥ 159

నాగవరాళి

ఇంటికి రావయ్యా యిఁక నేఁటికి
కంటగింపఁ దొల్లింటికంటె నెన్నిలేవు ॥ పల్లవి ॥

కావరించి యెట్టుండినాఁ గడు మంచివాఁడవే
నీవేమేమాడినాను నిజమరివే
కైవసపు వనితలు కల్లలు గాకులు విన్న
ఆవటించి వూరకైనా నాడుదురుగాని ॥ ఇంటి ॥

నేనేటి నీచేఁతలెల్లా చేరువపుణ్యాలే
నీ సుద్దులు విన్నవల్లా నీతితోడివే
పాసినట్టి మగువలు పట్టలేక వయసులు
వేసరి నిన్నుఁ దిట్టుతా వీఁగుదురు గావి ॥ ఇంటి ॥

కలసిన నీరతులు కందువ వుచితములే
సులభాన నీవు నాకుఁ జుట్టమవే
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యెరవుల వనితలు
చలమరివని నిన్ను సాదింతురు గావి. ॥ ఇంటి ॥ 160

మేఁచబౌళి

ఎప్పుడు నీవు వచ్చినా నేమాయను చన
విప్పించుకొనేఁగాక యేమాయను ॥ పల్లవి ॥

నీకు నెలవైనదాన నీచేతిలోనిదాన
యేకడ నేనే నుండినాను యేమాయను
ఆకు మడిచిచ్చేదాన ఆయాలు సోఁకినదాన
యేకొలఁది నుండినాను యేమాయను ॥ ఎప్పుడు ॥

వంతువరుసల దాన వలచివుండిన దాన
యెంత విరహాన నున్నా నేమాయను
చింత నీకెక్కినదాన చిగురుఁగోరికదాన
యింత నీవు పెనఁగితే నేమాయను ॥ ఎప్పుడు ॥

మనసు నమ్మినదాన మానము నీకైనదాన
యెనసి నిన్ను మెచ్చితే నేమాయను
తనిసితి నీకూటమిఁ దగు శ్రీ వేంకటేశ్వర
యినుమడించి నవ్వితేనేమాయను. ॥ ఎప్పుడు ॥ 161

ముఖారి

మిక్కిలి కళదేరేవు మేలుగా నీవు
చక్కని సరసానకు జాణవుగా నీవు ॥ పల్లవి ॥

యెప్పుడూను వింతలేదు యేసతుల యడాటాన
మెప్పించుకోనేర్తువు మేలుగా నీవు
చిప్పిల నవ్వు నవ్వితేను సిగ్గువడవేమిటాను
చెప్పరాని మహిమలు నేతువుగా నీవు ॥ మిక్కిలి ॥

అంగళ్ళ ముంగిళ్ళ నల్లారుముద్దు చూపేవు
మెంగతనాలు నీసొమ్ము మేలుగా నీవు
సంగడి నేఁ జెనకితే సమ్మతించే వెందుకైనా
జంగిలి రతులకు వేసరవుగా నీవు ॥ మిక్కిలి ॥

పిలిచితేఁ బలికేవు భేదము లేచేమిటాను
మెలకువగల వింత మేలుగా నీవు
అలరి శ్రీవెంకటేశ అంటితేనే కూడితివి
కలపుకోలన్నిటాను కలవుగా నీవు. ॥ మిక్కిలి ॥ 162

228-వ రేకు శ్రీరాగం

బంగారువంటిదాన పచ్చివిటుఁడవు నీవు
యెంగిలి నీమాటవింటి నేమి సేతురా ॥ పల్లవి ॥

కందువగు నీమేను కాఁగిలించఁగానె నామై
చందముగ నీమేనిలచ్చనలంటెను
చిందరవందరలైన జీడిపంటిది వలపు
యిందులోనే కొనవచ్చె నేమి సేతురా ॥ బంగారు ॥

మొక్కితి నీపాదాలకు ముందర మొక్కినవారి
యెక్కడో కస్తూరిబొట్టు యిదె నన్నంటె
మొక్కలాన ముయికిని ముయివంటిది వలపు
యిక్కడనే కానవచ్చె నేమి సేతురా ॥ బంగారు ॥

బాగాలు నీకిచ్చితేను పాఁగిన నీవిమ్ములము
పోగులై తోడుత నాపుక్కిలి నిండె
బాగుగా శ్రీవెంకటేశ పంటవంటిది వలపు
యీగతినే కానవచ్చెనేమి సేతురా. ॥ బంగారు ॥ 163

దేసాళం

నీకు బాఁతే చెలులము నీగుణ మిట్టిది గాక
యీకొలఁది నీభావాలేమని నుతింతును ॥ పల్లవి ॥

చెప్పినట్టే చేసేవు చేరి నేనెంత నీ వెంత
అప్పసము నీ వలపేమని నుతింతు
చిప్పిలఁ గొంగు వట్టితే చేతికి లోనై వచ్చేవు
యెప్పుడూ నీ కృపారసమేమని నుతింతును ॥ నీకు ॥

ఆడినట్టే ఆడేవు ఆతుమ నన్నుఁ జేసుక
ఆడిన నీ సౌలభ్యమేమని నుతింతు
పీడెము చేతికిచ్చితే వేడుక నందుకొనేవు
యీడ నీ మంచితనము యేమని నుతింతును ॥ నీకు ॥

కోరినట్టెల్లాఁ జూచేవు కొంకు గొంకరెల్లా మాని
ఆరీతిఁ జుట్టరికమేమని పలికింతు
సారపు శ్రీ వేంకటేశ చనవిచ్చి కలసితి
యేరా నీ రతికేలి నేమని సుతింతు ను. ॥ నీకు ॥ 164

భైరవి

కానవచ్చె నన్నియును గలసుద్దులవుడు
నీ నేరుపులేర్పడీ లోనికి నేఁగరాదా ॥ పల్లవి ॥

చలము నీతోనేల సారె సారెనాపెకు
పలుకు వెంబడినే పచ్చి నేసీని
అలవోకమాటలాపెనాడితివి దానికేమి
వెలసు రతికి లోనికి నేఁగరాదా ॥ కాన ॥

కోపగింప నీతోనేల కొసరుచునాపెకు
తీపుల వెంబడినే దిమ్మురేఁచు
చూపులనే రాజసము చూపితివందుకేమి
నీపనులు దెలిసి లోనికి నేఁగరాదా ॥ కాన ॥

విప్పిచెప్ప నీతోనేల వేరేవేరే యాపెకు
మెచ్చుల కాఁగిటిలోనే మెప్పించీని
కొచ్చి శ్రీ వేంకటేశుఁడ కూడితివి అందుకేమి
నిచ్చఁ బెండ్లాయను లోనికి నేఁగరాదా. ॥ కాన ॥ 165

భూపాళం

చవులు సేసుక నీవు సారెసారెకు
అవసరములతోడ నారగించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

మాటలమూటల చద్ది మనసులో చిలుపాలు
యేఁటిసేసి విందువెట్టీ నింతి నీకును
పాటలపంచదారలు పచ్చిమోవిలేనెలు నీ
యాటలాయ నేఁడిట్టె ఆరగించవయ్యా ॥ చవులు ॥

జంకెనల కారాలు చవుల సాకములు
లంకెల విందులు వెట్టీ లలన నీకు
పొంకపుఁ జూపులంబళ్లు పొరినవ్వుల పచ్చళ్లు
అంకెలాయ నేఁడిట్టే యరగించవయ్యా ॥ చవులు ॥

సరజపు వినయాలు కాఁగిటి తిబువ్వాలు
సిరులతో విందువెట్టీ శ్రీసతి నీకు
గరిమ శ్రీ వెంకటేశ కలసితి రిద్దరును
అటుదాయ నేఁడిట్టే అరగించవయ్యా. ॥ చవులు ॥ 166

కాంబోది

ఎరవుగా నీవు నన్ను నందరివలెఁ జూచేవు
దొరతనమే కాక దొమ్మి సేసేనా ॥ పల్లవి ॥

వలపు నీపైఁ జల్లి వానికిఁ బెనగేఁ గాక
చెలులతో జగడాలు సేసేదాననా
పలుకుల బువ్వాలంతికి నిచ్చేఁ గాక
అలుకలు మీఁద మాటలాడేదాననా ॥ ఎరవు ॥

యింగితమెరిఁగి నిన్ను నింటికిఁ బిలిచేఁ గాక
కొంగువట్టి తీసి యింత కొచ్చేదాననా
పొంగుచు నీవద్దనుండి బుద్ది చెప్పేదానఁ గాక
సంగతి దెలియకింత సాదించేదాననా ॥ ఎరవు ॥

కప్పురము నోరికిచ్చి కాగాలు రేఁచితిఁ గాక
చిప్పిల నీమోవి గంటిసేసేదాననా
ముప్పిరి శ్రీ వెంకటేశ మురిసి నన్నుఁ గూడితివి
అప్పసపుదానఁగాక అటువంటిదాననా. ॥ ఎరవు ॥ 167

సాళంగనాట

పేరు కుచ్చి యాతనితో పిలిపించుకోవలెనా
చేరి పీడెమియ్యఁగదే సిగ్గులింకా నేఁటికి ॥ పల్లవి ॥

సరి నీవు నవ్వితేనే సరసానఁ బైకొంట
యిరవుగాఁ జూచితేనే యియ్యకొనుట
గరిమ మాటాడితేనే కంకణము గట్టుకొంట
సరుగ రావే యేల జాగు నేనేవు ॥ పేరు ॥

చేరి తిట్టినప్పుడే చేఁతలు లోనౌట
సారెఁ బయ్యెద మూయుటే చవి రేఁచుట
కోరఁగా నానవెట్టుట గోరికొనకు లోనౌట
కూరిమి చేకొని రావే గుట్టింతచూపక ॥ పేరు ॥

యెదురెదురనుంటేనే యిచ్చల నేసవెట్టుట
యిదె వెక్కచేయంటితే నింపు చల్లుట
అదన శ్రీ వేంకటేశుఁడాతఁడు తా నిన్నుఁగూడె
చెదరక్కిల్లి రావే చెప్పిం ఎకొనక. ॥ పేరు ॥ 168

229-వ రేకు దేవగాంధారి

ఆయమంటి మోవితీపులానఁగ రాదా
వోయమ్మ వద్దనున్నాఁడు వూరకుండ నేఁటికే ॥ పల్లవి ॥

చెక్కు నొక్కఁ బొద్దులేదా నేదదేరఁ బొద్దులేదా
గుక్కక పతిఁ గాఁగిటఁ గూడఁగ రాదా
వెక్కసపు విరహాన విసిగితివిందాఁక
యిక్కడికే పతి వచ్చె నిఁకనేలే కొసరు ॥ ఆయ ॥

నవ్వ నవ్వ వేళలేదా నమ్మికకు వేళలేదో
పువ్వువలెఁ గాఁగిటను పొదుగరాదా
దవ్వుల నున్నాఁడంటా తమకించితివిందాఁక
యివ్వల నీ గుబ్బలంటె నిఁక జాగువలెనా ॥ ఆయ ॥

మాటాడఁ దతిలేదా మనసియ్యఁ దతిలేదా
గాఁటముగ దెరవేసి కలయరాదా
యేఁట వెట్టి శ్రీ వెంకటేశుఁడిదె నిన్నుఁగూడె
యీటుగానే మన్నించె నిఁక నెదురేదే. ॥ ఆయ ॥ 169

దేశాక్షి

మర్మము నీవె యెఱిఁగి మన్నింతువుగాక నన్ను
ధర్మమా యికనాకుఁ దారుకాణలయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పల్లదపు నామాటకు భావించేయర్థము నీవు
చల్లని నామనసుకు సాక్షివి నీవు
తెల్లముగా నామోములో తేటలకళలు నీవు
చెల్లఁబో యింకా విచ్చిచెప్పనేఁటికయ్యా ॥ మర్మ ॥

చెప్పరాని నాచేఁతకు నెలవినవ్వులు నీవు
వొప్పు నావయసునించే వాడివి నీవు
ముప్పిరి నాచక్కఁదనమున కద్దమవు నీవు
చిప్పిల నింకా విచ్చిచెప్పనేఁటికయ్యా ॥ మర్మ ॥

గట్టిగా చన్నులపైఁ వేసినహారమవు నీవు
పట్టిన నావ్రతానకు ఫలము నీవు
యిట్టె శ్రీవెంకటేశ యెనసితివింత నన్ను
చిట్టకాననిఁక విచ్చిచెప్పనేఁటికయ్యా. ॥ మర్మ ॥ 170

వరాళి

శిరసుంద మోకాలికి నేసము వెల్లిన యట్లు
మురిపేన చెలికత్తె మొగమేమి చూచేవే ॥ పల్లవి ॥

చెంతలఁ బిలువఁగాను చెవి పూరకుండానపు
మంత్రము దప్పిన యట్టే పలుకఁగాను
వంతుతో నీరమణుఁడు వద్ద నిట్టే వుండఁగాను
మంతనానఁ జెలులచే మాటలాడించేవే ॥ శిర ॥

కొనగోరఁ జెనకఁగాను గుట్టుసేసుకొనేవిద
ననుపున నాఁటినట్టే నవ్వఁగాను
యెనసి యాతఁడు నీయెదుటనే వుండగాఁను
చనవిచ్చి చెలులను సాకిరి గోరేవే ॥ శిర ॥

వున్నఁ గాఁగిలించితే నొంటినే సిగ్గువడేవు
చన్నులు గుంగినట్టే సరినొత్తఁగా
ఒన్నిటా శ్రీ వేంకటేశుఁడాదరించి నిన్నుఁగూడె
చెప్పఁదంటానితనిఁ జెలితో మెచ్చేవే. ॥ ౪ర ॥ 171

వరాళి

కక్కూరితితనమేల కడదాఁకాను
అక్కరతో నింత నిజమాడి బదుకరాదా ॥ పల్లవి ॥

శిరసుపై తలఁబాలు చెలిచేతిలోనున్నవి
యెరవుగ నాతో నీవు యేలబొంకేవు
నిరతినిందుకుఁ గాను నీతోనేల అలిగేను
అరుదుగ నీవు నిజమాడి బదుకరాదా ॥ కక్కూ ॥

నిన్ను నొత్తిన చన్నులు నెలఁతరొమ్మునవే
యిన్నిటా నీవు నాతోనేల బొంకేవు
సన్నల నిన్నుఁదిట్టుచు సాదించేనా నేనేమి
అన్నిటాను యిట్టే నిజమాడి బదుకరాదా ॥ కక్కూ ॥

నీయధరముపై తేనె నెలఁతపుక్కిలి నింతె
యీమెదనెవ్వరున్నారు యేల బొంకేవు
చేయిచ్చి యలమేల్మంగ శ్రీవేంకటేశుఁడ కూడే
వాయింతినే నేను నిజమాడి బదుకరాదా. ॥ కక్కూ ॥ 172

శుద్ధదేశి

ఎప్పుడూను నీవోజలిటువంటివి
తప్పక ఆసతి నీకుఁ దక్కువా యేమైనాను ॥ పల్లవి ॥

పడఁతి లోలోసిగ్గు పచ్చినవ్వే వెఱ్ఱుఁగాక
అడిగితేఁ జెప్పునా ఆదియేఁటిది
కడలేని మగవాని కాతరము జాడిట్టిదే
గడుసుఁదనాననింతిఁ గాకుసేయఁ జూచును ॥ ఎప్పు ॥

చెలియతమకమెల్లా చెమటలై కారుఁగాక
వెలిఁబెట్టవచ్చునా వేడుకొనేవు
మలసేటి జాణని మతకములిట్టివే
చలివాపి సతులనాసలురేచఁ జూచుచు ॥ ఎప్పు ॥

అంగనరతులచొక్కు ఆతుమలో నుండుఁగాక
సంగడించితేనంటునా సారె సీకుచు
యింగితాన శ్రీవేంకటేశ నీకూటమిగల్గె
రంగుగ నీబోఁటిమేలు రచ్చఁబెట్టఁ జూచును. ॥ ఎప్పు ॥ 173

మాళవశ్రీ

మఱియేఁటి సుద్దులు మమ్మేమడిగేవు నీవు
మెఱసి మీయిక్కువలు మించెను దోమచ్చై ॥ పల్లవి ॥

యింతని నీవు చూచితే నింగితాకారమెరిఁగి
చింతతోడఁ దలవంచి సిగ్గువడెను
వింతగానందుకు నీవు వెడనవ్వు నవ్వితివి
పొంతనే కమ్మర నాకె బొమ్మల జంకించెను ॥ మఱి ॥

పదఁతిని దగ్గరితే భావమెల్లాఁ దెలుసుక
చిడుముడి తమకానఁ జెమరించెను
బడినే అందుకుఁ బూవుఁబంతి నీవు వేసితివి
వాడిఁ బెట్టుకొని యాకె వుద్దండాన మొక్కెను ॥ మఱి ॥

అంగనఁ గాఁగిలించితే ఆయములంటే కరఁగె
సంగతిగాఁ బవళించె శయ్యమీఁదను
అంగవించి శ్రీవెంకటాధిప నీవు గూడితివి
వుంగరములాకెవేళ(ళ్ళ?)నొగి మార్పులాడెను. ॥ మఱి ॥ 174

230-వ రేకు సామంతం

ఏమని భావింతు నిన్ను నెంతని సంతోసింతు
శ్రీమంతుఁడ నన్నుదిద్దే చేఁతోయిది ॥ పల్లవి ॥

కాంతుఁడ నేనెంతాడినా గక్కదలవు నీవు
యెంత రాతిగుండెవాఁడ వేమి చెప్పేది
కాంతుఁడవో గట్టువాయిజాణతనమో యిట్టె
మంతుకెక్కించే నామీఁది మన్ననో యిది ॥ఏమ॥

దిట్టనై నేజంకించితే తెమలవేమిటా నీవు
యెట్టి చలపాదివాఁడ వేమి చెప్పేది
గుట్టు నీకింతగలదో గుణము చండివడెనో
గట్టిగా నన్నీదేర్చే కరుణో యిది ॥ఏమ॥

విగ్గె నేఁగాఁగిలించితే బెగడవేమిటా నీవు
యెగ్గులెంతెంచనివాఁడ వేమి చెప్పేది
సిగ్గరితనమో నేఁడు శ్రీవెంకటేశ నీనవ్వో
కగ్గులేకేలితివి నాకన్నవరమో యిది. ॥ఏమ॥ 175

శుద్ధవసంతం

చెప్పకున్న దోసము చేఁతలెరిఁగినవారు
కప్పిన సంతోసాలఁ గందువలెరఁగరు ॥పల్లవి॥

కన్నెలాల మీరిద్దరు కాఁగిలించేరు చుట్టాలై
పిన్నలు చన్నులొత్తినే పెరిగేపొద్దు
మున్నాడి యొక్కరొక్కరు మొక్కలాదేరప్పటివి
కన్నచో గోళ్ళుదాఁకినే కదువాఁడిపొద్దు ॥చెప్ప॥

దిట్టలై ముచ్చటలుగా తీపులు మాటలాడేరు
యిట్టె తేనెగారీ నిప్పులెర్లించే (?) పొద్దు
చెట్టపట్టాలు వట్టేరు చేరి పిరుఁదులురాయ
బటబయలయ్యీ మరుబంట్లు వారేపొద్దు ॥చెప్ప॥

బంతినే మీరిద్దరును పాదుగాఁ గూచుండేరు
గుంతలయ్యీఁ బరపెల్లాఁ గూడేటిపొద్దు
యింతలో శ్రీ వేంకటేశుఁడెనసె నిన్నునూ నన్నూ
రంతుగా మాచేనాడించే రాజసమీపొద్దు. ॥చెప్ప॥ 176

కాంబోది

ఎట్టుసేసినాఁ జేయుమిక నాతఁడల్లవాడే
పట్టరాని వ్రతముతో పానుపుపైనే ॥ పల్లవి ॥

కప్పురపుమోవి నీవు కాంతునికిఁ జూపఁగాను
దప్పిదేరీ నాతఁడదే దవ్వులనుండే
చెప్పరానిచేఁతలు చేరి నీవు సేయఁగాను
చిప్పిలీ నీరతులను చిత్తములోనే ॥ ఎట్టు ॥

చన్నులఁ బయ్యద నీవు జారఁదోయఁగా నతఁడు
కన్నుల పండుగసేసీఁ గదనుండే
వెన్నెలనవ్వులు నీవు వెదచల్లఁగాఁ జూచి
మిన్నక మోమునవెల్లా మించీని కళలు ॥ ఎట్టు ॥

దివ్వన దగ్గరి నీవు శ్రీవేంకటేశుఁ గూడఁగా
జవ్వనాన ఫలమంది సరసనుండె
రవ్వగా సరసము నీరసముగా నాడఁగాను
బువ్వపువిందులు చేత భోగించీ నిపుడు ॥ ఎట్టు ॥ 177

పాడి

చూడ నిట్టున్నాఁడవు సోదించి చూచితేను
మాడకు వేసరిఁ దెచ్చే మతకమెరఁగను ॥ పల్లవి ॥

తగిలి యెవ్వతెమైనాఁ దప్పక నిన్నుఁ జూచితే
జిగురంటినట్టేకాక చేరి పాసీనా
మగువ భ్రమయించును మగవాని నందురు
మగువల మించితివి మహిమ చెరఁగను ॥ చూడ ॥

నిఁటుకత్తె యెవ్వతైనా నీతోను మాటాడితే
వేఁటమేకమౌఁగాక వేరె పాసీనా
మాఁటల పందిలివెట్టు మానిని యందురుగాని
మాఁటల గుళ్ళుగట్టి మము నింతసేసేవు ॥ చూడ ॥

పొలసితే నీ ముందరఁ దొరాక యెవ్వ రైనా
వలలకు లోనేకాక వసిఁ దాసీనా
యిల లక్ష్మి శ్రీ వేంకటేశ నీ వురమెక్కెను
మలసి నా వురమెక్కి మన్నించు పెరఁగను. ॥ చూడ ॥ 178

సాళంగ.

మొగమోటమున నీకు మొక్కే నేను
తగవులఁబెట్టుకొని దగ్గర నున్నాఁడవు ॥ పల్లవి ॥

పెరుపుగల మగువ నిన్నుఁ బిలిపించితేను
వొరుపుగలిగినాపె వొద్దఁ గూచుండె
మేర మీరి నవ్వునాపె మెలుఁతను దూరరాదు
నీనువంకతుంగవలె నీవున్నాఁడవు ॥ మొగ ॥

నిన్నుల గొప్పలైనాపె గక్కన సన్న సేసితే
చన్నులు పిన్న లైనాపె చల్లె వలపు
నిన్నుఁ జైకొనఁగరాదు నెలఁతఁ బొమ్మనరాదు
అన్నిటా రొంపికంబమవై నీవున్నాఁడవు ॥ మొగ ॥

ఆసలు సోఁకించినాపె అట్టె నిన్నుఁ గూడితేను
మాయలు నేరిచినాపె మరిఁ గూడెను
యీయెడ శ్రీ వెంకటేశ యిద్దరి మిమ్మనరాదు
పాయక నా వురముపై పంతాననున్నాఁడవు. ॥ మొగ ॥ 179

మెంచబౌళి

ఎవ్వరు బుద్దిచెప్పేరు యిద్దరికి మీకు నిఁక
అవ్వల నివ్వల నీవే ఆదరించు మీపెను ॥ పల్లవి ॥

ముచ్చరపు సతులతో మారుమలతువుగాక
యిచ్చకపు సతితోడ నింతగలదా
తచ్చి నీకు కుంచవేసి తలవంచుకున్నదాపె
నుచ్చి నీవై తే మోనావ గుట్టువనున్నాఁడవు ॥ ఎవ్వ ॥

పంతపు వనితలనె పైపై సాదింతువుగాక
చింతించే నీవద్దిచెలిఁ జిమ్మిరేఁతురా
మంతనాన విడెమిచ్చి మానాన మణఁగినాపె
రంతుల నీపై తేను రాజసముచూపేవు ॥ ఎవ్వ ॥
వేసాల మగువలతో విఱ్ఱవీఁగుదువుగాక
ఆసపడ్డకాంత నింత అలయింతురా
పాసిన కాఁకలుదీర పాదములొత్తీనాపె
శ్రీసతీశ కూడితివి శ్రీవెంకటేశుఁడవు. ॥ ఎవ్వ ॥ 180

231-వ రేకు కన్నడగౌళ

ఎవ్వరి నేమడిగేవు యేమని చెప్పేము నేము
జవ్వనపు నీ పంతము సంగడినేవున్నది ॥ పల్లవి ॥
పడఁతి మాటలలోని భావము దెలుసుకొంటే
అడరిన నీ మోహమందేవున్నది
తడఁబడే మతిలోని తలఁపు దెలుసుకొంటే
విడువని నీ నేర్పు వెనకనేవున్నది ॥ ఎవ్వ ॥
అంగన నవ్వునవ్విన ఆయము దెలుసుకొంటే
అంగవించే నీ భోగ మందేవున్నది
సంగడినాడే సరసములే తెలుసుకొంటే
చెంగటి జాణతనాలు నీ చేతిలోనేవున్నవి ॥ ఎవ్వ ॥
యింతి కాఁగిలించుకొన్న యితవు దెలుసుకొంటే
అంతటివేడుక నీ యాత్మనున్నది
వంతుల శ్రీవెంకటేశ వనితఁ గూడితివిట్టే
మంతనాలన్నియు నీ మర్మములోనున్నవి. ॥ ఎవ్వ ॥ 181

రామక్రియ

ఇంక నేమిసేయఁగల మింతకంటే రావయ్య
అంకెల మా యింటిలోని కాసపడ్డవారము ॥ పల్లవి ॥

అంగన లేమిటివారు ఆయము నీ చేనున్నది
సంగతెరిఁగి నడపే సరవి నీది
వుంగిటిగాఁ గోపగింతు మొకమారు నవ్వుదుము
యెంగిలిమోవి బత్తేల నేలుకొన్నవారము ॥ ఇంక ॥

ఎడఁతు లెంతటివారు భావము నీ నేర్పినది
విడువక భోగించే వేడుక నీది
చిదుముది జంకింతుము చెక్కులొట్టినొక్కుదుము
తొడసోఁకిన జీతాలదొమ్మిపౌఁజువారము ॥ ఇంక ॥

వనిత లెందలివారు వలపు నీ వసముది
ననుపుగాఁగూడిన యీ నటన నీది
కొనగోరంటింతుము మొక్కుదుము శ్రీ వెంకటేశ
వొనరిన నీ రతుల వూడిగపువారము. ॥ ఇంక ॥ 182

ఆహిరి

మానివినింతే నేను మన్నించవలదా
యేనాట నావల్ల గుణమీపాటి చాలదా ॥ పల్లవి ॥

తనువు నీకప్పగించి తమకాన భోగించఁగా
మనసేమి సోదించేవు మరియూనన్ను
ఘనులకు విమ్మపండు కానుకగాఁ బెట్టితేనే
తనివొంది పదవులు తామే యొసఁగుదురు ॥ మాని ॥

చూపులు నీపైవిలిపి సుద్దులు నేఁ జెప్పఁగాను
తీపు లేమి వెదకేవు దిష్టించి నన్ను
మేపుమీరిన దొరలు యేపాటినుతించినాను
పైపై నందుకులోనై పమ్మి కరఁగుదురు ॥ మాని ॥

అన్నిరతులకులోనై అట్టే చొక్కించఁగాను
చన్నులేల గోరూఁదేవు సారెకు నన్ను
యిన్నిటా శ్రీ వెంకటేశ యీ కతలు నీచెలుల
కెన్నికతో నానతిమ్మా యిట్టే విన్నుమెత్తురు. ॥ మాని ॥ 183

మధ్యమావతి

ఇట్టె (నే?) నీసవెట్టి నీవు యేమనేవా నీవన్నులు
బట్టగుత్తకై వారు ఫలమందుకుందురా ॥ పల్లవి ॥
యేలుకొన్నవాఁడవు చన్నెంత దిగవిడిచేవు
చేలకొంగువట్టి యింత నేతువుగాక
బాలకి యెంత సిగ్గువడినాను నీకేమి
కూలిచ్చినవారు వనిగొనక విడుతురా ॥ ఇట్టె ॥
మాటలాడినవాఁడవు మన్నించి యేలపాయ్యేవు
వాటముగా నియిచ్చను నేత్తువుగాక
నీటులోడ వేడుకకు నిద్రించితే నీకేమి
గూఁటనున్నపక్షి చేతవేఁటాడ లోఁగేరా ॥ ఇట్టె ॥
కూడినవాఁడవు నామై గోరూఁదకేల చిక్కేవు
మేడెపురతిఁ జొక్కించి మీఁటువుగాక
నీడనె శ్రీ వెంకటేశ నే గలసితే నీకేమి
వాడుఁజేన వానగురిసి వరదవారించునా ॥ ఇట్టె ॥ 16

కన్నడగౌళ

హత్తి రాజసపువాఁడ వయినాఁగాని
చిత్తమువచ్చినయట్టు సేతువుగాని ॥ పల్లవి ॥
చనవు గలిగేనంటా సారె సారె మాటలాడె
విని విని నీవేమి వేసరకుమీ
మనసునఁ గలదెల్లా మరిదాఁచనే నీకు
మునుకొన్న సతులకు ముచ్చట స్వభావము ॥ హత్తి ॥
విందిన మందెమేళాన నీతో సరసమాడేను
అందనే అందుకు లోనై అలయకుమీ
వుందిన దున్నట్టేకాని వూరకే కల్పించనోప
నిందు గరితెలాడితే నిజమునిష్ఠూరము ॥ హత్తి ॥

కాతరాన నిన్ను నిట్టే కాఁగిలించుక కూడితి
నాతమకములుచూచి నవ్వేవు సుమ్మీ
ఘాతల శ్రీ వెంకటేశ కైకొంటివి నిన్ను దూర
రాతిరిఁబగలునుండి రతులఁ జొక్కితివి. ॥ హత్తి ॥ 18॥

దేసాళం

అవునే యింతేసి నేసేవపుడే నీవు
చవులునేసి యిచ్చేది జవ్వనమేకాదా ॥ పల్లవి ॥

సిగ్గువద్దవారికిని చెక్కిటి చేయేమరఁగు
దగ్గరి రాఁగదవే ఆతఁడు విల్చిని
కగ్గులేక నీవంటి కన్నెలేకారా పతిని
యెగ్గులుఁ దప్పులుసోఁక నెలయించేవారు అవు

నెలవి నవ్వేవారికి చేతిమొక్కులే మరఁగు
తలఁగకుండఁగదే ఆతఁడు ముట్టీని
మొలచిన నీవంటి ముగ్ధలేకారా పతిని
తెలిపి రతికిఁదీసి తెమలిఁచేవారు ॥ అవు ॥

కాఁగిటఁగూడేవారికి కనురెప్పలే మరఁగు
వీఁగకువే కూడెను శ్రీ వెంకటేశుఁడు
మాఁగినమోవి నీవంటి మానాపతులేకారా
రాఁగలై యీతనిఁ బొంది రవ్వకెక్కినారు ॥ అవు ॥ 18॥

232-వ రేకు సాళంగనాట

ఇన్నాళ్ళు నెరఁగమైతి మిదివో తాను
పన్నుక వూరక వొదఁబరచీఁ దాను ॥ పల్లవి ॥

తలఁపే తెలిసితేను తాఁ దానే కదవే
నలువంక నూరకే నవ్వీఁ దాను
వెలియల్లాఁ జూచితేను వెల్లవిరి గదవే
పిలిచి నాతో నానపెటుకొనీఁ దాను ॥ ఇన్నా ॥

అడుగఁబోతే సుద్దులు అంతా మేలేకదవే
  కొడిమె లెంచేనంటేఁ గొంకీఁ దాను
చిదుముడి మొక్కితేను సిగ్గు రేఁగీఁ గదవే
  బడిబడి మీఁదటికి బాసచేసీఁ దాను ॥ ఇన్నా ॥

కన్నుల నేఁ జూచితేనే గట్టియాయఁ గదవే
  యిన్నిటా శ్రీవెంకటేశుఁ డెనసెఁ దాను
విన్న వినికెల్లా నేఁడు వేడుకలే కదవే
  మన్ననలు నాకిచ్చి మచ్చికాయఁ దాను. ॥ ఇన్నా ॥ 191

ముఖారి

ఇందుకుఁగాఁ బ్రతివాదాలేలే విభునితోడ
  పందెమువలె గెలుపు పైపైనేవుండును ॥ పల్లవి ॥

మచ్చికసేసీ నతఁడు మారుమాటాడకువే
  కుచ్చిపట్టి కాఁగిలించికూడె నిన్నును
వచ్చిరాని పందెమువంటిచే యీవలపెల్లా
  కొచ్చి లోలోఁ దలఁపించుకొంటాఁ దానుండును ॥ ఇందు ॥

వెక్కులునొక్కీ నతఁడు చెమరించీ తిట్టకువే
  పక్కన నిట్టెకాఁగిటఁబట్టీ నిన్నును
చక్కెరబొమ్మవంటిది చవిగొంచే నీవలపు
  యెక్కడఁ జిక్కించుకొన్నా నింతాఁ దీపైవుండును ॥ ఇందు ॥

మేలెను శ్రీవెంకటేశుఁ డెగ్గులేమీ నెంచకువే
  లాలించె రతులఁ బెక్కులాగుల నిన్ను
పాలజలధివంటిది పచరించిన వలపు
  వేళ నెంతవాడినాను వెలితిగాకుండును. ॥ ఇందు ॥ 188

రామక్రియ

ఏమనునో దగ్గరఁబో యీవేళ నేఁ జెనకితే
  కామించి కామాంధకారాననున్నాఁడు ॥ పల్లవి ॥

నవ్వు నవ్వనోప నానాలికాఁడు రమణుఁడు
అవ్వల నేమనునో యనీకాక
దివ్వెత్తుఁ బొద్దుదాఁకా తిరిగివచ్చి యింటిలో
వువ్విళ్ళూరుచు నసురుసురై వున్నాఁడు ॥ ఏమ ॥

పంతమాడనేర నాపల్లటీఁడు నాయకుఁడు
అంతరంగము దెలిసె ననీకాక
బంతుల చుట్టాలకెల్లా పనులెల్లా జేసివచ్చి
అంతటఁ బానుపుమీఁద నలసివున్నాఁడు ॥ ఏమ ॥

కమ్మి చూడనోప నాగబ్బి శ్రీవెంకటేశుఁడు
అమ్మలాల నన్నుఁ గూడే ననీకాక
: మ్మతించి సతులతో స ములు నేసివచ్చి
కుమ్మరింపు సిగ్గులతో గుట్టననున్నాఁడు. ॥ ఏమ ॥ 19॥

సౌరాష్ట్రం

నామర్మమిట్టిది యిఁక నీమర్మమానతీరా
యీమేరఁజూచినవారి కెంతబంటోయిఁకను ॥ పల్లవి ॥

ముక్కువ నీతో నేను మాటలాడినంతలోనే
పుక్కిటిబంటె (టా?)యరా పూఁచి వలపు
చెక్కుల చెమటలెల్లా చెరువుల వానలాయ
యిక్కడ నన్నుఁ జూచి నీకెంతబంటో యిఁకను ॥ నామ ॥

కన్నుల నీరూపుచూచి కరఁగి గుండెలుమోఁచి
చన్నులఁబంటె(టా?)యరా సరివలపు
వున్నతిఁ మోవితేనియ లువ్విళ్లూరఁగఁ జొచ్చె
యిన్నిటా నా జోడై తి వెంతబంటోయిఁకను ॥ నామ ॥

కలసి నీవద్ద నేను గటిపీఁటపైఁ గూచుండి
నొులబంటియాయరా యిమ్ముల వలపు
కులికి శ్రీవెంకటేశ కూడితివి వయోమద
మెలమి మడుగులుబ్బె నెంతబంటోయిఁకను. ॥ నామ ॥ 19॥

కాంబోదిమలహరి

ఇన్నాళ్లనెఱఁగమైతి మింతేసిసుద్దులు
విన్నవి రాఁగారాఁగా వెల్లవిరులాయను ॥ పల్లవి ॥

ఇంతనాన నీతోను మాటలు నేనాడిన
యింతులెల్లా నాడుకొనే రిదేమయ్యా
చెంతల నీవింతేసి సిగ్గులు విడిచితేను
కాంతలు నీతో పొందుగావించుటే నేరమి ॥ ఇన్నా ॥

అతివేళ నామేనరచించిన నీచేఁతలు
సతులెల్లా సోదించేరు సారెసారెకు
యితవై నీవాడికకు యింతేసి వెరవకున్న
హితులాడిగాలు నేయనేఁటికి నీయెదకు ॥ ఇన్నా ॥

పసుపున నీవు నేను నవ్వీననవ్వులకును
వనితలెల్లా మెచ్చేరు వద్దనున్నట్టే
యెనసితివి శ్రీ వెంకటేశ నన్నింతేసిగాను
చనవరులకును మ్ప్రీతియాయ నిపుడు. ॥ ఇన్నా ॥ 191

ఖారి

జిగురువంటివాఁడవు చెలులంగటే విడువవు
అగపడి యింటివారు అన్నంతాఁ గలిగెను ॥ పల్లవి ॥

చక్కని నీమాటలకే చెమరించె మ(మే?)నెల్లా
తక్కిన చేఁతలు వింటే తలఁపెట్టానో
అక్కజపు నీవినయ మాయనాయఁ దనిసితి
మొక్కెనన్నా విడువవు మొలవట్టేవిపుడు ॥ జిగు ॥

వెడ నీ నవ్వులకే వెరగందె నిలువెల్లా
అదరి నీవద్దనుంటే నాస యెంతౌనో
మిదిమాలపు నీమెచ్చు మేలుమేలు కైకొంటి
వడి నోపనన్నాఁబోవు వచ్చి కాఁగిలించేవు ॥ జిగు ॥

కన్నుల నీచూపులకే గరివడఁ బులకించె
చన్నుల నిన్నొత్తేను చవి యేరీతో
పన్నిన శ్రీవెంకటేశ బాపు బాపు కూడితిమి
సన్న సేసినాఁ గొంకవు సారె మన్నించేవు. ॥ జగు ॥ 192

౫౩-౬ రేకు శంకరాభరణం

నేరుపరి విన్నిటాను నీకు నే లోను
కారముగాదు కప్రము కానీవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

ఎలుక నేరిచితేను బయలెల్లాఁ బందిలి
చలము సాదించితే శశియేరవి
యెలమి నీమాటలకు నెదురాడగలనా
కలసి కాఁగిలించేవు కానీవయ్యా యిఁక ను ॥ నేరు ॥

పేసరక నిలిచితే పేఁగైనఁ జుఱువే
రాస దంచదొరకొంపే రాయేపింకి
ఆసపడి నీ వున్నందు కడ్డ మాడఁగలనా
కై సేసుక నన్నంటేవు కానీవయ్యా ॥ నేరు ॥

గారవించి కూడితేను కాఁగిలే చెమటనీరు
గోర గీరఁబోతేను గుంతేయేప
సారపు శ్రీవెంకటేశ సన్న సేయఁగలనా
కారణానఁ గూడితివి కానీవయ్యా. ॥ నేరు ॥ 193

నాట

ఏఁటికి దగ్గరేవయ్యా యిదేమి నీవు
మోఁటునసుందానఁ జన్నుమొనలు దాఁకీవి ॥ పల్లవి ॥

పచ్చని చీరగట్టిన బలుదొరనంటానే
కుచ్చుల పిలిచుంగుల కొంగువట్టేవు
దిచ్చరి చెంచువారికి దేవరకు నేమిపని
ముచ్చట లాడఁగఁ జన్నుమొనలు నాఁటీని ॥ ఏఁటి ॥

రొమ్మునఁ బూసగల వురుటు నాయఁడనంటానే
బిమ్మరపోవుచు మాపై నొరగేవు
దొమ్ముల మేసువారికి దొడ్డవారి ఁటిమాట
ముమ్మాటికి విను చన్నుమొనలు దాఁకీని ॥ ఏఁటి ॥

వెక్కసపుకొండపై శ్రీ వెంకటేశుఁడనంటానే
కక్కసించికూడి మమ్ముఁ గాఁగిలించేవు
తక్కక మంకువారికిఁ దగు గొల్లఁడ నీపొందు
మొక్కలీఁడ నాచన్నుమొనలు దాఁకీని. ॥ ఏఁటి ॥ 194

భైరవి

మఱి యేమిసేసునే మంచిపే యన్నిపనులు
వెఱపులెల్లాఁ దీర వేఁడుకొనీఁగాక ॥ పల్లవి ॥

ఆసగలిగినవాఁడు ఆతఁడు నీయడకును
వేసరునా మీఁద మీఁద వేఁడుకేకాక
రాసికెక్క నంతేసి రతి నలయింతువట
మోసపోయీనా నీకు మొక్కేఁగాక ॥ మఱి ॥

పైపై వలచినవాఁడు పంతపు నీచేఁతలకు
కోపగించునా మరిఁ గోరేదేకాక
తీపుమోవితేనెలిచ్చి తెలిపి చొక్కింతువట
వోపననినా నిన్ను వొడఁబఱచీఁగాక ॥ మఱి ॥

కాఁగిటఁ గూడినవాఁడు కడు నీనగవులకు
లోఁగీనా యెంతైనా లోఁగొనీఁగాక
చేఁగదేరఁ గూడితివి శ్రీ వెంకటేశ్వరునట
దాఁగీనా నీయింపులకుఁ దమకించీఁగాక. ॥ మఱి ॥ 195

శ్రీరాగం

అలయఁగఁ బొద్దులేదా అప్పటిసేసు
చలివాసె లేవయ్య జాగులెంవాఁకాను ॥ పల్లవి ॥

అంగమెల్లఁ జెమరించె నట్టె గంధము గరఁగె
సింగారించుకొన్న కొప్పు చీఁదరరేఁగె
యెంగిలి వాయఁగ నీకు నిదే జలకమువట్టె
సంగతిగా లేవయ్య జాగులెందాఁకాను ॥ అల ॥

పులకలు గడునిండె బుసకొల్లు చెలఁగె
తెలుపెక్కె కనుచూపు తేటవారెను
బలుపుసత్తువరాను పాలునేయిఁదెచ్చితిని
సళుపక లేవయ్య జాగులెందాఁకాను ॥ అల ॥

మోమునఁ గళలుమించె మోవిపై చేఁతలురేఁగె
నాముతో శ్రీవెంకటేశ నన్నుఁ గూడితి
చేముట్టిచ్చే మాటుమంచు పెనకుల నాతోపొందు
జామాయను లేవయ్య జాగులెందాఁకాను ॥ అల ॥ 196

సామంతం

ఆసతి మరఁగువాఁడ వన్నిటా నీవు
మోసపోక నీవాపె ముదులదేరాదా ॥ పల్లవి ॥

నేపట్టేవు నీకు నేఁ జెప్పినట్టు సేనేఁగాని
ఆపె నడిగి రారాదా ఆమాటే
చూపితేవు నీచేఁతరుఁ దొరలకుండాననంటా
చాపలాన నీవాపెను సమ్మతింపించరాదా ॥ ఆస ॥

పైకొనేవు నీకు నేఁ బసులునేసేఁగాని
ఆకాంతఁ దోడితేరాదా అప్పణగాను
కాకరివై దూరేవు గక్కన విదెమీనంటా
పోకులఁబోక నీవాపెఁ బూఁటవెట్టరాదా ॥ ఆస ॥

పూవులవేసేవు నీకు పొందై వుండేఁగాని
ఆవనితఁ గూడరాదా అప్పుడే ముందే
శ్రీవెంకటేశ నన్నుఁ జెందితివి ఆలనంటా
కావించే(చా?)పెకుఁ జెల్లెలిఁగా నన్నుఁ జేయరాదా ॥ ఆస ॥ 197

గౌళ

ఎవ్వరికిఁ గలదమ్మ యిటువంటి నేరుపు
దవ్వులనుండఁగా నీవు తావులిచ్చేవు ॥ పల్లవి ॥

వెలఁదు లెవ్వరిఁగన్నా వింతలేదుగాన నీకు
సులభాననే దొరకుఁ జుట్టరికము
మలసి చల్లలమ్మేక మంచినుండిరాఁగానే
కలపుకోలుఁదనానఁ గాఁగిలించేవు ॥ ఎవ్వ ॥

అంగనలఁ గంటే వావులట్టే నీకు దొరకుఁగా
చెంగటనే చెట్టువఁ జేటఁదేసి
ముంగిటనే పాలుగాఁచి మూలఁ దోడంటువెట్టఁగా
సంగతిగా నప్పుడే మంచముపంచేవు ॥ ఎవ్వ ॥

పొరుగు సతులుండితే పొరచి వేడుకలాఁగా
దొరకొలువానికిఁ బొందులు వాఁతే
యిరవై శ్రీవెంకటేశ యిటు నన్నుఁ గూడితివి
తెరవేసి వన్నెల తీపుచల్లేవు ॥ ఎవ్వ ॥ 198

234-వ రేకు కేదారగౌళ

ఎందువోయితి విందాఁకా యెక్కడనుండె నీనేర్పు
బందెకు నప్పనాతని పట్టుకుండవలదా ॥ పల్లవి ॥

నేనాతనితో నవ్వితే నీకేలే చింత
నాననిచ్చి నీవూఁ గొంత నవ్వరాదా
సానఁబెట్టె(ట్టి?)తఁడు చూపు జళిపించేయపుడు
మానుపరాదా నీమగని సన్నలను ॥ ఎందు ॥

చెక్కాతని నేనొక్కితే చిమిదేవదేమే
చిక్కనిచ్చి నీవూఁ జేఁత సేయరాదా
మక్కువ నాతఁడు నామర్మమంటేడుపుడు
నిక్కి కోపగించరాదా నీపతినెమ్మెలను ॥ ఎందు ॥

కలసితే నీవితని గద్దించే దెవ్వతవే
వలసినప్పుడు నీవూ వంచుకోరాదా
యెలమి శ్రీవెంకటేశుఁ దెలయించేయపుడు
వలపించి నీవిభుని వంకలొత్తరాదా. ॥ ఎందు ॥ 199

సాళంగం

నీయితవు దెలియక నే వేగిరపడరాదు
యీయెడ నీయాలనై యింటనే వుందానను ॥ పల్లవి ॥

సారె నేనప్పైన ... చలువో ...
ఆ...తి నీమతిఁ గల... వయ్యా
...రుకొద్ది తామరనై ...లోఁ బొందునేనేను
పేరబెట్టితేవలపు పిండఁతేనిప్పటి ॥ నీయి ॥

పలికేటి నామాట పలచనో చిక్కనో
అలరి నీకుఁ దోచినట్టానతీవయ్యా
బలిమికొద్ది పంతానఁ బట్టి నిన్నుఁ బెనఁగేను
వలచినవలపులు వచ్చినంతేలాభము ॥ నీయి ॥

కూడినట్టి నాకూటమి కొసరో పిసరో
ఆడినంతా నియ్యకొనే నానతీవయ్యా
వేడుక శ్రీవెంకటేశ వెన్నకొద్దేనెయ్యా
తోదరాఁగా వలపులు తూరినంతేవాకిలి. ॥ నీయి ॥ 200

సామంతం

వలెఁగా యివిగొన్ని వట్టివేసాలు
అలసితివన్నిటాను ఆయనాయలేవే ॥ పల్లవి ॥

చిక్కని చెమటలకే సిగ్గులు వడేవు నీవు
యెక్కువనిట్టూర్పులకు నేమి నేనేవే
నెక్కొన్న రతిచిన్నలు నీతలనే వేగెనటే
ముక్కునటంటి భోగించే ముగుదువా నీవు ॥ వలె ॥

అలకల చెదరకు నట్టే సిరసు వంచేవు
యెలమిఁ గన్నులతేట లెందుఁబెట్టేవే
నెలకొన్న యీవన్నెలు నీవల్లనే వచ్చెనటే
కలగంపగాఁ గలసే కన్నెవానీవు ॥ వలె ॥

బొట్టు చెదరినందుకు పొంచి తెరలువేసేవు
యిట్టె నీమోము కళలెట్టు దాఁచేవే
నెట్టన శ్రీవెంకటేశు నీవేకూడితివటే
పటము గట్టక పొందే బాలవా నీవు. ॥ వలె ॥ 201

ఆహిరి

తప్పులెంచవని నిన్ను దగ్గరితి నిటుగాక
వొప్పగించే బీరాల కోపుదునా నేను ॥ పల్లవి ॥

చిక్కని నీనవ్వులకు చేసేటి చేఁతలకు
మెక్కువగా సింతేసి మోహించితిఁగాక
తక్కుల నీగుట్లకు తచ్చన సన్నలకు
వొక్కమాఁటే యీపనులకోపుదునా నేను ॥ తప్పు ॥

కన్నుల నీమొక్కులకు కరుణారసానకు
కన్నెనయ్యే నీకు తాళి గట్టితిఁగాక
మిన్నక నీమేకులకు మేరలు మీరుటకు
వున్నతి నీరాఁపులకు నోపుదునా నేను ॥ తప్పు ॥

కలిసితివి రతికిఁ గడలేని మన్ననకు
పిలిచి నీకే సేస వెట్టితిఁగాక
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యిట్టి నీవినయాలకు
వొళవుగా సిగ్గువడ నోపుదునా నేను. ॥ తప్పు ॥ 202

మాళవిగౌళ

ఇంక నెంతగాఁగలదో యింతివల్ల నీకు
సంకుఁజక్రాలచేతుల సరుసకువచ్చెను ॥ పల్లవి ॥

నల్లగలువలవంటి నాతిచూపు నీమైనంటి
నల్లనాయ నిలువెల్లా నాథుఁడ నీకు
వెల్లువైన వలపులు వేడుకల నీపైనోఁకె
వెల్లియేరు పాదముతోఁ విభుఁడవు నైతివి ॥ ఇంక ॥

బంగారువంటి రూపుపడఁతి పొందుసేయఁగ
బంగరుదట్టిగురుతుపతివైతివి
సంగతిగాఁ దామరలసరవిపాలుమోఁచి
అంగజగురుఁడ జలజాక్షుఁడవైతివి ॥ ఇంక ॥

వేవేలుమాటలనేర్పువెలఁది కాఁగిటఁగూడి
వేవేలు పేళ్ళు గలిగె వెన్నుఁడ నీకు
భావించఁ గొండలవంటి బలు కుచములునాఁటి
శ్రీ వెంకటేశుఁడవై సిరుల ఓంచితివి. ॥ ఇంక ॥ 203

భైరవి

సంగతి గానిపనికి సాకిరున్నారా
అంగవించి విడెమీఁగా నదేమంటిఁగాక ॥ పల్లవి ॥

సమ్మతించినమాటకు జగడములున్నావా
దొమ్మిసేసి యంటఁగానె దూరేఁగాక
యిమ్ముల నేరమంటే యిప్పుదే లేదనేనా
అమ్మరో యిల్లుచొరఁగా నదేమంటిఁగాక ॥ సంగ ॥

చుట్టరికము గలితే సూడువట్టు వచ్చేనా
వెట్టికిఁ బైకొనఁగాను వేసరేఁగాక
గట్టిగానె నవ్వితేను కావని తొలఁగేనా
అట్టె సందుకొనగాను అదేమంటిఁగాక ॥ సంగ ॥

తొలుతనె చెప్పితేను తొలమని తోసేనా
బలిమిఁ బెనఁగఁగాను పదరేఁగాక
యెలిమి శ్రీవెంకటేశుఁ డిన్నిటా నన్నుఁగూడెను
అలయించఁగా రతుల నదేమంటిఁగాక. ॥ సంగ ॥ 204

౨౩౫-వ రేకు బౌళిరామక్రియ

కూరిమి సిగ్గులు తెగి కొంకనేఁటికి
యేరీతికైనా నీవు యియ్యకొనవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పట్టినదే వ్రతము పడఁతులకుఁ జలము
అట్టె పతులకుఁ జేయకపోరాదు
అట్టిది యాపె మోవిచూఱలకు నాసపడేవు
యెట్టైనఁ జేయనీ నీవియ్యకొనవయ్యా ॥ కూరి ॥

ఆడినదేమాటా అంగనలు పంతమున
నాడోడికయినా వినకపోరాదు
తోడనే మేలు(లి)యాపె తొలఁగనేవు నీవు
యేడసుద్దికైనా నీవియ్యకొనవయ్యా ॥ కూరి ॥

తలఁచినదే పొద్దు తరుణుల కాఁగిటికి
వలపులు ముదిరెను వద్దనరాదు
బలువాపెది శ్రీ వెంకటపతివి నిన్నుఁగూడె
యెలమి నన్నిటికి నీవియ్యకొనవయ్యా. ॥ కూరి ॥ 205

పాడి

ఒట్టువెట్టుకొంటే నేమి వొద్దు దోసములేదనె
వట్టివింతఁ బొరలక వద్దికి రారావా ॥ పల్లవి ॥

మలసేయప్పటివేళ మాటమాటజగడాల
అలిగి లేచిపోయితే నందుకేమి
వెలినుండి నీవేల విరహానఁ బొరలేవు
చలమొద్దు నావద్దికి సరుగ రారాదా ॥ ఒట్టు ॥

నినుఁ జూచి నవ్వితేను నిజము నెరపెనంటా
గునిసి యల్లంతనే కూచుంటివి
మనసు పట్టఁగలేక మరిమేల పొరలేవు
చనవుసేసుక నామంచానకు రారాదా ॥ ఒట్టు ॥

వేడుక యీరతి నీవె వేళమె ముందుగరఁగి
తోడనె సిగ్గులఁబొంది దూరుకొనేవు
యీడకే తెంచి శ్రీ వెంకటేశ నన్నుఁగూడితివి
మాడమాడ పంతములా మరి ము రారాదా. ॥ ఒట్టు ॥ 206

భైరవి

మూసినముత్యాలవంటి ముద్దరాండ్లము
యీసరిబేసికి నీతో నెదురాడఁగలమా ॥ పల్లవి ॥

బలిమేలనేయను పలుకకుండినవారి
అలిగేటివారులేరా ఆడువారు
చలపట్టి మాటలాడ జాణలులేరా వూరిలో
యెలమి నీతో నేము యెదురాడఁగలమా ॥ మూసి ॥

సిరసేలయెత్తవు సిగ్గువడివున్నవారి
బిరసేటివారులేరా సారెనింతులు
దొరవై పనులుగొన తొత్తులు బంట్లులేరా
యిరవై నీతో నేము యెదురాడఁగలమా ॥ మూసి ॥

కొంగులేలపట్టను గుట్టుననుండినవారి
కంగివున్నవారులేరా కామినులు
రంగుగ శ్రీ వెంకటేశ రతి నన్నుఁగూడితివి
యింగితాన నీతో నేము యెదురాడఁగలమా. ॥ మూసి ॥ 207

కాంభోది

పుట్టుభోగిజవరాలు పొలఁతి యిది
పట్టెమంచముమీఁదటఁ బవళించేదెపుడు ॥ పల్లవి ॥

కందువ నీకిందాఁకా గతులు చెప్పనేపట్టె
యెందాఁకా వేగించు నింతి నీతోను
అందముగ నిలుచుండి ఆకుమడిచియ్యఁబట్టె
కుందణపు గద్దెమీఁదఁ గూచుండేదెపుడు ॥ పుట్టు ॥

వూడిగాలునేసి నీవొద్దనుండనేపట్టె
యేదగాఁ గొలువునేసు నెదుట నీకు
పాదితోఁ బందెమువేసి పగడసాలాడఁబట్టె
అడనే వరపుమీఁద నలపారేదెపుడు ॥ పుట్టు ॥
గక్కన నీవు గూడఁగా కన్నుల జంక్కించఁబట్టె
యెక్కడగా సన్న సేసు నింతేసి నీకు
చక్కని శ్రీవెంకటేశ సమ్మతించుకొనఁబట్టె
వొక్క మలగుపై నొరగుండి నవ్వేదెపుడు. ॥ పుట్టు ॥ 208

సామంతం

అట్టె కానీవయ్య నేము నట్లానె నేనేము
గట్టియైన సతులకుగాని నీవు లోఁగవు ॥ పల్లవి ॥
కామించి నీవాకిలి గాచుక నేనుండఁగాను
నామొగము చూచి నీకు నగవురాదా
వేమరుఁ బంతములాడి వెసఁ బసులఁ గాపించే
గామిడి గొల్లెతలకుఁగాని నీవు లోఁగవు ॥ అట్టె ॥
యేపొద్దును నీరూపే యెగదిగఁజూడఁగాను
నాపొంతనేవుండి నీకు నగవురాదా
చేపట్టి మానాలుచూడ చెట్టెక్కించి వేళలు
కాపించే గొల్లెతలకుఁగాని నీవులోఁగవు ॥ అట్టె ॥
యెనసి నీకాఁగిటిలో యేపొద్దూ నేనుండఁగాను
ననుపైతే నీకింతేసి నగవురాదా
మును శ్రీవెంకటేశ యమునలోనాటలాడించే
ఘనమై గొల్లెతలకుఁగాని నీవు లోఁగవు. ॥ అట్టె ॥ 209

గుజ్జరి

అప్పుడే గెలిచితివా ఆపె వూరకుండితేనే
తప్పులు నీమీదివెల్లా దాఁచుకిట్టేవున్నది ॥ పల్లవి ॥

పలుకనేరదుగాని భావములోనిచేఁత
బెళకకుండా నట్టె పెట్టుకున్నది
అలుగకున్నదిగాని అనువువచ్చినదాఁకా
చలములు యేకతాన సాదించనున్నది ॥ అప్ప ॥

జంకించకున్నదిగాని జగడాలు కొనగోళ్ళ
యింకనెప్పుడోయని మీఁదెత్తుకున్నది
కొంకి తిట్టదేకాని గురియైన రతిదాఁకా
హొంకపు బూతుమాటలఁ బూఁచుకున్నది ॥ అప్ప ॥

పట్టువిడువదుగాని కొసరుల మొక్కులెల్లా
దట్టమై నీపాదాలకు దాఁచుకున్నది
యిట్టె శ్రీవెంకటేశ యెనసితివిందాఁకా
అట్టెవున్నది చేతలపుఁ లడుగఁగనున్నది. ॥ అప్ప ॥ 2॥

236-వ రేకు పాడి

ఇందుకుఁగా నెవ్వరూ మరేమిసేసేరు
మందెమేళమోపకున్న మరియూ మొక్కేను ॥ పల్లవి ॥

చనవు గలుగఁగానె చవిగాక వలపులు
మనసు లెరవులైతే మరిచప్పనే
యెనసితివంటా నిన్ను నిట్టె తిట్టితిఁగాక
పెనచి యెగ్గుపట్టితే బెరసి మొక్కేను ॥ ఇందు ॥

నగఁగానె సరసాన నయమెక్కుఁ దీపులు
సొగయకుండితేఁ దమచూపులేవెట్ట
తగిలితివంటా నీముందల నేముట్టితిఁగాక
బిగువింతగలిగితే పిలిచి మొక్కేను ॥ ఇందు ॥

మెఱసి కూచుండగానె మేకొను కూటములు
గుఱుతులు సోఁకకున్న కూడదువాని
నెఱి శ్రీవెంకటేశ మన్నించఁగా గూడితిఁగాక
తఱి నలసితినంటే దగ్గరి మొక్కేను. ॥ ఇందు ॥ 2॥

శ్రీరాగం

మిక్కుటపు సిరసాలు మించి మెగచాటయ్యీ
దక్కినట్టి కాఁపురానఁ దనిసివున్నారము ॥ పల్లవి ॥

కొలువుపతిమెలెల్లా గోడచేరుపులెకాక
కలయిక రతులకుఁ గారణమేమి
పిల దేల గొంగువట్టీ వద్దనరే రమణుని
తలఁగక సన్నులనే తనిసివున్నారము ॥ మిక్కు ॥

తోడునీడ సతులెల్లా తోలుబొమ్మలెకాక
వేడుక కూటములకు వెలపెట్టేరా
చూడకు మనరె వొత్తి గొలపులనాయకుని
తాదుపడ్డ ఆసలనే తనిసివున్నారము ॥ మిక్కు ॥

సిగ్గువడ్డ కాంతలెల్లా చిత్తురూపులెకాక
దగ్గరి చేఁయునేయ నమయాటలా
యెగ్గమై శ్రీవెంకటేశు నప్పటా మీరుమెచ్చరే
తగ్గక నేఁడిట్టెకూడె తనిసివున్నారము. ॥ మిక్కు ॥ 212

లలిత

ఏలపంతాలాడేవు యింతితోను
తాలు గరగించే నిన్ను అట్టునేయవచ్చునా ॥ పల్లవి ॥

మాటల దూరఁగలేక మగువ గోర నొత్తితే
నాఁటెనంటా నీవేల సన్నలఁ దిట్టేవు
చాటిచెప్పె నింతేకాక సాదుఁగొయ్యతనమున
జూటుఁ దనమున నిన్నుసూటువట్టవచ్చెనా ॥ ఏల ॥

బొమ్మల జంకించలేక పువ్వుల వేసితేను
తమ్మిమోము దాఁకెనంటాఁ దట్టేవు బొమ్మ
చిమ్మి నవ్వితేనె మాయసిగ్గుతోడి చిత్తమున
అమ్మరో నీతోడి చయ్యాటలకువచ్చెనా ॥ ఏల ॥

పేసరింపించఁగలేక వెసనిన్నుఁగూడితేను
నేసకొప్పు జారెనంటాఁ జెలరేఁగేవు
ఆసల శ్రీవెంకటేశ ఆపె నీవు నొక్కటే
దాసలు నీవిచ్చినవి ః చారించవచ్చెనా. ॥ ఏల ॥ 21?

రీతిగౌళ

కతలు పూవకపూచె కావకకాచె
రతుల మెప్పించేఁగాని రారాదా లోనికి ॥ పల్లవి ॥

చింతలేదు వింతలేదు చెక్కుచేతితో నేను
పొంత నీరూపే తలపోసేనదే
మంతనాన నీవేల మాటలనే తనిపేవు
రంతులుసేయక యింక రారాదా లోనికి ॥ కత ॥

వాడాలేదు పీడాలేదు వచ్చేవంటా నీరాకకు
తోడనే యెదురుచూచే తొలఁగకిదే
వేడగా నాకు నిట్టె యిచ్చకాలాడేవు నీ
రాడువచ్చి ముంతచొచ్చె రారాదా లోనికి ॥ కత ॥

యీసులేదు రేసులేదు యిపుడునీవుగూడఁగా
ఆసల నలపుదేరే నన్నిటానిదె
సేసవెట్టెదెందాఁకా శ్రీవెంకటేశ నీవు
రాసికెక్కితివిన్నిటా రారాదా లోనికి. ॥ కత ॥ 214

ఆహిరి

ఏమినేసినాఁ జేయనీ యియ్యకొనవే
వేమరు నింతగలదా విభునితోను ॥ పల్లవి ॥

వచ్చినట్టె వచ్చితేను వలపేపో సుఖము
హెచ్చి మాటలాడితే నెరఁగఁగాని
కుచ్చిపట్టి నాయకుఁడు కొంగువట్టి తియ్యఁగాను
పచ్చిగానుఁ బెనఁగేవు పాసివుండఁ గలవా ॥ ఏమి ॥

చెప్పినట్టు నేసితేను చిత్తమేపో చుట్టము
యెప్పుడూ నొద్దారమైతే నెరఁగఁగాని
వొప్పుగా నాయకుఁడు వొడఁబరచఁగా నీవు
తప్పులెంచే వప్పటిని తాలిమికిఁ గలవా ॥ ఏమి ॥

మెట్టినట్టె మెట్టితేను మీకు మీకేపెండ్లి
యిట్టె సిగ్గులు వదితే నెరఁగఁగాని
వొట్టుక శ్రీవెంకటేశుఁ దొనగూడె నిన్నును
గుట్టుతోడ నవ్వేవు గురిసేయఁ గలవా. ॥ ఏమి ॥ 215

శుదవసంతం

సవతి మచ్చరమున సతులదూరితి నేను
పవళించనేల నీకుఁ బంతమిచ్చేమయ్యా ॥ పల్లవి ॥

నిన్ను నంటినట్టివారు నీయంతవారు
యెన్నియైనా నేము వెంగే లేలాదేము
చిన్నఁబోవ నీకేల చిత్తమురాకున్నఁ గన
పన్నివారిమారు నీకుఁ బంతమిచ్చేమయ్యా ॥ సవ ॥

నీవూడిగములవారు నీకంటె ఘనులు
వేవేలకు వారినేల వేసరించేము
నీవు వాదనేలందుకు నేఁడుగావలసితేను
భావించి వారికి నీకు బంతమిచ్చేమయ్యా ॥ సవ ॥

నీసరిభోగపువారు నీవారు మాకును
వీసమంత పనికేల వేరు నేనేము
యీసుదీర శ్రీ వెంకటేశ మమ్ముఁగూడితివి
బాసతో నీ కింతైతే పంతమిచ్చేమయ్యా. ॥ సవ ॥ 216

237-వ రేకు నాదరామక్రియ

ఎచటనుండివచ్చితి వెదురుచూచితి నీకు
రచనమన్నించి నన్ను రవ్వగాఁజేసితివి ॥ పల్లవి ॥

కొండలరాయఁడ నన్నుఁ గోరి వలపించితివి
నిండు నాతలపోఁతలు నీకె కలవు
దండి విరహము రేఁచి తడవేలనేసితివి
అండనే నాచిరుఁజెమటది నీకె కలవు ॥ ఎచ ॥

కోనేటివిభుఁడ నన్ను గురుతుగానేలితివి
నేనెట్లనుండినాను నీకె కలవు
అనుకొని యింతేసి ఆసలనె పెట్టితివి
పూనిన పులకమోపులు నీకె కలవు ॥ ఎచ ॥

శ్రీవెంకటేశుఁడ నన్ను నేసవెట్టి కూడితివి
నీవద్ద నలసినది నీకె కలవు
కైవసము చేసుకొని కందువఁ జొక్కితివి
యీవిధాల నేభోగించే దిది నీకె కలవు. ॥ ఎచ ॥ 217

ముఖారి

కప్పురవిడెమియ్యఁగాఁ గాదనరాదు
తప్పులేదు నీయందు తగిలితి నిన్నును ॥ పల్లవి ॥

చెచ్చెర నీవు చేసినచేఁతలు వింటి నీవిందు
వచ్చెనని చెప్పఁగా వద్దనరాదు
యిచ్చకములాడేవారి నిటు రమ్మందురుగాన
విచ్చేయుమా యింటికిట్టె వింటిమి నీమాఁటలు ॥ కప్పు ॥

చెంగట నీసతిఁగంటి సిగ్గువడి అంతలో నా
కొంగువట్టఁగా నిన్నుఁ గోపించరాదు
ముంగిట వేఁడుకొంటేను మొగమోడుదురుగాన
అంగవించె రావయ్య అలుకలు దేరెను ॥ కప్పు ॥

యెంచుకొంటి నీగుణాలు యిందరూఁజూడఁగా నా
కంచముపొత్తుకు రాఁగాఁ గాదనరాదు
అంచెల శ్రీవెంకటేశ అట్టె నన్నేలితిగాన
యించుకించుకె నవ్వేను యియ్యకొంటిసుద్దులు. ॥ కప్పు ॥ 218

రామక్రియ

ఏఁటికి విచారమిఁక నాకు
 కూటములే నను గురిసేసీని ॥ పల్లవి ॥

యేపున నేనేమి నెఱఁగకుండినా
 నీపయి తలఁపులు నేర్పీని
మాపుదాఁక ప్రేమఱవివుండినా
 దాపగు వలపులు తలపించీని ॥ ఏఁటి ॥

అసురుసురయి నేనటు కనుచొక్కిన
 కొసరి కలలు మేల్కొలిపీని
ముసరుసిగ్గులె మోనాననుండిన
 పస నీపదములె పాడించీని ॥ ఏఁటి ॥

అలమితి రతి నేనలసినాను నీ
 తెలిమోవి దప్పిదేర్చీని
యెలమిని శ్రీవెంకటేశ నాకడమ
 గలిగినా నీదయగాచీ నన్నును. ॥ ఏఁటి ॥ 219

శంకరాభరణం

ఊడిగాలు నేసుకొంటా నుండనీవయ్యా
 దాడివెట్టినిన్నుఁ బట్టేదాన నీకుఁబ్రియమా ॥ పల్లవి ॥

చెప్పినట్టె యేపనైనాఁ జేయఁగాఁ గొంగు వట్టేవు
 వుప్పటించె యీపనైతె నోపఁగలనా
ముప్పిరిగొన్నసతులు ముయ్యాడువారున్నారు
 తప్పులు నిన్నుఁ బట్టేటి దానను నేఁబ్రియమా ॥ ఊడి ॥

లోనై నీకు నుండఁగాను లోనింటికిఁ బిలిచేవు
 కోనల నిందుకు నియ్యకొనఁగలనా
రానిపోని మూలలను రాజివాసాలున్నవారు
 తానకమై మారుకొనేదాన నీకుఁబ్రియమా ॥ ఊడి ॥

గందము నీపైఁ బూయఁగాఁ గాఁగిలించి కూడితివి
అందుకొని యింత అలయఁగఁ గలనా
యిందుకే శ్రీ వెంకటేశ యిదే గోపికలున్నారు
పొందువంటి రాజసపువాన నీకుఁ బ్రియమా ॥ ఊఁది ॥ 220

ముఖారి

సిగ్గువడ నీకేల చింతవేలా
తగ్గు మొగ్గులేని నీవు తలవంచ నేఁటికి ॥ పల్లవి ॥
విన్న విన్న సుద్దులెల్లా వెల్లవిరి సేసేనంటే
కన్నుల జంకించి చూచి కాఁతాళించేవు
అన్ని నీ యొకదాకిరి ఆతుమలోఁ బెట్టుకొంటే
చిన్ని నెలవుల నాపు చిరునవ్వులు ముంచెను ॥ సిగ్గు ॥
నానాటి నీగుణాలు నానించి వడిగేనంటే
కోనల ముంజేయిపట్టి గోరనొత్తేవు
పూని నీపై మచ్చరము పంతముఁ బెట్టుకుండితేను
మోనాన వాండ్లెక్కె నీమోవిమీఁద నిండెను ॥ సిగ్గు ॥
సారిది నీమనసిది సోదించి మెచ్చేనంటే
కరఁగి కరఁగి యట్టే గారవించేవు
గరిమ శ్రీ వెంకటేశ కలసితి మొక్కేనంటే
తరితీపులై చేతికి తలఁవాలై నిండెను ॥ సిగ్గు ॥ 221

దేసాళం

చిఱుత నవ్వులేల సిగ్గులు వడఁగనేల
యిటుఁ దలరాయి సేసుకొంద మిఁకలేవయ్యా ॥ పల్లవి ॥
చెప్పఁబోతేఁ బసలేవు చేసిన నీచేఁతలివి
యిప్పటి నీఁకటితప్పు లివియేకాని
వుప్పటించి యాడకుండా పొరివారికెల్లాను
చప్పుడుజాగంటవేసి చాటుదములేవయ్యా ॥ చిఱు ॥

నవ్వఁబోతేఁ బనలేదు నడవడి లోననెల్లా
పువ్వుల కురూపిదానిఁ బొందుటేకాని
రవ్వ నిన్నుఁ జేయకుండా రచ్చలోని వారికెల్లా
అవ్వల రేకలువ్రాసి అంపుదము లేవయ్యా ॥ చిఱు ॥
పట్టఁబోతేఁ బనలేదు పైపై నీనేరమి
పొట్టి చీరలుదీసిన దొక్కటేకాని
నెట్టన శ్రీ వెంకటేశ నీవు నన్నేలితివి నీ
చుట్టాలకు గురిసేసి చూపుదములేవయ్యా. ॥ చిఱు ॥ 222

238-వ రేకు బౌళి

నీతోనేల దూతికకు నిష్ఠూరము
ఆతరుణి వచ్చి మరి అన్నిఁజూచుకొనీని ॥ పల్లవి ॥
యిప్పుదేలకోపించేవు యింతితో నొకమాఁటు
చెప్పుమన్న మాఁటలాపె చెప్పేఁగాక
తప్పులేదు నీయందనీ దానికైనా సంతోసించు
ముప్పిరిగాఁ గలవెల్లా ముందరనయ్యీని ॥ నీతో ॥
గద్దించనేల నీకు కామినిని వేళచూడ
వద్దికిఁ బొమ్మనగాఁను వచ్చేఁగాక
సుద్దుల నీకులోనయ్యీ చుట్టము జేసుకోయిఁక
తిద్దుకొనేవారు గత్తై తేరీఁ దగవులు ॥ నీతో ॥
వాదులాటలేల నీకు వనిత నీగుణమిట్టె
సోదించి రమ్మనఁగాను సోదించెఁగాక
యీదెసఁ గూడితివి నీవింతలో శ్రీవెంకటేశ
పోదిగా నాపెఁగూడె పొసఁగె నీపొందులు. ॥ నీతో ॥ 223

పాడి

వట్టి వలపులుచల్లి వనితలఁ గొసరేవు
పట్టకు నీవంతేసి బలిమేల వొట్టేవు ॥ పల్లవి ॥

యెక్కని తేనెలవంటి చెలియమాటలె నీకు
చెక్కవేతి చింతలకు జిగురైయుండె
యెక్కడ నెవ్వతెయైనా నేల నీమనసు వచ్చీ
చక్కనోరకుండవయ్య సటలేల సేసేవు ॥ వట్టి ॥

వల్లెతాడువంటి వనితచూపులు నీకు
వుల్లముకోరికలకు నురులై నిల్చె
యెల్లకాంతలుండినాను యేల నీవు మెచ్చేవు
బెల్లించకువయ్య లేనిప్రియాలేల చెప్పేవు ॥ వట్టి ॥

కందువ చక్కెరవంటి కాంతకెమ్మోవి నీకు
మందువై నీకాఁగిటికి మరులుగొల్పె
యిందరి శ్రీవెంకటేశ యిటు నన్నుఁ గూడితివి
చందాలు సేయకువయ్య చవులేల చూపేవు ॥ వట్టి ॥ 224

కన్నడగౌళ

మంచివాఁడె నావిభుఁడు మగువలాల
వంచుకోవలసి తానె వలపించెఁగాకా ॥ పల్లవి ॥

మొగముచూచినవాఁడు మొదలఁ దానె కదవె
నగవురాఁగా వెనక నవ్వితిఁగాని
యెగసక్యపుదాననా యిందరు నెరఁగకుండ
అగడు సేయవలసి అనీనింతెకాకా ॥ మంచి ॥

కాఁగిలించుకొన్నవాఁడు గట్టిగఁ దానె కదవె
పాఁగిన మచ్చాలు మరి పట్టితిఁగాని
రాఁగతనముదాననా రాసికెక్కిన్నాళ్లాయ
వేఁగుసేసి మోచిదించ వింతసేసీఁగాకా ॥ మంచి ॥

చేరి కూడినట్టివాఁడు శ్రీవెంకటేశుఁడె కదె
ఆరయ నేనిపుడు నంటితిఁగాని
బీరములదాననా పెడ్లి నేఁడెలాయ
సారెసారె వేఁడుకొంటా చనవిచ్చీఁగాకా. ॥ మంచి ॥ 225

వరాళి

వేడుకకాఁడవు నీకు వెరపేలయ్యా
పాడిదప్పక యిచ్చేవు పంతాలేలయ్యా ॥ పల్లవి ॥

కాపరించి వేగినంతా కలిగిన పనులెల్లా
వేవేలుఁ జేసివచ్చి వెరపేలయ్యా
వోవరిలో నాపెంకె పొంటిఁజిక్కి యిప్పుడిట్టె
వోవలబెట్టెనంటా వొట్లేలయ్యా ॥ వేడు ॥

అంది పొంది వాడలోన అందరి యిండ్లనెల్లా
విందులారగించి వచ్చి వెరపేలయ్యా
బందెఁజిక్కినట్టు మాపరుపుపైఁ బవళించి
సందడిలో వారి వీరి సాకిరులేలయ్యా ॥ వేడు ॥

అచ్చముగా నన్నుఁ గూడి అన్నిటా శ్రీవెంకటేశ
విచ్చనవిడాయ నింక వెరపేలయ్యా
మచ్చెము చిక్కెను నీమనసు నామీఁదను
వొచ్చెములెల్లాఁ దీరె నొడఁబాట్లేలయ్యా. ॥ వేడు ॥ 226

దేసాళం

ఆడుకోకు నీకునీవే అంతేసి పంతాలు
జాడతోడ మరినవె చాలునయ్య యిఁకను ॥ పల్లవి ॥

నిగమములై తేను నిలువఁ బెట్టేవాడవు
మగువలతోఁ గల్లమాటలాడేవా
అగడై అసురకాంతలందుకు సాకిరున్నారు
జగతి సత్యము లవె చాలునయ్యా యిఁకను ॥ ఆడు ॥

పెరిమ యజ్ఞభాగాలు పెద్దవై ఆరగించేవు
అరిది వెన్నలు ముచ్చి లారగించేవా
యిరవై గొల్లెతలెల్లా నిందుకు సాకిరున్నారు
సరి నట్టి విశ్వాసాలె చాలునయ్య యిఁకను ॥ ఆడు ॥

జమళి నవ్వుతా నాకు చాఁచె హస్తాలు నీవి
కొమరెలనంటి యెత్తుకొని వచ్చేవా
సమరతి రుకుమిణి సాకిరి శ్రీవెంకటేశ
సముకమైతిమి బొంకవాలునయ్య యిఁకను. ॥ అను ॥ 227

దేవగాంధారి

ఎట్టున్నదో నీచిత్తము యెరఁగ విన్నవించేను
గుట్టున నేనుండితేను కోపముగాదుసుమ్మీ ॥ పల్లవి ॥
యెగ్గులేక పతితోడ నెటువంటి వేళనైనా
సిగ్గె మూలధనము చెలులకును
వొగ్గి నీవు సారె సారె నొడివట్టి తియ్యఁగాను
దగ్గర రానైతి నిది తప్పుగాదుసుమ్మీ ॥ ఎట్టు ॥
యివ్వల మగవారితోను మాటలాడినాను
నవ్వే మూలధనము నాతులకును
మవ్వపు సరసమున మానము సోఁకనాడఁగా
రవ్వగాఁ గేరితి నిది రాఁపుగాదుసుమ్మీ ॥ ఎట్టు ॥
సారెఁ గొప్పంటిన ప్రాణసఖునితోఁ బెనకఁగ
వోరుపె మూలధనము వువిదలకు
కోరిక శ్రీవెంకటేశ కూడి నన్ను మెచ్చఁగాను
ధీరతనుండితి నంటిదిట్టఁగానుసుమ్మీ ॥ ఎట్టు ॥ 228

239-వ రేకు హిందోళవసంతం

ఆయనాయ నుండవయ్య అన్నియుఁగంటిమి నేము
చేయి చేతఁ బట్టియ్యఁగా సిగ్గువడవలెనా ॥ పల్లవి ॥
నిగ్గుల నీవంటివారు నిజమాడి బతుకఁగా
సగ్గినవేళల నేము కల్లలాడేమా
బగ్గన నంటివి నీవు బమ్మచారి నంటాను
వెగ్గళించి పదారువేలు సతులుండఁగా ॥ ఆయ ॥

పలుమారు నీవె యింత పంతము లాడుకోఁగా
కెలన నేమిఁక మరి కిందుపడేమా
పొలసి విఱ్ఱవీఁగేవు పురుషోత్తముఁడనంటా
వొలిసి లకిమమ్మ నీవురమెక్కి వుండఁగా ॥ అయ ॥

పైపై శ్రీ వెంకటేశ పాదము నీవు చాఁచఁగా
యేపున మొక్కే వారమిప్పుడు నేమా
దాపుగ నన్నుఁగూడి ధర్మాలు బోధించేవు
యీపై యెత్తుకవచ్చిన రుకుమిణివుండఁగా. ॥ అయ ॥ 229

భైరవి

ఊరకే గడించుకొనీ వొక్కటొక్కటే తాను
మారుకొంటినంటాఁ దానే మతకానఁ జూచీనే ॥ పల్లవి ॥

తనివిదీరక వెనుతగిలితే నాయకుఁడు
యెనసి నే నమ్మనంటా నెగ్గుపట్టీనే
చనవు చేసుక మరి సరిఁ గొంగువట్టితేను
పెనఁగి పోనియ్యనంటా పెక్కులాడీనే ॥ ఊర ॥

మిట్టముఁజేసుక తన్ను సుద్దులెల్లా నడిగితే
పెట్టుకుండె నెపాలంటా బీరాలెంచీనే
వొట్టిన యాసలతోడ వొళ్ళు గాఁగిలించుకొంటే
అట్టె బలిమినేసితినంటా దూరీనే ॥ ఊర ॥

కంమవ రతికేళికి గడియ నేఁ బెట్టితేను
యిందరి నంటనీనంటా నింత నేసీనే
అందపు శ్రీవెంకటేశుఁ డప్పటిఁ దన్నుఁగూడితి(తె?)
పొందుల భ్రమించెనంటా పూఁచి నవ్వీనే. ॥ ఊర ॥ 230

సామంతం

మీలోనే కలిముదిరి మేడి దాయను
జాలిపేర నెటువలె సరసమాడేవే ॥ పల్లవి ॥

కప్పురమువంటి నవ్వు కారీని నెలవుల
గొప్పగొప్పకన్నులను కోపమేఁటికే
కుప్పె సవరపుపతిఁ గొప్పువట్టి తీసితివి
దెప్పరపు వేఁతెట్లాఁ దీయుచుకొనేవే ॥ మీరో ॥

వుట్టి తేనెవంటి మాటలూరీని పెదవుల
తిట్టులు నాలికె నెట్టు దీకొలిపేవే
పట్టి బంగారుపాదుక బలిమి మేనఁ(డి(దిం)రి
యిట్టి పంతమాతనికి నెట్టుదిద్దేవే ॥ మీరో ॥

రీతి జిరుగువంటిది రేకలు నీమేన నిపే
డాతిచన్నులనెట్టొత్తి అట్టునేసేవే
యీతల శ్రీవెంకటేశు నెనసితి వింతలోనే
నీతితో యిప్పుదెట్లా నీవుమొక్కేవే ॥ మీలో ॥ 231

సౌరాష్ట్రం

ఇదివో నీదొరతన మేఁటిదయ్యా
అదనాయ నేనేమైనా నాదఁజెల్లునయ్యా ॥ పల్లవి ॥

నాదిక్కుచూచీ నాపె నవ్వి తలవంచేవు
యీదెస నీ జాణతన మేఁటిదయ్యా
ఆదిగో నాపె దూతికనై వచ్చితి నీవద్దికి
పాదుగా నన్నింతసేసి పరాకై తివేమయ్యా ॥ ఇది ॥

మచ్చాలువేసీ నాపె మాటలాదేవు నీపై తే
యిచ్చట నీ జాణతన మేఁటిదయ్యా
నెచ్చెలింటికి రమ్మంటే నీవు నన్ను ముట్టితివి
అచ్చలాన గుట్టునేసేవదేమయ్యా ॥ ఇది ॥

వెల్లవిరినేసీ నాపె వింత నీ జాణతనాలు
యిల్లిదె శ్రీవెంకటేశ యేఁటిదయ్యా
తొల్లె యాపెఁగూడి జెల్లెల నన్నూఁగూడితి
వుల్లసాన మెచ్చేవు నీ వుపమిదేమయ్యా. ॥ ఇది ॥ 232

రామక్రియ

చలము రేఁగేదెల్లా సవతుల కింతేకాక
నెలకొనె నాతఁడిదే నెరవేరెనే ॥ పల్లవి ॥

ఘాతల నందరితోడ కడు నవ్వులు నవ్వేవు
చేతికి లోనాయఁ బతి చెల్లులేవే
పోతరించి యప్పటి విప్పుడు మారుమలసేవు
నీతితో నాతఁడుమేలు నీకె మేలే ॥ చల ॥

చెనకుచుఁ బగటుతో చెలరేఁగి వుందానవు
అనువాయ నీ బొగట (ద?) లౌలేవే
కనుసన్నఁ జెలులతో కమ్మర మాటాడేవు
చనవు నీకాతఁడిచ్చె జయము చేకొంటివే ॥ చల ॥

తావున నాకును మంచితనములు నెరపేవు
శ్రీ వెంకటేశుఁడే బుద్ధిచెప్పిలేవే
వేవేలకు రాజసాన విఱ్ఱవీఁగే వన్నిటాను
కై వసమాయ నాతఁడె ఘనురాలవౌదువే. ॥ చల ॥ 233

నాదరామక్రియ

నిచ్చలు సేవలుసేసి నేనే వేసరితి
అచ్చలానఁ దనకంటే అలసితిని ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల కాఁకలుదీర కప్పురము చరమవే
మెన్నిక నెవ్వతెకో యెదురుచూచె
సన్నలుచేసిన చేయి సకియరో పిసుకవే
పన్ని సారె వంచి వంచి బదలినాఁడు ॥ నిచ్చ ॥

పెదవికిఁ బదనురాఁ బిలిచి పన్నీరీవే
కదిసి యెవ్వతెకో కతలు చెప్పె
పొదిగినమేనఁ దట్టుపునుఁగయినాఁ బూయవే
మదనగరిడి సదమదమైనాఁడు ॥ నిచ్చ ॥

పురముమీఁదికి నెక్కె వుపచారాలు సేయవే
సొరసి చన్నుమోపు మోఁచినాఁడు
యిరవై శ్రీవెంకటేశుఁ డెనసె నాకాఁగిట
మరిగించి నన్నిట్లా మన్నించినాఁడు ॥ నిచ్చ ॥ 234

240-వ రేకు దేసాళి

కానీవయ్యా దానికేమి కర్తవు నీవు
తానకమైతిమి యింకా దండనుండేమయ్యా ॥ పల్లవి ॥

చతురుఁడ వన్నిటాను సముకాన నున్నదాన
రతికిఁ బిలువవంటా రవ్వసేసేనా
గతి నీవె మాకు మరి కాఁతాళించి సేసేదేమి
తతివచ్చినందాఁక దండనుండేమయ్యా ॥ కానీ ॥

నేరుపరి వన్నిటాను నీకుఁ గట్టితి నేఁ దాళి
చేరి మాటాడకున్నాఁ జెచ్చెరఁ దిట్టేనా
కోరినకోరిక నీవు గుంపించి సేసేదేమి
తారుకాణైనదాఁకా నీదండనుండేమయ్యా ॥ కానీ ॥

బయిపుఁడ వన్నిటాను పట్టితి వ్రతము నీకు
అలయఁ గూడితి విఁక నొఁగాదనేనా
యిల శ్రీవెంకటేశుఁడ వెప్పుడూఁ జేసేదేమి
తలఁపు నిలుపు దాఁకా దండనుండేమయ్యా. ॥ కానీ ॥ 235

నారణి

ఇల్లాండ్లెరిఁగిరా యింతేసి సోదించ
కల్లలు నిజాలుసేయఁ గడకూ నేటితువు ॥ పల్లవి ॥

చెప్పరాని కూరిమితో చేరి నావద్దనుందువు
యెప్పుడో ఆపె యింటికి నేఁగి వత్తువు
చొప్పులు నీమేన నవె చూపి చెప్పరాదు మాయ
నెప్పున నీవాళ్లి కల్ల నీవె యెరుఁగుదువు ॥ ఇల్లా ॥

అరిది నాపొత్తున నీవారగించె వుండుదువు
సరినాపె విందెప్పుడో చవి చూతువు
సరవులె అట్టున్నవి చాటిచెప్ప గురిలేదు
నిరతపు నీసుద్దులు నీవె యెఱుఁగుదువు ॥ ఇల్లా ॥
శ్రీ వెంకటేశ నన్నె చేకొని కూడుండుదువు
యేవేళనో కాఁగి చాపె కెరవిత్తువు
భావనలె యింతెకాని పచారించరాదు మరి
నీవిధములన్నియును నీవె యెఱుఁగుదువు ॥ ఇల్లా ॥ 236

లలిత

ఏడఁజూచినా నీకు నేమి బాఁతి
ఆడానీడాఁ దిరుగఁగా నగ్గువాయ వలపు ॥ పల్లవి ॥
చెంగావిమోవి నీది వెలవి నవ్వులు నావి
యెంగిలి పొత్తులపతి వేమనేమయ్యా
కొంగు వట్టేవేల నీవు కొనవేలు నేఁ బట్టఁగా
జంగిలి సతులకెల్లా చవుకాయ వలపు ॥ ఏడ ॥
చెక్కుల రేకలు నీవి సిగ్గుల రాసులు నావి
యెక్కిరింత పతివైతి వేమనేమయ్యా
కక్కసించేవు రతికి కడుఁదమకించే నేను
చక్కని యింతుల మీఁద జాజరాయ వలపు ॥ ఏడ ॥
గుట్టుతో నలపు నీది కూడిన కాఁగిలి నాది
యిట్టి శ్రీవెంకటపతి వేమనేమయ్యా
పట్టేవు నాకుచములు పయ్యద నేఁగప్పఁగాను
జట్టిగొన్న మొక్కులకు సందెఁడాయ వలపు ॥ ఏడ ॥ 237

కేదారగౌళ

నీకంటె వేగిరము నిండు నావేడుకలివి
కైకొనేఁగాని పయ్యద గప్పనియ్యవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

చెప్పినట్టు సేసేఁగాని చెక్కు నొక్కనియ్యవయ్యా
ఆ(అ)ప్పుడె నవ్వేఁగాని మోవాననీవయ్య
దప్పులు దేరిచేఁగాని తమ్ములమిడనీవయ్య
సొప్పేఁగాని వలపులు గోరాత్తనీవయ్య ॥ నీకం ॥

సమ్మతించి వుండేఁగాని చన్నుల నొత్తనీవయ్య
తెమ్మగా మొక్కేఁగాని తిట్టనీవయ్యా
కుమ్మరించేఁగాని మేలు కొప్పువట్టనీవయ్యా
విమ్మేఁగాని సిగ్గెల్లాఁ జెనకనీవయ్యా ॥ నీకం ॥

యెదురు మాటాడఁగాని యేకతము వినవయ్యా
అదను చెప్పేఁగాని అంటనీవయ్యా
పొదిగేఁగాని అలసి బుజ్జగొట్టనీవయ్యా
యిదివో శ్రీవెంకటేశ యెనసితివయ్యా. ॥ నీకం ॥ 238

కాంభోది

ఇంతేసి సేసేదెల్లా నిందు కొరకా
పంతము నెరపఁబోయి భ్రమసేవు నీవును ॥ పల్లవి ॥

చనుఁగవ దాఁకించేవు సారెఁ బాదపువేలను
మొనుకుచు నీపల్లకి గొరివిరాఁగా
తనువెల్లఁ జెమరించి తప్పక నిన్నుఁ జూచితే
కనుఁగొనలతేటలఁ గరఁగేవు నీవును ॥ ఇంతే ॥

కుచ్చులపై సమిసేవు కోరి నీతమ్మరసము
నెచ్చెలిచేకాళాఁజి నేఁబట్టఁగా
ముచ్చటతో సిగ్గువడి మోవ నిన్నుఁ దిట్టితే
అచ్చుమోవఁ బరవస మందేవు నీవును ॥ ఇంతే ॥

చెక్కు మోవినంటించేవు చేవదేరిన యాసతో
కక్కసించి నీపాదిగాలు నేయఁగా
అక్కుపై శ్రీవెంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
గక్కననే యలసేవు కలయుచు నీవును ॥ ఇంతే ॥ 239

బౌళి

కప్పురమిచ్చితే నీకుఁ గారమాయనా
యిప్పుడు నీభాగ్యానకు నేమిసేసునే. ॥ పల్లవి ॥

చెలిమిచేసేవేళ చెక్కునొక్కి వేఁడుకొంటే
అలిగి విభునిఁ దిట్టే వదేమె నీవు
కొలఁదిమీరి తప్పి కొనగోరు దాఁకితేను
యెలమి నింతలో నితఁడేమి సేసునే ॥ కప్పు ॥

చేరి బుద్దిచెప్పేవేళ చెవిలో మాటాడితేను
ఆరయఁ దప్పక చూచే వదేమె నీవు
మారులేక అవియె నీమర్మములు సోఁకితేను
యీరీతి నింకా నితఁడేమి సేసునే ॥ కప్పు ॥

మోవితేనె విందువేళ మొనపల్లు సోఁకితేను
ఆవల చూచి నవ్వేవు అదేమె నీవు
నీవె అలమేల్మంగవు నిన్నేలె శ్రీవెంకటేశుఁ
డీవేళను అయ నాతఁడేమి సేసునే. ॥ కప్పు ॥ 240

241-వ రేకు సామంతం

వింత లాపెవద్దనుండి వినీఁ గాని
యింతయు మాతో నానతియ్యవయ్య నీవు ॥ పల్లవి ॥

చెప్పినట్టె సేసి తెలిసిగ్గువడి వున్నదింతె
అప్పుడె మెచ్చెఁజుమ్మీ ఆపె నిన్ను
కప్పురగంధి మతిలోఁగలమాట నేమాడేము
చెప్పేమాటలు మాతోనె చెప్పవయ్య నీవు ॥ వింత ॥

మన్నించితి వన్నిటాను మనసు వచ్చెవున్నది
కన్నులనె మొక్కెఁజుమ్మీ కాంత నీకు
సన్నలు సేసినవెల్లా సరినేము దెలిపేము
యిన్నియు మాకుత్తరము లియ్యవయ్య నీవు ॥ వింత ॥

కాఁగిటఁ గూడితి విదె కైకొనె నలమేల్మంగ
ఆఁగి వురమెక్కెఁ జుమ్మీ ఆపె నిన్నంటి
వీఁగము శ్రీవెంకటేశ విన్నవించే మిఁక నీతో
పోఁగు వోఁసఁ బొంద మమ్మఁ బొందించుమీనీవు. ॥వింత ॥241

పాడి

దేవుఁడు దేవియు నదె తెరదియ్యరె
పూవులదండలు దీసి పువ్వులియ్యవే ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నిద్దురదేర గక్కన మేలుకొని
వున్నతి మొకాలు చూచే రొకరొకరు
పన్నీ రందియ్యరె పావడలు నందియ్యరె
గన్నునఁ గాళాంజి దగ్గరఁ బట్టరే ॥ దేవు ॥

నగవులు నగుకొంటా నంటున లేచి కూచుండి
వొగిఁ గురులు దిద్దే రొకరొకరు
తగ నద్దాలు చూపరె తతితో బాగాలియ్యరె
వొగరుదేరఁ గస్తూరి వుండ లియ్యరే ॥ దేవు ॥

బిగ్గఁ గాఁగిలించుకొంటా ప్రియములె ఆడుకొంటా
వొగ్గిరి రతులకును వొకరొకరు
అగ్గమై శ్రీవెంకటేశుఁ డలమేలుమంగాఁ గూడి
వెగ్గళించే రలపార విసరరే యిపుడు. ॥ దేవు ॥ 242

రామక్రియ

గడుసుఁదన మేఁటికి కలికి మోనమదే
తడవకున్న దిట్టతన మిదియనఁడా ॥ పల్లవి ॥

పంతమాడరాదుగాక పతితోడ సతికిని
అంతరంగమైనఁ గొంత ఆనతీరాదా
మంతుకెక్కి వద్దనుండి మారుత్తరాలియ్య విదే
కాంతుఁడు నీకిదియెల్లా గర్వముగాఁ జూడఁడా ॥ గడు ॥

తిట్టరాదుగా కతనిఁ దేరిచూచి నీకింతేసి
    తెట్టెలుగా మొక్కఁగాను దీవించరాదా
చెట్టవట్టి పెనఁగఁగాఁ జెప్పఁగదే వినయాలు
    గుట్టుతోడ నుండితేను కుచ్చిత మిదనఁడా ॥ గడు ॥

బాధించరాదుగాక బడి శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ
    బాదుగాను మెచ్చి మెచ్చి పాడరాదా
యీదెస నలమేల్మంగ వెనసితి వితని
    పొదితో నిటుగాకున్న పొరపొచ్చ మెంచఁడా ॥ గడు ॥ 243

దేసాళం

అన్నిటికిఁ గలవట అందుకులేవా నీవు
    నిన్ను నీవె యెంచుకొంటే నేరవా యీపనులు ॥ పల్లవి ॥

నవ్వులకు నొకమాట నంటున నీతో నాడితే
    యివ్వల నందుకుఁగాను యెగ్గుపట్టేవు
రవ్వేనవాఁడవుగావా రాజవుగావా మున్నే
    అవ్వల నెంచిచూచితే నందుకునుఁ దగవా ॥ అన్ని ॥

వెలిమితో నొకమాఁట వెక్కుచేత నూఁదితేను
    కలఁగి నీలోనీవే కాఁతాళించేవు
వలపు నీసొమ్ముగావా వాడికవాఁడవుగావా
    అలవాటు నీకులేదా అందుకునుఁ దగవా ॥ అన్ని ॥

చనవుల నొకమాఁటు చన్నుల నేనొత్తితేసు
    కొనచూపులనే చూచి కూడితి విట్టే
విను శ్రీ వెంకటాద్రి గోవిందుఁడవు నీవుగావా
    అనిపించుకో మాచే నందుకునుఁ దగవా. ॥ అన్ని ॥ 244

శుద్ధదేసి

కాఁతాళించి వున్నది నీకడ సుద్దులెల్లా విని
    చేఁతలేమీఁ జూపక చేరి వూరకుండుమీ ॥ పల్లవి ॥

వనిత నీచిత్తము రావలసి యిందాఁకాను
 వొనర నన్నిమాఁటలు నోరిచెఁగాని
 చెనకి నీవె యిఁక చేతులెత్తి మొక్కినాను
 కొనచూపుటలుగులఁ గుచ్చి యెత్తుఁ జుమ్మీ ॥ కాఁతా ॥

అతివ నిన్ను మెప్పించె అందుకొర కిందాఁకాను
 చతురత మోనములు జరపెఁగాని
 యితవుగా నీవె యిఁక నిచ్చకము లాడినాను
 రతిరాజు గుట్టాల నోరనే తోలుఁజుమ్మీ ॥ కాఁతా ॥

చెలి నీవు గూడిన యీసిగ్గున నిందాఁకాను
 మొలకనవ్వులు లోలో మొరఁగెఁగాని
 నెలవై శ్రీ వెంకటేశ నీవె యెంతవేఁడుకొన్నా
 తలిరు మోవిపైని ముద్రలు వెట్టుజుఁమ్మీ ॥ కాఁతా ॥ 245

సాళంగం

మేమొక వాడవారము మీరలేము మీమాటలు
 ఆమాటలు నెరపితే నందరికి సమ్మతా ॥ పల్లవి ॥

పోఁడిమి నాశాంతాలు పొగడేవు సారె సారె
 నాఁడె నీవిచ్చిన బుద్ధి నాకుఁ గద్దుగా
 కోఁడి నన్ను లోనుసేసుకొని నీయిచ్చఁ దిరిగి
 ఆఁడుజాతి కిదేచాలు అంటె వారోరుతురా ॥ మేమొ ॥

పిలిచి నన్నిందరిలో పెద్దరికము సేసేవు
 తొలుతె చేపట్టితిగా తూరి రక్షించ
 యిల నన్నొడఁ బరచి యిందరినిఁ బెండ్లాడి
 పొలమెల్లా నిట్టె చుట్టుకొంటె వారోరుతురా ॥ మేమొ ॥

కూడి నన్ను నారతులె గురుతులు సేసాదేవు
 జోడు గద్దనా నిన్నుఁ జూపి చెప్పను
 యీడనె శ్రీ వెంకటేశ యేలితివి నన్ని(న్ను?)మాటి
 వాడకెల్లా నేర్పెనంటె వారిందు కోరుతురా ॥ మేమొ ॥ 246

212-వ రేకు సాళంగనాట

ఆడ నీడ నుండఁగా విన్ననేఁగాక
కూడి యిట్టె వుండితేను కోపగించేనా ॥ పల్లవి ॥

నా మొగము చూడుమా నగితేనె కానవచ్చీ
నీ మనసులోననున్న నిజముఁ గల్లా
యేమతకములు నేల యింతేసి ఆనలేల
నామంచముమీఁద నుంటే నమ్మ నే ననేనా ॥ ఆడ ॥

ముమ్మారునాడుమామాట మొదలనే తెలిసెను
కమ్మిన నీచేఁతల కపటాలెల్లా
సమ్మతించు మననేల చలము సాధించనేల
యిమ్ముల మాయిచ్చనుంటే యీసడించేనా ॥ ఆడ ॥

కాఁగిలించుకుండుమాకాఁక లోనెముంచుకొని
ఆఁగి పెదవి దడిపె ఆసలెల్లాను
వీఁగనేల యిఁకను శ్రీవెంకటేశ కూడితివి
పాఁగి యిట్టె నెలకొంటె బాసలాడిగేనా. ॥ ఆడ ॥ 247

వరాళి

ఆసపడ్డవారికి నలమట నేయకిఁక
రాసికెక్క మన్నించి రక్షించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

ఏమొగము చూచి చెలి నిట్టూర్పు నిగుడించె
యేమో అడుగవయ్య యేకతానను
సాముపార నెలవినె నవ్వులు లోలోనదాఁచీ
దీమసాన తలఁపెల్లాఁ దెలుసుకోవయ్యా ॥ ఆస ॥

చేతికి విడెమిచ్చి చెమరించీ మేనెల్లా
యేతున నేమడిగెనో యియ్యవయ్యా
ఆతుమలోఁ గోరి కోరి అట్టె నివ్వెరగందీ
కాతరాన నట్లానె కానిమ్మనవయ్యా ॥ ఆస ॥

వగ్గరఁ గూచుండి యదె తలవంచీ సిగ్గువడి
వెగ్గళించ కిఁకిఁ దెరవేయవయ్యా
దగ్గర శ్రీవెంకటేశ కాఁగిట నిన్నింతి గూడె
వొగ్గిసరతులకు నీ వొడిగట్టవయ్యా. ॥ అస ॥ 218

ఆహిరి

విచ్చి చెప్పె నిదె నీకు వివరముగా నేఁడు
నిచ్చలి నిన్నిటికిని నేనేగురి సుమ్మీ ॥ పల్లవి ॥

అంగవించి నితో మాటలాడక యిట్టెవున్నది
అంగన చిత్తము తెలియఁగఁ గలవా
యెంగిలిమోవితోడ నేమిమాటలాడినాను
పంగించె యెంతైనా నంటుపాయదంటాఁ జుమ్మీ ॥ విచ్చి ॥

తరుణి యెదుటనె తలవంచుక వున్నది
వెరవున నీపెను నవ్వించఁ గలవా
సరసము లాడితేను జంగిలి కడుపులోనఁ
దొరలితేనది గడుదోసమనీ సుమ్మీ ॥ విచ్చి ॥

కామిని శ్రీవెంకటేశ కాఁగిటఁ గలసె నేఁడు
చేముంచి ఆకారణము చెప్పఁ గలవా
వాములై యెవ్వతెతైనా వయసు మీఁదువోతేను
దీమసాన నిన్నే నిందింతురంటాఁ జుమ్మీ. ॥ విచ్చి ॥ 249

శుద్ధవసంతం

అందుకెపో నిన్ననేది అన్నిటా నేను
యెందుకైనా వెరవవు యెప్పుడూ నీవూ ॥ పల్లవి ॥

నివ్వటిల్ల నాకైతె నిన్నుఁ జూచినప్పుడెల్లా
నవ్వులె గనమాయ నానాటికి
జవ్వనపువాఁడవు సవరనివాఁడవు
రవ్వలకు వెరవవు రచ్చలనెల్లాను ॥ అందు ॥

తాటించి నిన్ను నేను దగ్గరిన యప్పుడెల్లా
మాటలె గనమాయ మరి నోరికి
నీటుతోడివాఁడవు నేర్పుపరివాఁడవు
యేటికైనా వెరనవు యీడా సాడను ॥ అందు ॥
అంకెల నిన్నుఁ గాఁగిట నలమిన యప్పుడెల్లా
జంకెనలె మిగిలెను సారె సారెకు
పొంకపు శ్రీవెంకటేశ పురుషోత్తముఁడవు
లంకెలకు వెరవవు లలనలయెడను. ॥ అందు ॥ 250

సాదరామక్రియ

ఇంకా నేమిగావలె నిట్టె ఆనతీవయ్య
జంకించఁగాని నీసలిగె చూపేను ॥ పల్లవి ॥
మతకము నేరఁగాని మంతనాన నీతోను
చతురత మిగులఁ గొసర నేరుతు
బతిమాలవోపఁగాని పంతపు నీరతివేళ
నితవై నీవెప్పినట్టు యేమైనాఁ జేసేను ॥ ఇంకా ॥
వాదించరాఁగాని వన్నెలుమెరసి నీతో
ఆదిగొని సరసము లాడవచ్చేను
సాదించవద్దుగాని చల్లని నీకాఁగిటిలో
సాదువలె నీకతలు సమ్మతించేను ॥ ఇంకా ॥
కోపగించఁగాని నిన్నుఁ గూరిమి శ్రీవెంకటేశ
కాఁపురము నేసి నీపక్కనె వుండేను
యేపున బింకము చేల యిట్టె నన్నుఁ గూడితివి
తీపులమోవిమాటలఁ దేనె వూసేను. ॥ ఇంకా ॥ 251

ముఖారి

పదరకువె యింకాఁ బనిగలదు
కదియుట నిన్ను నాపై కాఁతాళముగాద ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నవ్వితే నేమె కాఁకలు చల్లితే నేమె
వన్నెల మాయింటికి రావలెఁగా తాను
యెన్నిచేప్పు వానియెమ్మె లెవ్వరుండిరో వద్దను
నిన్ను నాతఁడేమనినా నన్ను నంటగాదా ॥ పచి ॥

నేలు వెట్టితే నేమె చేతులు ముట్టితే నేమె
వాసుల నామోము చూడవలెఁగా తాను
వేసాలు నెరపనీవె నీడెపు మదమో యేమో
బాసికము నీకిచ్చిన పని నాకేకాదా ॥ పచి ॥

ఆడ నిన్నంటితే నేమె అట్టె తావచ్చితే నేమె
వాడిమోము నాకుఁ జూపవలెఁగా తాను
యీడనె శ్రీవెంకటేశుఁ డెనసెఁ గదవె నన్ను
వేడుకలక్కడివి నాతోడి తమేకాదా. ॥ పద ॥ 252

213-వ రేకు శ్రీరాగం

తొల్లిటి సుద్దులకుఁగా దూర నేఁటికి
పల్లదా లన్నియునాడి పంతమిచ్చెఁ జాలును ॥ పల్లవి ॥

చెక్కునబెట్టిన చేయి సేసపెట్టినట్టి చేయి
వొక్కటెకాదా మన కొండు రెండాయ
నిక్కి తానేమి నేసునె నేఁడు నాభాగ్యమిగాని
మొక్కితి ననవె తానె మొకమోచె నాకును ॥ తొల్లి ॥

అప్పుడు నవ్విన మోము అలిగిన మారుమోము
యెప్పటిదెకాదా యించుమించాయ
తప్పులు తనందునేవె దైవము చేఁతలుగాక
కప్పురము గానుకీవె కరుణించె నన్నును ॥ తొల్లి ॥

కొంచి పెఁరగిన మేను గొబ్బునఁ గూడిన మేను
యెంచఁగ నదియెకాదా యీడుజోడాయ
వంచనేలె శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడు తా నన్నుఁ గూడె
మంచిచె పనులనవె మన్నించె నన్నును ॥ తొల్లి ॥ 253

పాడి

తాఁకనేల వంగనేల తలఁచుకో యిఁకనైనా
సోఁకోరిచితేఁ బనులు వొప్పుఁగుఁగా ॥ పల్లవి ॥

పల్లదము లాడఁగానె పంతము లియ్యవలె
అల్లదివో విఘుఁడ నేఁ వాఁడు వారికి
మొల్లమి నీపాటిబుద్ధి ముసుపనేఁటలిగినె
వొల్లనె దొరతనాన నుండవచ్చుఁగా ॥ తాఁక ॥

చేతులు పైఁజాఁచఁగాను సిగ్గులు వడవలె
యేతువ లెత్తా దించుక యిందరిలోన
నీతి విచారించుకొని నెమ్మది గుట్టుననుంటె
రీతితోఁ బెద్దరికము రేఁచుకొనవచ్చుఁగా ॥ తాఁక ॥

కాఁగిలించుకొనఁగానె కైవసము గావలసె
మాఁగిన మోవితేనెల మముబోఁటికి
చేఁగదేరఁ గూడితివి శ్రీవెంకటేశ నేఁడు
నాఁగువ్వార మీఁద మీఁద నవ్వవచ్చుఁగా. ॥ తాఁక ॥ 251

సామంతం

రాఁగదె పాయము రచ్చలఁ బెట్టక
కాఁగక మీఁగడ గట్టీ నటవే ॥ పల్లవి ॥

వలచిన రమణికి వడిఁ బతితోడుత
యెలమిని పంతము లేమిటికే
కలయికలకె మరి కాచుకుండఁగా
చెలరేఁగీ యతని చిత్తముగాకా ॥ రాఁగ ॥

వొగ్గి ననుపుతో నుండిన కాంతకు
యెగ్గులు దప్పులు, నేమిటికే
సిగ్గుతోఁ బ్రియము చెప్పఁగఁ జెప్పఁగ
నిగ్గునఁ దానె మన్నించీగాకా ॥ రాఁగ ॥

కదిసెను శ్రీ వెంకటపతితో నీకు
యెదురు మాటలిఁక నేమిటికే
పదరక వురమున బలుసుకుండఁగా
ముదిముల పైపై మించీఁగాకా ॥ వాఁగ ॥ 255

శంకరాభరణం

పదఁతులు సేసినట్టి భాగ్యముకొద్ది
వుడివోనియట్టి మెచ్చే వుద్యోగాల గాఁడవు ॥ పల్లవి ॥
కొత్త కొత్త సింగారాల సొంపుకాఁడవు నీవు
బత్తి వాకరిమీఁదనె పాటించేవా
యిత్తల గొల్లెతలు నాఁ డెట్టు వేగించిరో నీతో
మత్తిలి నీపైతే వేయి మనసులవాఁడవు ॥ కొత్త ॥
పొద్దు వొద్దు వేడుకల బూమెలవాఁడవు నీవు
సుద్దు లింతేకాక వొక్కచోటనుండేవా
పెద్దండాలు రాచకాఁతు లోరిచి యెట్టుండిరో
గద్దరివై వూరూరి కాఁపురాలవాఁడవు ॥ పొద్దు ॥
నిచ్చ నిచ్చఁ బోదిసేసే నేరుపువాఁడవు నీవు
యిచ్చకుఁడవై వొక్క రింటనుండేవా
మచ్చిక శ్రీ వెంకటేశ మన్నించి సతులఁ గూడితి
ముచ్చటతో నందరికి మోహించేవాఁడవు ॥ పద ॥ 256

మధ్యమావతి

తమకించి రమణుఁడు తరిగాచుకున్నవాఁడు
సమరతి వుపరతి సాము సేసేదెపుడే ॥ పల్లవి ॥
చెనకిన చెనకులు సిగ్గులకే కొలఁదాయ
మనసిచ్చి మీలోని మాటచెప్పుదే
కొనచూపు లన్నియును కోరికకే మొదలాయ
చనవిచ్చి మోవితేనె చవిగొనేదెపుడే ॥ తమ ॥

నగినట్టి నగవులు ననుపులకెపట్టె
పొగడువలపు సూడఁజూసేదెపుడే
జిగిమించు వేడుకలు సింగారించనేపట్టె
అగపడ్డ కాఁగిటికి నాయమిఁకనెపుడే ॥ తమ ॥
కూడిన మీకూటముల గురుతు మేనులనిండె
వాడుఁదాడుఁ బంతాల నించుటయెపుడే
యీడ శ్రీ వెంకటేశు మీ యిచ్చకముచె నిండీ
వీడెపు మెచ్చులు మెచ్చేవేళయెపుడే. ॥ తమ ॥ 257

ఆహిరి

ఆనతీవయ్యా యింకా ననుమానా లేఁటికి
యేనెపాలు లేకున్న నిటువలెఁ జేసునా ॥ పల్లవి ॥
పసివాఁడు చూపులు వంచి నిన్నుఁ గొసరుచు
ననుపుసురయ్యాఁ జెలి అది యేఁటికి
యెసఁగి యుండాఁకా మీరు యేకతానను వుంటిరి
కసుగాయ రతులలోఁ గదమ యేమాయనో ॥ ఆన ॥
తలవంచుకొని సతితో తమకపు మాటలాడి
సొలయుచు సింతి మొక్కి సొలగెలిని
చలివాడు నిందాఁకా సరసము లాడితిరి
వలముతో మతికేమి సమ్మతిగాదాయనో ॥ ఆన ॥
వన్నెలను జంకెంచి జవ్వనపు మదమున
చన్నులొన అటుమోపి సాదించీని
యిన్నిటా శ్రీవెంకటేశ యెనసితి రిద్దరును
పన్నిన మీపంతముల బలిమి యెంతాయనో. ॥ ఆన ॥ 258

241-వ రేకు దేసాక్షి

ఇద్దరికిఁ దగు తగు నీఁక నెన్నఁడూ
కొద్దిలేని పొంతనాలు గూడె మీకు నిపుడు ॥ పల్లవి ॥

పచ్చని మోవిచిగురు పందిలివెట్టె మాటల
దిచ్చరి సిగ్గుల నింతి తెరగట్టెను
పెచ్చువలపులఁ దానె పెండ్లికూతురై వున్నది
రచ్చ సేసే వెందాఁకా రావయ్య లోనికి ॥ఇం॥

పెంచుఁ దమకమున పెండ్లిపీఁట వెట్టుకొని
పెంవి నవ్వుల నించె సేసపాలు
కలికి కన్నుల నెగడె కుడు (కాటు) కపెట్టెను
చయవగా నీకరుణ చల్లవయ్య సతికి ॥ఇం॥

పానుపు మీఁదికిఁ దీసె పాణిగ్రహణమున
నానారతులఁ జేసె నాగవెల్లి
మోనాన శ్రీవెంకటేశ మోపిటువ్వాలు చాకితె
ఆనిన వేడుకలనె అంపవయ్య వియ్యము ॥ఇం॥ 259

సాళంగనాట

పొట్టిదోని వానికిట్టె బుద్ధి చెప్పవే
పుద్దండాలు మాపి మోపి పూరడించెనే ॥పల్లవి॥

చదుపరాడి యాతఁడు సారెకు నేఁటితుంటా
వదరుఁదనములనె వాదించెనే
పదరి యందుకు నేను పైకొని పెంటపెట్టితె
సదరము నేసుకొని సాదించెనే ॥పొద్ద॥

చరిపి యింతలోనె సంగడి నిలుపఁవెట్టి
పొలతులఁ దెచ్చి నాతోఁ బోరించెనే
తెలిసి అప్పటి నేను దీకొని నిలిపితే
సొలపుల సొక్కించి సోదించీనే ॥పొద్ద॥

అరయ శ్రీవెంకటేశుఁ డాయములంటి నన్ను
కోరి తన కాఁగిటిలోఁ గూడించీనే
తేరిమావి యీవేళ తేనెమోవి యానితేను
ఆరితేరి మారుమాట లాడించీనే ॥పొద్ద॥ 260

సామంతం

అనుగరే విభు నివె యైతేఁ గనక
విడువక మాయింటికి విచ్చేయు మనవే ॥ పల్లవి ॥

పెలుచుమాటలలోని ప్రియములు
మేలమి సెవ్వరికైనా యితవవునా
కలదింతె మావాళ్ళి కపురులు
పలుమాటి తనకేవి బాఁతియయ్యీనా ॥ అను ॥

బిగువురాజసముల పిలుపులు
జగముల దొరలకు చవివుట్టీనా
తగు ధన మిదియే దాఁపురమూ
అగపడె యిదినేఁడు అనువయ్యీనా ॥ అను ॥

బింకపురతులలోని పెనఁగులు
మంకుచందాలవారికి మర్మమంటీనా
పొంకాన నన్నుఁ గూడె శ్రీవెంకటేశుఁడు
అంకెలాయ తనకిది లావయ్యీనా. ॥ అను ॥ 261

ధన్నాసి

ఎప్పుడు నీహితమె నేమిదె వద్దనున్నారము
అప్పగించే నంచరిని అన్నిటా మన్నించుమి ॥ పల్లవి ॥

వరుసకు వంతుకును వచ్చినవారె యిందుకు
సరుసఁ బెట్టుకో నీవు చల్లఁగా నేఁడు
తరవాతి పనులకు తగు గొల్లెతలు వారె
మరుగకు మింకా నీ మనసునను ॥ ఎప్పు ॥

ఆసల బాసలవారు అదె పెండ్లికూఁతురులు
సేసుకో యింకా నీవు చేయి మీఁదుగా
రాసికి మీఁదమిక్కిలి రాకాసి సతులున్నారు
మోసమోక యేలుకో నీ మోహమునను ॥ ఎప్పు ॥

వాడికె వేడుకవారె వలచివున్నా రిందరు
కూడవయ్య కాఁగిటను గురుతులుగా
యీడనె శ్రీవెంకటేశ యెనసితి నిదె నేను
యీడువెట్టి మెరయించు మిన్నిటా నీవు. ॥ ఎప్పు ॥ 262

తెలుఁగుఁ గాంభోది

ఇంకా నింకా రమణుఁడు యేమనీనె
వంక చొత్తఁబోతేను వాసివుట్టీ నాకు ॥ పల్లవి ॥

వనవు తానిచ్చినది చలముతో మాఁటాడితి
పెనఁగఁ బోయితే మరి పిరివీకులె
తనమాఁట నామాఁట తరుణు లెరుఁగుదురు
ననిచి తడవఁబోతే నవ్వువచ్చీ నాకు ॥ ఇంకా ॥

సమ్మతించినదె తాను సరసము నేనాడితి
కమ్మరఁ గమ్మర నయితే కసిగాసె
నెమ్మనము లిద్దరివి నిండుక అట్టె వున్నవి
పమ్మి కొసరఁగఁబోతే పచ్చిదోఁచీ నాకు ॥ ఇంకా ॥

నేరిపె నన్నియుఁ దా నెయ్యమున నేఁగూడితి
తారుకాణించఁగఁ బోతే తగులాయమె
యీరీతి శ్రీవెంకటేశుఁ డిన్నిటాను నన్ను నేలె
వేరి చెనకఁగఁబోతే సిగ్గువచ్చీ నాకు. ॥ ఇంకా ॥ 263

కేదారగౌళ

ఎనసిన యాకెతో నీకింత యేఁటికి
వెనుకొని నావెంటనె విచ్చేయవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పలికినట్లనెపో పంతము
చలిమి బలిమిగల సతులకు
తలఁచినయట్లనె తగులము
వలపులు నెలకొన్నవారికెల్లాను ॥ ఎన ॥

చేసినవెల్లాఁ జెల్లు చేఁతలు
బాసలు నమ్మినయట్టి పడఁతులకు
ఆసపడిన కోరిక లబ్బునపుడె
సేసవట్టుకుండినట్టి చెలులకును ॥ ఎస ॥

చూచినట్లనెవచ్చు సూటులు
యేచి కూడిన మీ యిద్దరికిని
చేవేత శ్రీవెంకటేశ చెలి యలమేల్మంగ
లాచి నట్లనె మించె లావణ్యాలు. ॥ ఎస ॥ 264

245-వ రేకు శ్రీరాగం

చెప్పినట్టు నేయకున్న చిన్నఁబోరాదు
కప్పురగందులకెల్లాఁ గల దిదె చాలు ॥ పల్లవి ॥

చనవు లేనిచోటి జగడాలు
పెనఁగఁబోతే వట్టి పిరివీకులు
కనుకొని మాటాడరె కాంతలు
వనితల కిందరికి వాసితోడి బతుకు ॥ చెప్పి ॥

అందియు నందనిచోటి యాసలు
సందడిఁ బెనఁగఁబోతే సటవటలు
పొందులు దెలుసుకోరె పొలఁతులు
చెందిన యింతుల కెల్ల సిగ్గు మూలధనము ॥ చెప్పి ॥

అలసిన రతిలోని యలుకలు
చలపట్టఁబోతేను సదమదము
కలసె నన్నిదె శ్రీవెంకటవిభుఁడు
లలనలకెల్లా నీలాగులెపో లంకెలు. ॥ చెప్పి ॥ 265

కాంభోది

ఏమయ్యా నే మంతేసి యెఱఁగనివారమా
కామించితే నీమాట కాదనఁగఁ దరమా ॥ పల్లవి ॥

చలిగెంత గదిగినా చరం మాకు మెకాక
మెలఁగి నీకంటె మితిమీరవచ్చునా
పలపు మిక్కిలిమైతె వసమై పొక్కుఁగాక
కలఁచి కలఁచి నిన్నుఁ గక్కసింపఁదగునా ॥ ఏమి ॥

నగవెంత దబ్బైన ననుపై యుండుటగాక
మొగుడా మందెమేళాల మించనగునా
మొగమెంత మూదినా మొక్కుటె మొక్కుటగాక
యెగసక్కాలకు నిన్ను యేఁపఁదీరునా ॥ ఏమి ॥

నీవెంత మన్నించినా నిన్నొట్టె కూడుటగాక
చేపట్టిర నిన్నుఁ బచ్చిసేయఁగూడునా
యీవేళ శ్రీవెంకటేశ యేలితి విటు నన్ను
ఆపటించి నిన్ను రతి నలయించఁజెల్లునా. ॥ ఏమి ॥ 266

సామంతం

అప్పటి కాఁతాళాన నందుముగాక
తిప్పఁబోతే నీగుణాలు తీరొనా మాకు ॥ పల్లవి ॥

నేడునువనాడె కల్ల నిజమువదెనెవుండు
యేరుపరచేమంటె యెటువచ్చును
నీరచనల నీవును నిలువుమూరువందు
తారుకాణించే మంటె తరమా మాకు ॥ అప్ప ॥

వరిచేరి దండాలు తనవద్దనెవుండు
సరివికి దిద్దేమంటె చాయకురావు
వెరసి మెయిగురుతులు వేయినేసు కొక్కొక్కటి
వారసి వెలవెట్టఁగ నోపికేది మాకు ॥ అప్ప ॥

ప్రేమవు మోవితేనెలు పెదవిమీఁదనెవుండు
చేముట్టి వడ్డించఁబోతె చిరునవ్వులు
గామిడి శ్రీవెంకటేశ కలసితి విటు నన్ను
దోమటి దొడికేమంటె దొడ్డా మాకు ॥ అప్ప ॥ 267

మాళవిగౌళ

విన్నపము లింత విన్నవించవలెనా
సన్నకు మేలే నీవు జరపఁగవలదా ॥ పల్లవి ॥

మాటలకు సరియాయ మనసులో మర్మములు
తేటల తెల్లమాయ తెలిఁగన్నులు
యేఁటికి జాగులు నేసే విచ్చుట నవ్వుటనుండి
ఆఁటదాని అనుఘసురంత నీకు వలెనా ॥ విన్న ॥

చెక్కుమీఁది చేయాయ చిప్పిలుఁ దమకమెల్ల
మొక్కులాయ విరహము ముంచిన యాస
తక్కులఁ బెట్టఁగనేల తరితీపు నేరుచుక
చక్కని కోమలాంగిజాలి నీకు వలెనా ॥ విన్న ॥

నవ్వులకు మొదలాయ నమ్మపులోపలిసిగ్గు
రవ్వలకుఁ జోటాయ రతి చిహ్నాలు
యివ్వల శ్రీ వెంకటేశ యింతి నిట్టె కూడితివి
జవ్వని నలయించి(వనీకు?)న చలమింతవలెనా ॥ విన్న ॥ 268

వరాళి

వలపు నీయపంటిది వాదరాదు
తలఁపు మాకిద్దరికె తారుకాణైవుండును ॥ పల్లవి ॥

మలసి ఆతఁడాడిన మాటలు నాతోఁ జెప్పి
చలము రేఁచకురె సతులాల
తెలిసితి నేఁ దొల్లె తేనె(లె?) పొన్నాకుమీఁ దిదె
మెలఁగి నేఁడు గొత్తలు మీకింతె కాని ॥ వల ॥

యిదివో విభుని నన్ను నెదురుకట్లఁజూపి
మదము వెంచకురె మగువలాల
పదరి పిండిచేరెనుఁ బంటిలోని రసములు
అదనెరఁగక మీరు అలనేరుగాని ॥ వల ॥

గక్కన శ్రీవెంకటేశు కాఁగిటిలో నన్నుఁగూర్చి
పక్కన నవ్వకురె పడఁతులాల
చిక్కెను నాకుఁ దొల్లె చెరకుపందినపండు
పెక్కుమారులు మీరు పెనఁగేరుగాని. ॥ వల ॥ 269

దేసాళం

బుద్ధిమంతుఁడ వౌదువు పూఁచి బతుకఁ గలవు
వొద్దికతో నాకిపు దొక్క మనసాయను ॥ పల్లవి ॥
యేతులు నెరపవచ్చు నెమ్మెలాడుకొనవచ్చు
నాతోడి నవ్వులె నయమా నీకు
ఆతలివారైతె నిన్ను నన్నిటాఁ గాకు సేతురు
చేతికి లోనయినవారిఁ జెనకితే మేలుగా ॥ బుద్ధి ॥
బాసలు సేయంగవచ్చు పలుమారు బొంకవచ్చు
ఆసలు మాతోడిపొందు అనువా నీకు
పోసపోని వారయితె మొయికి మయి సేతురు
వాసి మానాపతులనె వంచుకొంటేఁ జెల్లునా ॥ బుద్ధి ॥
గుట్టుసేసుకొనవచ్చు కూరిమి గొసరవచ్చు
యిట్టి మాకూటములె యితవా నీకు
అట్టుసేతు రిందరు నాఅడి శ్రీవెంకటేశ
మట్టుతోడి వారినె మన్నించితేఁ దగుఁగా. ॥ బుద్ధి ॥ 270

246-వ రేకు శంకరాభరణం

విచారించు కొమ్మనవే వేడుక సింకాఁ దాని
పచారించి మాతో నేల పలుక వచ్చీనే ॥ పల్లవి ॥
విరసాలె సరసాలు వేగిరపడకవుంటె
తెరమరఁగె బయలు తెలిసితేను
సరవులె వెరవులు చనవు గలిగితేను
యిరవాయఁ దా నాకు నేమి బోధించీనే ॥ విచా ॥

పంతనాలె పొంతనాలు పనులెల్లా నియ్యకొంటె
చింతలే మనోరథాలు సేసుకొంటేను
వింతలే నసుపు లవును వేసినట్టె వేసితేను
యెంతసేసి నన్నుఁదాను యేమిబోధించీనే ॥ విచా ॥

వెగటులే పగటులు వెరపులులేకున్న
తెగువలే నగవులు దిద్దుకొంటేను
తగు శ్రీ వెంకటేశుఁడు తమకించి నన్నుఁగూడె
యెగసక్కెలిఁకలేవు యేమి బోధించీనే. ॥ విచా ॥ 271

వరాళి

గుట్టుతోడిదాన నేను కొసరనేల
దిట్టతనమె నాది తెలుసుకొనవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

పెక్కుమాట లాడఁగాను ప్రియుఁడ నీతో నేను
వొక్కటి హితవౌను వేరొక్కటిగాదు
చక్కటులు నీవాఁడితే సారెకు వినేఁగాని
అక్కరతో మారుమాట లడుగకువయ్యా ॥ గుట్టు ॥

సారె నీతో నవ్వఁగాను చప్పనవునో వుప్పనవునో
తేరకొనని మనసు తిద్దుకోరాదు
కేరి నీవు నవ్వితేను కిమ్ములఁ జూచేఁగాని
అరయ నన్నుఁ గలపే వంతయేఁటికయ్యా ॥ గుట్టు ॥

నిన్ను బాసగొనఁగాను నిలుపుదువోమరి
సన్నలఁ దోతువో అంతసాధించనేల
మెన్నఁగ నన్నుఁ గూడితి విదిగో శ్రీ వెంకటేశ
వెన్నవంటి నయముతో వేఁడుకోనేలయ్యా. ॥గుట్టు॥ 272

ముఖారి

ఎవ్వరి కేవ్వరి చుట్టా లేమి బూమెలు సేసేవు
రవ్వల నాఁడు బుద్దులు రండూ రెండే ॥ పల్లవి ॥

కన్నెల అలుక దీర్చి కాఁగిలించఁ బెట్టఁగాను
చన్నులుఁ జన్నులుఁ దాఁకి చప్పుడాయను
యెన్నికఁ గపటములు యెదలోవివి మాన్పేవా
సన్నల సవతులైతే జాతివైరాలు ॥ ఎవ్వ ॥

మానినుల నిద్దరిని మాటలాడించఁగాను
తేనెలుఁ దేనెలు సోఁకి తియ్యనాయను
నానిన వెంగేల వాఁడినాఁటినవి మానిపేవా
పూనిన వరుసవంతు పొరపొచ్చాలు ॥ ఎవ్వ ॥

కూడిన నీసతులనుఁ గూచుండఁ బెట్టుకోఁగా
తోడులు నీడలు నొక్కాదొమటాయను
వాడిక పిన్నపెద్దల వావి నీవు వద్దనేవా
యీడుతో శ్రీవెంకటేశ కుందులు. ॥ ఎవ్వ ॥ 273

శ్రీరాగం

ఎరుఁగుదుము నీ నాయాలేల చెప్పేవు
వొరిమె గలవాఁడవు వూరకుఁడ రాదా ॥ పల్లవి ॥

మొగమోట గలవారు మోహించిన సతులకు
తగవు చెప్పేరా తప్పకుండాను
మగఁడ వైతేనేమి మచ్చికగలచోటికి
తెగెవా పరులకైతే దీకొందువుగాక ॥ ఎరు ॥

చుట్టపుఁ బొందైనవారు చూచి చూచి సవతుల
యెట్టయినా వున్నట్టే యేలాదేరు
దిట్ట వైతేనేమి నీతీరుకు వచ్చేవారిఁ జే
పట్టవా వింతవారైతే భ్రమయింతువుగాక ॥ ఎరు ॥

కదు వేడుకకాండ్లు గలిగినట్టె ధర్మము
నడపేరా శ్రీవెంకటనాయక నేఁడు
అదరి నన్నుఁ గూడితి వాపెనుఁ గొంతమాత్రము
విడిచేవా యిది నీ వేసాలింతేకాక. ॥ ఎరు ॥ 274

సాళంగనాట

ఇంకాఁ జదువవయ్య యిటువంటివి
లంకెలాయ నీవిద్య లావరివి నైతివి ॥ పల్లవి ॥

పెదవిపై సుద్దులు ప్రియముల బద్దులు
యెదుగాఁ జదివితివి యిపుడు నీవు
వదరు సతులు సితో(నీతో)వాదించే వారెవ్వరు
తుదకెక్కె నీవిద్య దొడ్డవాఁడ వైతివి ॥ ఇంకా ॥

మంతనపు మంత్రాలు మంకుగోరి యంత్రాలు
యింతగా నేరుచుకొంటి విపుడు నీవు
జంతల సతులు నిన్ను సాధించే వారెవ్వరు
దొంతినున్నది నీవిద్య దొడ్డవాఁడ వైతివి ॥ ఇంకా ॥

అట్టయిన సత్యా లాఅడి జోలినిత్యాలు
యిట్టివె నేరుచుకొంటి విపుడు నీవు
గట్టిగా శ్రీవెంకటేశ కాఁగిలించితివి నన్ను
తొట్టెను నీవిద్యలెల్ల దొడ్డవాడవైతివి. ॥ ఇంకా ॥ 275

దేసాళం

మావంటివారి దీవెన మరి యేకాలము గద్దె
భావించి విచ్చనవిడి బతుకఁగదయ్యా ॥ పల్లవి ॥

వెలలేని వలపులు వేమారు గొనఁగాను
లలియెత్తి తమకము లాభమాయను
పలచని వద్ది(ట్టి?)శిగ్గు పదారువేలకుఁ బారె
బలిమి నీకుఁ గోటికిఁ బడిగెత్తవయ్యా ॥ మావం ॥

చదరపు సరసాలు చాలుమూలనడవఁగా
గుదిగొన్న నగవు లగ్గువ లాయను
అదిగో పట్టపుదేవు లారడి పంతముచేరె
పదరక సవరాజ్యపట్ట మేలవయ్యా ॥ మావం ॥

పాయపు తరితీపుల పంటలెల్లఁ బండఁగాను
చాయల రతిభోగాలు సదరమాయ
యీయెడ శ్రీ వెంకటేశ యిటు నన్నుఁ గూడితివి
లాయపుటింతుల పొఁజులనుఁ గూర్చవయ్యా. ॥ మావం॥ 276

247-వ రేకు నాదరామక్రియ

ఊరకుండవయ్యా వుడివోవు వలపులు
కోరుకొంటా వున్నదాన గొప్పలు నీకన్నులు ॥ పల్లవి ॥
చనవు నీవిచ్చితివి చలము లన్నియుఁ దేరె
మనసొక్కటాయ నీతో మారుమాటేల
ననిచివుందాన నిదె నన్ను నేల రేఁచేవు
వినుకొంటానున్నదాన వింతలు నీనుద్దులు ॥ ఊర ॥
ప్రియములు చెప్పితివి పెనఁగితివిందాఁక
నయమాయ సరసాలు నవ్వులంతేల
క్రియ నే నెఱుఁగుదును కెరలించ కిఁక నీవు
జయము చేకొంటి నిదె చక్కనె నీమాటలు ॥ ఊర ॥
తెలిపితివి బుద్ధులు దిష్టముగాఁ గూడితివి
వెలసె నీమోహములు వెరపు లేల
యెలమి శ్రీ వెంకటేశ యెచ్చరించకు గోరను
తలపోయుచున్నదాన తగు నీగుణములు. ॥ ఊర ॥ 277

మధ్యమావతి

దానికేమి యిప్పుదేమి తప్పిపోయీనా
వూని యెదురుకట్లనె వున్నాఁడుగా ॥ పల్లవి ॥
ఆలసిన రతివేళ ఆడినట్టి యీమాటలు
తలఁచుకొమ్మనవె తనుఁ దానె
పిలిపించి నాతోఁ దాను పెనఁగిన పెనఁగులు
తెలిపే లేవె యింకా తెరమరఁగుననె ॥ దాని ॥

చిదుముడి మంచముపై చెనకిన చెనకులు
తడవి చూచుకొమ్మనవె తన మేననె
వుడివోక తారుమారై వునిచిన వుంగరాలు
తడఁబడీ వేళ్లను తానెరఁగఁడా ॥ దాని ॥

కొత్తగా నాకాఁగిటిలో కూడినట్టి కూటములు
యెత్తి యిమ్మనవె యీవేళనె
హత్తెను శ్రీ వెంకటేశుఁ డట్టె తా నన్ను
తత్తరపుఁ దమకము తనివి నొంచీనా. ॥ దాని ॥ 278

శ్రీరాగం

చిన్నఁబోయివుందాననా చేరి నీతో నలిగేనా
సన్నల నిన్నుఁ జింతించే జాడ లింతేకాక ॥ పల్లవి ॥

నెక్కొన్న వేడుకలకు నీవు గలవు మాకు
చెక్కుచేతితోఁనుతను చింత మాకేల
వక్కణతోఁ గన్నుఁగలువలు గలమోముతోడ
గుక్కక తామెర చేయిఁ గూర్చితిఁగాక ॥ చిన్న ॥

దట్టమై నామతిలోన తగు నీరూపెచయదు
వట్టి విరహాన వసివాడనేల
ఘట్టి తనువల్లిగాన పన్నీరు గంద మందుకు
పెట్టి పొరలించి మెత్తి పెద్దసేసేఁగాక ॥ చిన్న ॥

కాఁగిట నీవుగలవు కమ్మఁజెమటల రతి
నాఁగి యాఁగి సారె సారె నలయవేలా
కాఁగిటఁ గూడితి శ్రీ వెంకటేశ నీ యులపార్చ
వేఁగక నిట్టూరుపుల విసరేఁగాక. ॥ చిన్న ॥ 279

రామక్రియ

అటుగాన యెంచనేల ఆవలివారి భాగ్యము
యెటులైనా నీపట్టు కెప్పుడును మంచిదే ॥ పల్లవి ॥

తప్పు నీయందున్నదా తగవరి వన్నిటాను
 చొప్పు లెత్తఁ బోతేను సూటికిరాదు
 కప్పురపు చవిలోన కారముఁ గుందునా
 కప్పిన విరహాలకే కాఁక లాఁగాదో ॥ అటు ॥

సరవి నీవెరుఁగవా సర్వజ్ఞుఁడవు నీవు
 కెరలించఁ బోతేను కిందుపడును
 వరుసలఁ బూవులకు వాఁడి తొల్లి వున్నదా
 విరసపువేళనే వెల్లివి రాఁగాదో ॥ అటు ॥

చేరి యేసనివాఁడవా శ్రీ వెంకటేశుఁడవు
 కాకు సేయఁ బోతేను గరివడును
 యీకడ చంద్రుడు వెట్టా యేలితివి నన్ను నిట్టే
 పైకొని అలిగేవారి పాలిటికి అవుఁగాదో. ॥ అటు ॥ 280

ముఖారి

ఏఁటిమాఁట లిటువంటి వేళాదేవు
 గాఁటమై యేకతమైతేఁ గాదనేనా ॥ పల్లవి ॥

చెప్పినట్టు సేతుఁగాక చిత్తములోపలి సిగ్గు
 వొప్పగించి నీముందర నూరకుండేనా
 కుప్పలైన కుచములు కొండలవలె నుండఁగా
 తప్పక నాపయ్యదను దాఁచుకుందునా ॥ ఏఁటి ॥

సమ్మతించి వుందుఁగాక జవ్వనపు నాగుట్టు
 కుమ్మరించి నాకు నాకె కొనవేతునా
 తెమ్మలైన పిరుఁదు మరుతేరువలె నుండఁగాను
 నెమ్మది నీకెదురుగా నిలుచుందునా ॥ ఏఁటి ॥

కూడితివి మెత్తుఁగాక కొనగోరి చేఁతలను
 వేడుకకాని తనమును వెలివేతునా
 యీడనె శ్రీ వెంకటేశ యెనసితి మిద్దరము
 వాడిక వలపు లింక వడియఁ గట్టుదునా. ॥ ఏఁటి ॥ 281

ఆహిరి

నెలఁతఁ బాసితే నీకు నిమిష మేఁడవును
యెలమి దగ్గరివుంటే నేఁడు నిమిషమవును ॥ పల్లవి ॥

కన్నులఁ బెట్టినయట్టి కాటుకచూపులు నీపై
పన్ని చెలి చల్లితేనె పగలు రేయౌ
వున్నతి పద్మరాగాల వుంగరాలచేతినిన్ను
తిన్నఁగా నంటితే నట్టె తెల్లవారును ॥ నెల ॥

పీదెపుమోవినెలవి వేడుకతో నవ్వితేను
నీదలఁ గాసిన వెల్లా నిండు వెన్నెలౌ
పాదితో యించుకవడి ప్రణయకలహమయితే
ఖేదచూచినా వదె యెండగాసును ॥ నెల ॥

శ్రీవెంకటేశ యిట్టె చెలి నిన్నుఁగూడెఁగాన
సోవలుగా మోవిమీఁదఁ జుక్కలు నిండె
వేవేలు రతులచేత వెలయఁగా దిక్కులెల్ల
కావిరి మాని హృదయకమలము విచ్చెను. ॥ నెల ॥ 282

248-వ రేకు శుద్ధవసంతం

సంగడినున్నవారము సాకిరి చెప్పకపోదు
యింగిత మెఱిఁగి నీవె యియ్యకోవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

వనిత చూచినదెంత వడి నీవేల లోఁగేవు
చెనకినదెంత నీవు సేసేదెంత
వినవయ్యా ఆపెమాట వేఁడుకొనె నింతగద్దా
యెనసి ఆడినమాట కియ్యకోవయ్యా ॥ సంగ ॥

ఆపె నవ్వినది నవ్వు అప్పటి నీమతి దవ్వు
పోపో మరునియేటు పూచిన పువ్వు
వోపవయ్యా చెలి నిన్ను వొరసి చన్నులనూఁది
తీపులమోవికతలు తెలుసుకోవయ్యా ॥ సంగ ॥

పిలిచిన పిలుపేద విగిసే పీగతి యేద
వలపుల కిదా జాడ వట్టిది నీద
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యింతి నిన్ను నిదె కూడె
పలుకుఁ బంతాలు నీ కెప్పటివలెనయ్యా. ॥ సంగ 283

రామక్రియ

బల్లిదుఁడవైతివి బతుకవయ్యా
పొల్లలేకుండా నిన్నుఁ బొగడేమయ్యా ॥ పల్లవి ॥
యెక్కుడి కెక్కుడి బుద్ధులెవ్వరు చెప్పేరయ్యా
చిక్కి నీకుఁగాఁగ ఆపె చెప్పెఁగాక
తక్కక యెవ్వరు జాణతనాలు నేరిపేరయ్యా
నెక్కొన్న చుట్టరికాన నేరిపెఁగాక ॥ బల్లి ॥
తతి నెవ్వరి కెవ్వరు దాయిదండయ్యేరయ్యా
అతివ నీకుఁగాఁగా నాయెఁగాక
రతుల కెవ్వరిపాటి రమ్మని పిలిచేరయ్యా
గతియైవుండె తానె గక్కునఁ బిలిచెఁగాక ॥ బల్లి ॥
కందువతో నెవ్వరు కాఁగిలించుకొనేరయ్యా
అంది నిన్నుఁగాఁగా ఆపె అలమెఁగాక
యిందులో శ్రీవెంకటేశ యిట్టె నన్నుఁగూడితివి
విందువలె తానూ నీవెంటవచ్చెఁగాక. ॥ బల్లి ॥ 284

భైరవి

పూవువంటిదానను పూఁపవంటిది వయసు
సావధానమున నీ సంసారఫలము ॥ పల్లవి ॥
నీవు బోధించినయట్టి నిజములె నానిజము
భావించి నీవు నడపె పంతము నాది
లావుల నీమన్నన కొలఁదుల వారమువేము
వోవనేసి మమ్ము నేల వోరనేవువిభుఁడా ॥ పూవు ॥

చక్కఁగా నీవు నడపె సమేళము నాసలిగె
చెక్కుల నీవు వొత్తిన చిన్న లివిగో
పక్కన నీవు గప్పినపచ్చడము నామీఁ దిది
తెక్కుల నన్నెంత కెంత తెలిపేవువిభుఁడా ॥ పూవు ॥

కాఁగిట నీవుగూడిన గరిమ నేఁ బొగడేది
మాఁగిన నీమోవితేనె మావిందులు
రాఁగిన సంతోసపు రతుల నన్నేలితివి
చేఁగదేరించఁగ నేల శ్రీ వెంకటవిభుఁడా. ॥ పూవు ॥ 285

సాళంగం

అనవలనేమైనా నిన్నంటేఁగాక
మునుకొని నే నీకు మొక్కకుండేనా ॥ పల్లవి ॥

సంతతము నందరును జయలువెట్టఁగ నీకు
కాంత లిఁక వేరె నిన్నుఁ గాదనేరా
వింతగా ఆవులు నీవెంటవెంటఁ దిరుగఁగా
మంతనాన గోపికలు మరుగకుండేరా ॥ అన ॥

పచ్చి పిల్లఁగోవిలోన బలు రాగాలు రాఁగాను
రచ్చకెక్కె సతులెల్ల రాకుండేరా
గచ్చులసిరి మోహాన కమలాన వేయఁగాను
తెచ్చి రుక్మిణి పువ్వులదండ వేయకుండునా ॥ అన ॥

నిండు జలధులనీరు నిన్నుం గంటేఁ బేరఁగాను
అండ మావలపు పేరే దదియెంత
కొండల శ్రీ వెంకటేశ కూడితిమి నేము నిట్టె
వుండనుండఁదరితీపు (లూ?) రూరకుండీనా. ॥ అన ॥ 286

సామంతం

దొరలకె కానిలేదు తుంటతనము
జరసి నీతో నవ్వ సరిదాననా ॥ పల్లవి ॥

పతినలు వలుకఁగఁ బలుమారుఁగొసరఁగ
కతగరచినవారుగాని నేరరు
మతిఁ బెట్టుకొని సారె మమ్మునే నమ్మించేవు
చతురతఁ బెనఁగ నీసరిదాననా ॥ దొర ॥

బిడిబిడిఁ దిరుగఁగ పైపై బుజ్జగించఁగ
గడుసులయినవారుగాని నేరరు
అడియాసలు పుట్టించి ఆయము లేలించేవు
సడిఁబెట్టి నిన్నుదూర సరిదాననా ॥ దొర ॥

రాయడిరతిఁ బెనఁగ రారాఁపులకు నోప
కాయాటులయినవారుగాని నేరరు
యీయెడ శ్రీ వెంకటేశ యిటునన్నుఁ గూడితివి
చాయలు బోధించ నీకు సరిదాననా. ॥ దొర ॥ 287

సౌరాష్ట్రం

ఏల సాకిరి గోరేరు యిద్దరు నన్ను
నాలి నేఁ జూచినప్పుడె నవ్వుతానె వుంటిరి ॥పల్లవి॥

మతకా లెరఁగఁగాని మగువ నీమోముచూచి
చతురతలు మెరసి జంకించెను
రతికి దగ్గరఁగాని రహస్యాన నీవుండి
మితిమీరి కొనగోరు మీటుకొంటివి ॥ ఏల ॥

తగవులు చెప్పఁగాని తరుణి నీవన్నందుకు
వొగరుఁజూపుల పెదవులఁ దిట్టెను
మిగిలినవేవోకాని మీదమిక్కిలి నీపైతె
బిగిఁ బంతములు చూపి చెలఁగితివి ॥ ఏల ॥

యీరీతి వేరునేయఁగా నింతి శ్రీవెంకటేశ్వర
గారవించి నిన్నుఁ గూడి కాఁగిలించెను
తేరెఁగాని నీవల్లనె తేటతెల్లమై నేఁడు
మేరతోనె పంతమిచ్చి మేకొంటివి. ॥ ఏల ॥ 288

249-వ రేకు శ్రీరాగం

గొల్లెతలై తేనె కొఱతా
పల్లదపు నీచే పడిరిగాకా ॥ పల్లవి ॥

కంచుఁబదనుల కాంతల నేఁ డిట్టె
వంచుకొన నీకువసమా
పంచబాణముల దారికి లోనై
ముంచి చేతులెత్తి మొక్కిరిగాకా ॥ గొల్లె ॥

కోడెవయసు కొమెరలేమల
వాడికెకుఁ చేనువసమా
కూడఁగూడఁ బిల్లఁగోవి రాగాలకు
వాడవారు వెంటవచ్చిరిగాకా ॥ గొల్లె ॥

కొలఁదిలేవట్టి గుబ్బెతలనెల్ల
వలపించుకొనవసమా
యెలమి శ్రీవెంకటేశ కూడఁగాను
సొలసి చనవుచూపిరిగాకా. ॥ గొల్లె ॥ 289

శుద్ధవసంతం

పెనఁగకువే యిఁక ప్రియునితో నీవింత
మనసు లెఱఁగుదుము మరి మాటలేలే ॥ పల్లవి ॥

అలుకదేరిచి పతి అట్టె పైకొనఁగాను
ఛలమరితనమేల సతులకును
జలజలఁ జెమరించె జాజుకొనఁ బులకించె
చెలఁగి వేగి మిగిలి చీఁకటులు గలవా ॥ పెన ॥

నవ్వు నవ్వి యీతఁడె వనుపులు నేయఁగాను
రవ్వలఁ బెట్టఁగనేలే రామలకును
జవ్వనపు కళలుబ్బె పమ్మతులు మతికబ్బె
పువ్వులలోపలిపొల్లి పూఁచిచెప్పఁగలవా ॥ పెన ॥

శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడు చెక్కునొక్కి వేఁడుకోఁగా
వేవేలు మాఁటలేలే యీవెలఁదులకు
నీవాతనిఁ గూడితివి నీటులుమఁ జూపితివి
చేవల చిగురు నాఁడె వేసిపెట్టఁగలవా. ॥ సెవ ॥ 290

కొండమలహరి

అమ్మరొ యెంతగడుసరి వదేమె నీవు వల
పమ్మకతొల్లె కానేవు అదేమె నీవూ ॥ పల్లవి ॥
మలసి విభుఁడు నీతో మాటలాడకతొల్లె
అలిగి యెగ్గులువట్టె వదేమె నీవూ
కలసి యాతఁడు నిన్నుఁ గరఁగించకతొల్లె
అలసి వుస్సురనేవు అదేమె నీవూ ॥ అమ్మ ॥
చక్కఁగాను నీపతి పరసమాడకతొల్లె
అక్కడజీరె ననేవు అదేమె నీవు
తక్కక యాతఁడు నీకు తమ్ములమిదకతొల్లె
అక్కట కారమనేవు అదేమె నీవూ ॥ అమ్మ ॥
యెనసె శ్రీవెంకటేశుఁ డిప్పుడు యింతకతొల్లె
అనుకొనే వాలనంటా వదేమె నీవూ
చెనకితి వితఁడు పైఁ జేయి చాఁచకతొల్లె
అనలుఁగొనలకెక్కె వదేమె నీవూ. ॥ అమ్మ ॥ 291

మంగళకౌశిక

ఎందాఁకాఁజూతుము నే మిటువంటి యాగడాలు
అందినచెలులము నే మాదకుండరాదు ॥ పల్లవి ॥
వువిద లాఁ బెట్టె తొంటి వుంగర మిమ్మంటేను
యిపల నింతదొరవు యేల తిట్టేవు
జవళిగన్నీరుతోడ చలపట్టుకుండఁగాను
తవిలి నీకింకా నేల దయవుట్టదు ॥ ఎందా ॥

నీలాగులుచూచి యాపె నీబాస వొప్పగించితే
కోలుముందుగా నేల కొంగువట్టేవు
తూలెటినెరులతోడ దోసిలించి మొక్కఁగాను
పొలుపడి దోసానకు భయమేలపుట్టదు ॥ ఎందా ॥
పదఁతి నీగుణాలకు పయ్యద బిగించుకొంటే
సడిఁబెట్టి నీవేల చన్నులంటేవు
తొదరి శ్రీవెంకటేశ దొమ్మిఁగలసితి వాపె
జడిసి గోరంటినా నెచ్చరి కేలపుట్టదు. ॥ ఏందా ॥ 292

వరాళి

వారివారిభాగ్యము వలపుల కొలఁది
నేడుపు గలిగితేను నిన్నమాపే రేపూ ॥ పల్లవి ॥
కనుసన్న నాపె నిన్నుఁ గరఁగించఁ జూచితేను
యెనసి అవె(వ?)మ్ములై తే నేమిసేసును
వెనుకొని అవియెల్ల విరహవేళల నింతె
మనసు లొక్కటైతె తామరపూజలవును ॥ వారి ॥
వుదవి చన్నులనొత్తి వూరడించఁ జూచితేను
యివె పిడిగుండ్లయితే నేమిసేసును
పవళించి అవి రతిపంతమాడేవేళనింతె
కవగూడితేను జక్కవరూపులవును ॥ వారి ॥
పెదవులెత్తి చెలియ ప్రియము చెప్పఁజూచితే
యెదురుగాలములై తే నేమిసేసును
కదియనివేళ నింతెకాని శ్రీవెంకటేశుఁడ
యిదె కూడితిరి యివె యిఁక తేనెలవును. ॥ వారి ॥ 293

హిందోళవసంతం

ఏఁటికి వేగిరపడే వింతలో నీవు
మేఁటిరమణుఁడ నిన్నె మెప్పించిఁగాకా ॥ పల్లవి ॥

మచ్చిక సేసినచెలి మాటలాడకమానీనా
దిచ్చరి నీతలఁపులు దెలిసీఁగాక
యిచ్చకము నీవాడఁగా నియ్యకొనకుండీనా
కచ్చుపెట్టి కొంతగొంత కైకొనీఁగాకా ॥ ఏఁటి ॥
దగ్గరివచ్చినచెలి తప్పకచూడకుండీనా
సిగ్గులు నీపైఁ గొంత చిమ్మీఁగాక
వొగ్గి విడెమిచ్చినాపె వోపననీనా యిఁక
నిగ్గులవలపు నీకు నేరిపీఁగాక ॥ ఏఁటి ॥
చేకొని కూడినమీఁద సేవసేయకమానీనా
యీకడ ముందువెనక లెంచీఁగాక
శ్రీకాంతనేలితివి శ్రీవెంకటేశ్వర నేఁడు
మాకొరకు నిన్నాపె సమ్మతింపించీఁగాక. ॥ ఏఁటి ॥ 294

250-వ రేకు ముఖారి

ఊరకుండుమనవే వొక్కటొక్కటే రేఁచక
తేరకత్తెనై తేనేమి తిద్దుబడి తనదే ॥ పల్లవి ॥
తగిన నాచెలువము తనకె కలవాయ
పొగడఁగవలెనా పొరుగులను
నగిన నానగవులు ననుపులకునువచ్చె
మగనాలనై తేనేమి మనువెల్లాఁ దనదే ॥ ఊర ॥
పట్టిన నాపంతమిది పైపైఁదనలోనాయ
అట్టె నన్నేల మెచ్చినె అందరితోను
తిట్టిన నాతిట్టులివి దీవెనలై సరిదాఁకె
చుట్టమనై తేనేమి సొమ్మయితిఁ దనకే ॥ ఊర ॥
యిల్లిదె నాజవ్వనము యెప్పుడూఁ దనకెఅబ్బె
వెల్లవిరి సేయనేలె వీధివీధిని
చెల్లుబడితోఁ దానె శ్రీవెంకటేశుఁడుగూడె
గొల్లదాననై తేనేమి కొలువెల్లాఁ దనదే. ॥ ఊర ॥ 295

సామంతం

ఉండరే యెక్కడిసుద్ది వొడఁబరచకురే
యెండలెల్లనీడలాయ నిద్దరికి మాకు ॥ పల్లవి ॥

కూరిమిలేనిపొందు కొనలెటువలెసాగు
పేరులేని పిలుపులు ప్రియమెట్టౌను
తారుకాణించేనంటే తానాడ నేనీడ
మారుత్తరమియ్యరాదు మనసులేయెరుఁగు ॥ ఉండ ॥

నగవురానిమేలము నయమెటువలెనౌను
మొగముచూడనిమొక్కు మోచేదేడ
తగులఁబెట్టేనంటే తతిలేదు మితిలేదు
పగటు లాడఁగరాదు పట్టినదేపంతము ॥ ఉండ ॥

పలచఁగానిసిగ్గులు పనికెటువలెవచ్చు
చలివాయనివలపు సాదించేదెట్టు
యెలమి శ్రీవెంకటేశుఁ డీడనుండె నన్నుఁగూడె
వెలపరచఁగరాదు వేడుకలేనిండెను. ॥ ఉండ ॥ 296

ధన్నాసి

మాపుదాఁకాఁ గొసరిన మాను మానే రాయి రాయే
దాపుదండ నీవు నాకు తగవు నీచేతిది ॥ పల్లవి ॥

మొక్కలపు మాటలెల్ల మొన్ననె ఆడితిఁగాని
పుక్కటయిన నిన్ను నేనుఁ బొగడ నేఁడూ
వుక్కువంటి గుండెలోన లక్కవంటి మనసిదే
దక్కియున్నదాన నీకు ధర్మము నీచేతిది ॥ మాపు ॥

అంగడిఁ బెట్టినచేఁత లప్పుడె పెట్టితిఁగాని
ముంగిట నీసుద్దులెల్ల మూసేనిపుడు
యెంగిలిసెలవితోన రంగువంటిమతిపిదే
పొంగివున్నదాన నీకు పుణ్యము నీచేతిది ॥ మాపు ॥

లోచి నిన్నుఁ గూడేది లోననే కూడితిఁగావి
యేచి నిన్నుఁగూడేను యీచాయ నేను
చేచేత నీదేవులను శ్రీవెంకటేశుఁడవు
తాచియున్నదాన దయ దలఁపు నీచేతిది. ॥ మావు ॥ 297

కేదారగౌళ

నేఁడుగొత్తలా తన నేరుపులివి
వాఁదివెట్టి మంటికొన వాదులడిచేవా ॥ పల్లవి ॥

కావిమ్మంటినే యిఁక గాదని యెదురాడనే
తానాడినదే మాట తప్పులులేవు
రానీవే యందుకేమి రతిఁ గరఁగించుఁ దాను
నానఁబెట్టిగొద్దలి పన్నుల వింతయేఁటికే ॥ నేఁడు ॥

బాసయిచ్చితినే తనపంతము చెల్లించేనే
నేసినదేచేఁత మరి చిక్కులులేవు
ఆసపడనీవె తాను అంబుధులు పేరఁబెట్టు
కోసి రాతనారొలిచి కూరిమి లింతేఁటికే ॥ నేఁడు ॥

కూడితినే కాఁగిటను గురుతులు వంచితినే
ఆడనీవే సరసాలు అంతెలాయనే
వేడుకవెలవెట్టె శ్రీ వెంకటేశ్వరుఁడు తాము
పీడెమిచ్చి బుజ్జగించి వేసాలిఁకనేఁటికే. ॥వేఁడు॥ 298

ముఖారి

ఏఁటికి బాఁతిపదేవు యేల మమ్ముఁ జెనకేవు
కాటుకవన్నె చూపులు కలవి మాజూ(చూ?)బు(పు?)లు ॥ పల్లవి ॥

కన్నులె గొప్పలుగాని కదుఁ గొంచపు మొకము
యెన్నఁగ మాచక్కఁదన మేమున్నది
వున్నతాలె కుచములు వొంటినడుము సన్నము
యెన్ని చూడఁబోతేను యిదివో మాపొబగు ॥ ఏఁటి ॥

బారెఁడె కురులుగాని చేరఁడేసి పాదాలు
యీరీతిదె మాగుట్టు యేమున్నది
నోరు మాణిక్యాలగని నొక్కఁతేఁ దేనెపెదవి
పేరుకొనఁబోతేను పెలుచు మాగుణము ॥ ఏఁటి ॥

చేతులె మెత్తనగాని చిమ్ము గోళ్ళు కఠినాలు
యేతులు నెమ్మెలు మాయందేమున్నది
ఘాతల శ్రీ వెంకటేశ కలసితి విటునన్ను
నీతి విచారించుకొంటే నిండెను నీమన్ననే. ॥ ఏఁటి ॥ 299

దేసాక్షి

ఇంతి నీసొమ్ముగాదా యెరవున్నదా
వింతవారివలె నేము వెంగె మాడేమా ॥ పల్లవి ॥

జగడాలన్నియుఁ దేరె సతి నీతో సంతమాయ
మగుడి మగుడి నీతో మాటలింకానా
తగవరి వవుదువు తప్పులు నీయందు లేవు
మొగము చూచి చూచి మొక్కు లింకానా ॥ ఇంతి ॥

పనులెల్లాఁ జక్కనాయ పదివేలువచ్చె నేఁడు
చెనకి చెనకి నీతో చేఁత లింకానా
వెనకటి వెంతలేవు వేడుకకాఁడవు నీవు
కొనచూపులనుఁ జూచి కొసరు లింకానా ॥ ఇంతి ॥

కోరికలు గొనసాగె కూటములు మీకు నబ్బె
సారె సారెఁ గొసరేటి చల మింకానా
యీరీతి శ్రీ వెంకటేశ యిచ్చకుఁడ వన్నిటాను
చేరి నీవు నవ్వఁగాను సిగ్గు లింకానా. ॥ ఇంతి ॥ 300

సూచిక ౧

—(౦)—

సంకీర్తన రాగముల అకారాది సూచిక

రాగములు	సంకీర్తన సంఖ్యలు.
అహిరి	25. 33. 61. 65. 106. 147. 150. 183. 202, 215. 249. 258. 282.
కన్నడగౌళ ..	12, 126. 144, 181. 185. 225
కాంబోది .	16. 118. 158. 167. 177. 208. 239. 268.
కేదారగౌళ ..	17, 64. 127. 199. 238. 264. 298
కొండమలహరి	56. 74. 191. 291.
గుజ్జరి	210.
గౌళ ...	27. 54, 91. 130. 142. 198.
ఛాయానాట ...	128.
తెలుగు కాంబోది	70. 263
దేవగాంధారి	42. 60. 103, 169. 228
దేసాళి	48. 58. 78 111. 170. 235. 259. 300.
దేసాళం	10. 62. 93. 164. 186, 222. 227. 244. 270. 276
ధన్నాసి	59. 113. 149. 262. 297.
నాగవరాళి	160
నా	40. 145 194
నాదరామక్రియ	8. 23. 47. 75. 119. 157. 217. 234. 251, 277.
నారణి	3. 55 112 236
పాడి	20. 36. 66. 102. 123. 129, 178. 206. 211. 224. 242. 254.
	14. 24. 32. 87. 105. 229. 240
బౌళిరామక్రియ	148. 205.
భూపాళం	104. 188.
భైరవి	30. 39. 69. 95, 133. 152. 165, 195. 204. 207. 230, 285.

రాగములు.	సంకీర్తనల సంఖ్యలు.
మంగళకౌశిక	22, 50, 109, 137, 292.
మధ్యమావతి	1, 28, 63, 122, 184, 257, 278.
మలహరి	107.
మాళవిగౌళ	5, 11, 79, 135, 151, 203, 268
మాళవశ్రీ	88, 174
ముఖారి	31, 38, 53, 81, 98, 101, 117, 132, 156, 162, 188, 192, 218, 221, 252, 273, 281, 295, 299.
మెంచబౌళి	83, 155, 161, 180.
రామక్రియ	9, 43, 52, 71, 116, 146, 182, 189, 219, 233, 243, 280, 284.
రాయగౌళ	121
రీతిగౌళ	35, 214
లలిత	49, 51, 99, 110, 138, 143, 159, 213, 237.
వరాళి	4, 26, 57, 85, 92, 124, 171, 172, 226, 248, 269, 272, 283
వసంతవరాళి	82.
శంకరాభరణం	13, 46, 67, 100, 115, 140, 153, 193, 220, 256, 271.
శుద్ధదేశి	76, 173, 245
శుద్ధవసంతం	29, 90, 125, 176, 216, 250, 283, 290.
శ్రీరాగం	6, 7, 15, 21, 41, 84, 86, 108, 163, 196, 212, 253, 265, 274, 279, 289.
సామంతం	18, 34 37, 68, 72, 94, 97, 120, 134, 175, 197, 201, 209, 231, 241, 255, 261, 267, 287, 296
సాళంగం	178, 206, 246, 286.
సాళంగనాట	19, 89, 98, 114, 131, 141, 168, 187, 247, 260, 275
సౌరాష్ట్రం	44, 77, 154, 190, 232, 288.
హిందోళవసంతం	2, 45, 80, 139, 229, 294.
హిజ్జిజి	75, 198.

సూచిక ౨

—(౦)—

సంకీర్తనల అకారాది సూచిక

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
అంత దానవా నేను	ముఖారి	69
అంతేసి యెఱఁగలేము	వరాళి	51
అందుకేపో నిన్ను నేది	శుద్ధవసంతం	145
అటుగాన మెంచనేల	రామక్రియ	162
అట్టె కానీవయ్య నేము	సామంతం	122
అడుగరే చెలులాల	ముఖారి	78
అడిగరే విభు నిపె	సామంతం	15?
అనవలనేమైనా నిన్నంటి	సాళంగం	166
అన్నిటా నేరుపరిగా	సాళంగనాట	53
అన్నిటికిఁ గలవట	దేసాళం	142
అన్నియుఁ దెలుసుకొంద	లలిత	59
అన్నేసి నాకునాకే	దేసాళం	55
అప్పటి కాఁతాళాన	సామంతం	155
అప్పటి నుండియుఁ జెప్పే	సామంతం	56
అప్పణిచ్చె నిదెనీకు	మాళవశ్రీ	53
అప్పుడే గెలిచితివా అపె	గుజ్జరి	122
అమ్మరో యెంత	కొండమలహరి	169
అలమేలుమంగ యీకె	శుద్ధవసంతం	54
అలయఁగఁ బొద్దులేదా	శ్రీరాగం	114
అవునయ్యా దొరవౌదు	ముఖారి	49
అవునే యింతేసి నేనే	దేసాళం	109
ఆఁడుఁజాతెల్లా నొక్కటే	ఛాయానాట	75
ఆదపీర నుండఁగా	సాళంగనాట	144
ఆదమె యింకనేమీ	శంకరాభరణం	8
ఆదుకోకు నీకుపీవే	దేసాళం	132
ఆతఁడిదె నీవిదె	వసంతవరాళి	48
ఆతని భ్రమయించవే	నాదరామక్రియ	70
ఆతని వగలెరఁగ రమ్మ	భైరవి	57

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
అనతివయ్యా యింకా	అహిరి	150
అయనాయ నందవయ్యా	హిందోళవసంతం	133
అయమంటి మోవితీపు	దేవగాంధారి	99
అయములకెల్లా గురి	కేదారగౌళ	39
అయలవాడే చూచి	ముఖారి	92
అరంగఁ జూడరే అదె	లలిత	31
అవతి మరఁగువాఁడ	సామంతం	115
అపవర్గవారికి వలమట	వరాళి	144
ఇంక నీ చిత్తముకొద్ది	సామంతం	41
ఇంక నెంతగాఁగలదో	మాళవిగౌళ	118
ఇంకనేఁటి విచారాలు	మధ్యమావతి	72
ఇంకనేఁటి వెరవు	బౌళి	82
ఇంకి నేర సుద్దులు	అహిరి	20
ఇంకనేమి సేయఁగల	రామక్రియ	108
ఇంకనేల గుట్లు యిన్నియు	ముఖారి	32
ఇంకాఁ జదువవయ్య	సాళంగనాట	160
ఇంకా వింకా రమణుఁడు	తెలుగుఁగాంభోది	153
ఇంకా నీ చిత్తము యేమనె	సామంతం	71
ఇంకా నేమిగావలె	నాదరామక్రియ	148
ఇంకా విన వేడుకయ్యీ	కన్నడగౌళ	8
ఇంకేల మొరఁగేవే	దేవగాంధారి	37
ఇంట గెలిచికా నీవు	వరాళి	3
ఇంటికి రావయ్యా యిఁక	నాగవరాళి	94
ఇంత యేఁతురా పతుల	ముఖారి	19
ఇంతయేటికి చాలు	శ్రీరాగం	25
ఇంతలో నేమేఁ పుట్టునో	శ్రీరాగం	10
ఇంత సేసినవాఁడవు	కన్నడగౌళ	85
ఇంతి నీసొమ్ముగాదా	దేసాక్షి	178
ఇంతేసి సేసేదెల్లా	కాంభోది	139
ఇందరితో నేకతాలు	సాళంగనాట	67
ఇందవయ్యా నీదెమిఁక	వరాళి	73
ఇందుకుఁగాఁ బ్రతివాదా	ముఖారి	116
ఇందుకుఁగా నెవ్వరూ	పాడి	123

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
ఇచ్చగించి నవ్వు నవ్వే	శుద్ధవసంతం	18
ఇట్టె సేసవెట్టి నీవు	మధ్యమావతి	108
ఇదివో నీ దొరతన	సౌరాష్ట్రం	135
ఇద్దరికిఁ దగు తగు	దేసాక్షి	150
ఇద్దరుఁ [illegible]దిసి కొంకనిఁక	శుద్ధవసంతం	74
ఇద్దరుఁ దెలుసుకోరె	బౌళి	15
ఇద్దరును నవ్వేరిదె	సామంతం	43
ఇద్దరూ నిద్దరే మనమేమి	శంకరాభరణం	82
ఇద్దరూ సరిగెలువ	సాళంగనాట	58
ఇన్నాళ్లు నెరఁగమైతి మిదివో	సాళంగనాట	109
ఇన్నాళ్లు నెఱఁగమైతి మింతేసి	కొండమలహరి	112
ఇల్లాండ్లెరిఁగిరా	నారణి	137
ఉండరే యొక్కడ	సామంతం	172
ఉపకారమింతేకాని	దేసాక్షి	66
ఊడిగాలు సేసుకొంటా	శంకరాభరణం	128
ఊరకుండవయ్యా	నాదరామక్రియ	161
ఊరకుందు మనవే	ముఖారి	171
ఊరకున్నదంటానేల	రామక్రియ	86
ఊరకే గడించుకొని	భైరవి	134
ఎంతకెంత సేసేవు	ఆహిరి	63
ఎంతవాని కెంతమాట	మెంచబౌళి	50
ఎంతసటకాఁడవో యెవ్వరి	నాట	25
ఎం[illegible]కాఁ[illegible]టుము	మంగళకౌశిక	169
ఎం[illegible]యిలి పందాఁకా	కేదారగౌళ	116
ఎ[illegible]కేసే	భూపాళం	62
ఎదట[illegible]తి	నాదరామక్రియ	126
ఎ[illegible]దో సి[illegible]ము	దేవగాంధారి	133
ఎట్టుసేసి[illegible] జేయుమిక	కాంబోది	104
ఎదమా[illegible]ల	శ్రీరాగం	13
ఎత్తరే ఆరతులివె	శ్రీరాగం	50
ఎన[illegible]న యాకెతో	కేదారగౌళ	153
ఎన్నఁడూ నె[illegible]ఁగమయ్యా	వరాళి	55
ఎన్నికెకిఁ[illegible] దయ	మధ్యమావతి	38

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
ఎప్పుడు నీవారమె	ధన్నాసి	152
ఎప్పుడు నీవు వచ్చినా	మేచబౌళి	94
ఎప్పుడును నీమనను	నాదరామక్రియ	92
ఎప్పుడూను నీవోలి	శుద్ధదేశి ...	101
ఎరఁగరటే అతని	మంగళకౌశిక	14
ఎరవుగా నీవు నన్ను	కాంబోది .	98
ఎరుఁగుదుము నీ	శ్రీరాగం	169
ఎఱఁగమైతిమయ్యా	లలిత ..	93
ఎవ్వరికిఁ గలదయ్యా	గౌళ	116
ఎవ్వరి కెవ్వరి చుట్టా	ముఖారి ..	158
ఎవ్వరి నే మడిగేవు	కన్నడగౌళ ...	106
ఎవ్వరు బుద్ధిచెప్పేరు	మెంచబౌళి	105
ఏఁటికి దగ్గరేవయ్యా	నాట	113
ఏఁటికి బాఁతి పడేవు	ముఖారి ...	173
ఏఁటికి విచారమిఁక	రామక్రియ	128
ఏఁటికి వేగిరపడే	హిందోళవసంతం	170
ఏఁటిదో నీ చిత్తము	సౌరాష్ట్రం .	90
ఏఁటి బుద్ధులు చెప్పేరే	ఆహిరి .	37
ఏఁటిమాఁటలిటు	ముఖారి .	163
ఏదఁజూచినా	లలిత	138
ఏదనుండా నాసొమ్ము	మాళవిగౌళ	47
ఏది నాకు బుద్ధి	మధ్యమావతి .	17
ఏనాఁటికేనాడు యేమనేవు	శ్రీరాగం	64
ఏమందునే నీనిమాయ	గౌళ ...	84
ఏమని భావింతు నిన్ను	సామంతం ..	102
ఏమని పూరడించేవో	పాడి	61
ఏమనునో దగ్గరఁబో	రామక్రియ	110
ఏమయ్యా యిందుకు	ఆహిరి	88
ఏమయ్యా నేమంతేసి	కాంబోది	154
ఏమి చూచేవు మాదిక్కు	గౌళ	54
ఏమి నేరుచుకొంటి	కేదారగౌళ ..	75
ఏమి నేసినాఁ జేయనీ	ఆహిరి ...	125
ఏమి సేసేరో తాము	బౌళి	9

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
ఏమైనా నాదేవారి	శంకరాభరణం	41
ఏల గడించుకొనేవు	నారణి	68
ఏల నన్ను దూరేవే	మాళవిగౌళ	7
ఏల నన్నుఁ బాసితివి	కొండమలహరి	45
ఏలనాచే మొక్కించేరే	రామక్రియ	43
ఏల పంతాలాడేవు	లలిత	124
ఏల పెనఁగేవు నాతో	శంకరాభరణం	68
ఏల బుద్ధులు చెప్పేరే	నారణి	2
ఏలయ్య యింతేసి మమ్ము	గౌళ	77
ఏల సాకిరి గోరేరు	సౌరాష్ట్రం	167
ఏలాతని దూరేవే	మాళవిగౌళ	4
ఒట్టువెట్టుకొంటే నేమి	పాడి	120
ఒద్దేలే జగడాలు	తెలుగుఁగాంబోది	42
కంటిమి వింటిమి	భైరవి	19
కందము విందము	మంగళకౌశిక	65
కతలు పూవక పూచె	కేతిగౌళ	125
కరుణదెచ్చుక యింతి	మంగళకౌశిక	31
కక్కసించఁ బనిలేదు	సామంతం	11
కస్తూరితి తనమేల	వరాళి	101
కప్పురమిచ్చితే నీకు	బౌళి	140
కప్పురవిడె మియ్యఁగా	ముఖారి	127
కాంత నీ సందిమోహము	పాడి	13
కాఁతాళించి వున్నది	శుద్ధదేసి	142
కానవచ్చె నన్నియును	భైరవి	97
కానవచ్చెఁగదే మీకు	మంగళకౌశిక	81
కానీవయ్య దానికేమి	దేసాక్షి	137
కానీవే యెంతకెంత	హిజ్జిజ	44
కూరిమి సిగ్గులు తెగీ	బౌళిరామక్రియ	120
కొంక నీకేఁటికి	కొండమలహరి	34
కొంత వోరుచుకోరాదా	కాంబోది	70
కోపించ నేరుతునా	భైరవి	42
కోరి నీకు నీయందే	సామంతం	21
గడుసుఁదన మేఁటికి	రామక్రియ	141

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
గుట్టుతోడిదాన నేను	వరాళి	158
గొల్లెతలైతేనె	శ్రీరాగం	168
చలము రే(గేదెల్లా	రామక్రియ	136
చవులనేసుక నీవు	భూపాళం	97
చిత్తమురా నేవలెల్ల	భైరవి	85
చిన్న(బోయివుందానః	శ్రీరాగం	162
చింత నవ్వులేల సిగ్గు	దేసాళం	129
చూడ నిట్టున్నా(డవు	పాడి	104
చూతువు రావయ్యా	దేసాళం	7
చెప్పకున్న దోసము	శుద్ధవసంతం	103
చెప్పరాదు వాయెత్తి	దేసాళి	29
చెల్లునయ్య నీవు నాకు	హిందోళవసంతం	82
తగుదువంటివా(డవు	ముఖారి	112
తనమాటే నిజము తా	హిందోళవసంతం	2
తప్పలెంచవని నిన్ను	ఆహిరి	118
తమకించి రమణు(డు	మధ్యమావతి	149
చెప్పినట్టు సేయకుర్తు	శ్రీరాగం	154
తలవంచు కొననేలె	శ్రీరాగం	51
[illegible] నేల వంగనే	పాడి	148
[illegible]	శంకరాభరణం	28
[illegible]	పాడి	40
తెగిని [illegible]	మధ్యమావతి	1
తెలిసితి మిన్నాళ్ళకు దేవర	ముఖారి	23
తొల్లిటి సుగలకు	శ్రీరాగం	147
దవ్వుల విరహమోప	కాంబోది	10
దానికేమి అప్పదింకా	హిజ్జిజి	81
దానికేమి ఒప్పుదేమి	మధ్యమావతి	161
దిట్టనా నేనంత యేమి	కన్నడగౌళ	74
దేవు(డు దేవియు నరె	పాడి	141
దొరలకె కానిలేదు	సామంతం	166
నదుమ(తెమట భవనాశి	సాళంగనాట	83
నామరమిట్టిది యి(క	సౌరాష్ట్రం	111
విచ్చలు నేవలునేసి	నాదరామక్రియ	138

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
విన్నటిమంటిఁ జూచేను ...	రాయగౌళ ..	71
నీ కంకణము గట్టినట్టి	రామక్రియ	6
నీకంటె వేగిరము	కేదారగౌళ ...	38
నీకు దొరకితేఁగన	బౌళి	52
నీకు నవ్వులు రావటే .	లలిత .	65
నీకు నీకే యేలికవు ...	భైరవి ...	24
నీకు వాఁడే చెలులము	దేసాళం	96
నీకే కాచుకుంటివా	లలిత .	80
నీకే తెలుసు నాపెకు	సామంతం	79
నీతోను సరిబొంక	నాట	85
నీతోనేల దూతికకు .	బౌళి	130
నీమనసాపె యెరుఁగు	రామక్రియ	32
నీ యితవు దెలియక నే	సాళంగం	117
నీవల్లనే కదవే నీమగఁడు	మలహరి	63
నీవార మిన్నిటాను .	మేఁచబౌళి	91
నెయ్యని పోసుకోరాదు	రీతిగౌళ	22
నెలఁతఁ బాసితే నీకు	అహిరి	164
నేఁడు గొత్తలా	కేదారగౌళ	178
నేఁడె సుక్కురారము	శంకరాభరణం	90
నేను పేనే చేఁతలలో	హిందోళవసంతం	48
నేనేమీ నవఁ జూమ్మి ..	పాడి	22
నే నేరుప వలెనా నెలఁతకు	అహిరి	86
నేనేల కాఁగిలించేను	ధన్నాసి	67
నేరుచు కోవే నీవు విక్కమము	శంకరాభరణం .	59
నేరుపరి విన్నిటాను నీకు	శంకరాభరణం	113
నేరుపరులకు నెల్లా నీవు	బౌళిరామక్రియ	87
పండిపొల్లవో యీనా	లలిత	30
పంతమిచ్చేఁ గోవయ్య	నారణి	34
పగవారికైనా విట్టిపాటు	అహిరి	16
పడఁతులు నేసినట్టి .	శంకరాభరణం .	149
పదరకువె యింకా	ముఖారి	146
పదరుదురా యిటు	శ్రీరాగం .	4
పుట్టుభోగి జవరాలు	కాంబోది .	121

పంక్తిరచన	రాగము	పుటసంఖ్య
పువ్వుల వేసినవారిఁ	ముఖారి	57
పూవువంటిదానను	భైరవి	165
పెనఁగకువే యిఁక	శుద్ధవసంతం	168
పేరు కుచ్చి యాతనితో	సాళంగనాట	98
పొంచి యేమి సేసినాను	సాళంగనాట	77
పొద్దువోనివాఁడవై పూఁచి	సామంతం	23
పొద్దువోని వానికట్టె	సాళంగనాట	151
బంగారువంటిదాన వచ్చి	శ్రీరాగం	96
బల్లిదుఁడవైతివి	రామక్రియ	165
బాపు బాపు యిఁక నాకు	దేవగాంధారి	61
బుద్ధిమంతుఁడ వౌదువు	దేసాళం	157
మంచివాఁడె నా విభుఁడు	కన్నడగౌళ	131
మగువకు దిక్కెవ్వరు	ఆహిరి	[illegible]
మనలోనే యింతగద్దా	సౌరాష్ట్రం	46
మనసుకుఁ గమ్మటి	సాళంనాట	12
మనసెఱిఁగిన కిల్ల	హిందోళవసంతం	28
మమ్మేమి బుజ్జగించేవు	సౌరాష్ట్రం	[illegible]
మర్మము నీవె యెఱిఁగి	[illegible]సాక్షి	100
మఱియేఁటి సుద్దులు	[illegible]వశ్రీ	102
మఱి యేమి సేసునే	[illegible]రవి	114
మాకేమి బుద్ధి చెప్పేవు	రామక్రియ	69
మాతో నింకానా మజ్జారాయను	మాళవిగౌళ	89
మావివి నింతే నేను	ఆహిరి	107
మాపుదాఁకాఁ గొసరిన	ధన్నాసి	172
మావంటివారి దీవెన	దేసాళం	160
మిక్కిలి కళదేరేవు	ముఖారి	95
మిక్కుటపు సరసాలు	శ్రీరాగం	124
మీరే యెఱఁగరా	నాదరామక్రియ	45
మీలోనే కలిమిదిరి	సామంతం	134
మూసిన ముత్యాలవంటి	భైరవి	121
మేమొక జాడవారము	సాళంగం	143
మొగమోటమున నీకు	సాళంగం	105
రెండూ నేరుతువే రమణి	వరాళి	18

సంకీర్తన	రాగము	పుటసంఖ్య
రచనల నిన్నిట	శ్రీరాగం	5
రచ్చలఁబడె వలపు	నాదరామక్రియ	29
రాఁగదె పాయము	సామంతం	148
రాఁగా రాఁగా వలపులు	గౌళ	17
రారే ఆతనినేల	దేవగాంధారి	26
రారే యింకా నతని	పాడి	76
రారే యెక్కుడిసుద్ది	పాడి	73
వచ్చి వచ్చి రమణుఁడు	వరాళి	35
వట్టి పంతములనేల	కాంభోది	93
వట్టి వలపులుచల్లి వనితల	పాడి	130
వట్టిసిగ్గు లిఁకనేల	దేసాక్షి	35
వద్దు వద్దు మీలోన	గౌళ	33
వలపు నీరువంటిది	వరాళి	156
వలపుఁజారాళ	భైరవి	78
వలెఁగా యివి గొన్ని	సామంతం	117
వారి వారి భాగ్యము	వరాళి	170
వింత లాపెవద్దనుండి	సామంతం	140
వింత వింత సతులాల	నాదరామక్రియ	5
విచారించు కొమ్మనవే	శంకరాభరణం	157
విచ్చిచెప్పె నిదె	ఆహిరి	145
వినవే విభునిమాట	లలిత	84
విన్నపము లింత విన్న	మాళవిగౌళ	156
విన్నపము లిఁకనేల	దేసాళం	38
విన్నవించ నేమున్నది	కేదారగౌళ	11
విభుఁడు నీపై భక్తితో	మాళవిగౌళ	79
వీఁపుగానరాఁగా దాఁగే	ముఖారి	60
వెన్న చేతఁబట్టుకొని	సామంతం	58
వెల్లవిరాయఁ బనులు	శుద్ధదేశి	46
వేగిరించనేల నీతో	నాదరామక్రియ	14
వేడుక కాఁడవు నీకు	వరాళి	132
వేసవి యెండలుండునా	ధన్నాసి	36
శిరసుంచ మోకాలికి	వరాళి	100
సంగిడి నున్నవారము	శుద్ధవసంతం	184

సంకీర్తన	రాగము		పుటసంఖ్య
సంగతిగాని పలికి	భైరవి	...	119
సరివచ్చెఁగదవే చల్లేటి	దేసాక్షి	...	47
సవతి మచ్చరమున	శుద్ధవసంతం	...	126
సాకిరులు నేము నేమే	రామక్రియ		26
సాము సేతువుగా నీవు	ధన్నాసి		88
సిగ్గువడ నీకేల	ముఖారి		129
సేయవయ్య నీవు నీ	బౌళి	.	20
హత్తి రాజసపువాఁడ	కన్నడగౌళ		108

T.T.D. Religious Series No - 540 Price Rs. 15-00

Printed & Published by Shri M.K.R. Vinayak, I.A.S., Executive Officer, Tirumala Tirupathi Devasthanams and Printed at Triveni Offset Printers Machilipatnam. Ph: 23888